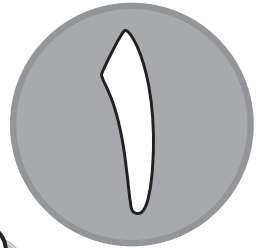




دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۲/۱۲/۴



## آزمون ۴ اسفند ماه ۱۴۰۲

آزمون اختصاصی  
دوازدهم انسانی

ساعت ۸ تا ۹:۳۰ صبح

۹۰ سؤال (۶۵ سؤال اجباری + ۲۵ سؤال اختیاری)

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	
روان‌شناسی	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اختیاری (پیش‌روی سریع‌تر)	ریاضی و آمار (۳)	۵	۱۱	۱۵	۵
۳	اجباری	ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۱۶	۲۵	۱۵
۴	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)	۲۰	۲۶	۴۵	۲۰
۵	اختیاری (پیش‌روی سریع‌تر)	علوم و فنون ادبی (۳)	۱۰	۴۶	۵۵	۱۰
۶	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۱۰	۵۶	۶۵	۱۰
۷	اختیاری (پیش‌روی سریع‌تر)	جامعه‌شناسی (۳)	۵	۶۶	۷۰	
۸	انتخابی (زوج درس)	جامعه‌شناسی (۱)	۵	۷۱	۷۵	۵
		جامعه‌شناسی (۲)	۵	۷۶	۸۰	
۹	اجباری	روان‌شناسی	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰

## پدیدآوردگان آزمون

### طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم تونزنده‌جانی، محمد حمیدی، سعید عزیزخانی، علی قهرمان‌زاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، ابراهیم نجفی، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، سید علیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوکی، فرهاد فروزان‌کیا، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، مهرشاد ایمانی‌نسب، آریتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، سید محمد مدنی دینانی، آرش مرتضائی‌فر
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد حبیبی، مهسا عفتی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، علی رسولی، حسین رضائی، امیرحسین شکوری، کاظم غلامی، حمیدرضا قاندامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، احسان کلاته‌عربی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی‌زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	میلاد باغ‌شیخی، علیرضا پدرا، صفا حاضری، زهرا دامیار، علیرضا رضایی، امیرحسین کاروین، زهرا کتیبه، علی‌محمد کریمی، محمد ملک‌آبادی‌زاده، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌نقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، حسن صدری، فرهاد قاسمی‌نژاد، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	مبین خزینی، آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان

### گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنکور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزنده‌جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی، محمد حمیدی	—	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	سپیده فتح‌اللهی	فریبا رنوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه‌حسینی	کوثر شاه‌حسینی	—	آرش مرتضائی‌فر، مهتاب شیرازی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد، سعیده سعیدی	محمد صمدی زاداسفنگره	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	—	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار	زهرا دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد	علی زیبا، سبحان محمدی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	امیرعلی عشوریان	—	سجاد حقیقی‌پور

### گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی



دنباله‌های هندسی

صفحه‌های ۷۳ تا ۸۵

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- اگر در دنباله هندسی  $t_{n+1} = -3t_n$  (با شرط  $n \geq 1$ )، جمله اول دنباله برابر با  $\frac{4}{3}$  باشد، جمله چندم دنباله برابر ۱۰۸ است؟

(۲) پنجم

(۱) چهارم

(۴) هفتم

(۳) ششم

۲- در یک دنباله هندسی رابطه  $a_{n+1} = \frac{k}{4} a_n$  برقرار است. اگر جمله  $m$  ام دنباله برابر با  $3k - 2$  و جمله  $m + 2$  ام برابر  $6k$  باشند، نسبت مشترک

دنباله کدام عدد می‌تواند باشد؟

(۲)  $-\frac{4}{3}$ 

(۱) ۶

(۴) -۳

(۳)  $\frac{2}{3}$ 

۳- در یک دنباله هندسی با جملات مثبت و متمایز داریم:  $a_1 \times a_3 = 100$  و  $a_4 = 3a_3 - 20$ ، جمله چندم دنباله برابر ۳۲۰ است؟

(۲) هفتم

(۱) ششم

(۴) نهم

(۳) هشتم

۴- در یک دنباله هندسی با جملات  $2k - 4, k^2, \dots$  و نسبت مشترک ۴، جمله عمومی دنباله کدام است؟

(۲)  $2 \times 4^{n-1}$ (۱)  $4^{n-1}$ (۴)  $4^{n+1}$ (۳)  $4^n$ 

۵- بین دو عدد ۳ و ۷۲۹ چند عدد قرار دهیم تا کل اعداد دنباله‌ای هندسی با نسبت مشترک برابر ۳ تشکیل دهند؟

(۲) ۴

(۱) ۳

(۴) ۶

(۳) ۵

محل انجام محاسبات

۶- در یک دنباله هندسی، مجموع چهار جمله اول برابر ۸۵ و مجموع چهار جمله متوالی با شروع از جمله چهارم تا جمله هفتم، برابر ۵۴۴۰ است. نسبت

جمله هشتم به جمله چهارم کدام است؟

$$۲^۹ \quad (۴)$$

$$۲^۸ \quad (۳)$$

$$۲^۷ \quad (۲)$$

$$۲^۶ \quad (۱)$$

۷- در دنباله هندسی کاهشی با جملات  $a, ۱۱۲, b, ۲۸, \dots$ ، مجموع شش جمله دوم دنباله کدام است؟

$$\frac{۵۰۴}{۶۴} \quad (۴)$$

$$\frac{۴۴۱}{۶۴} \quad (۳)$$

$$\frac{۳۷۸}{۶۴} \quad (۲)$$

$$\frac{۳۱۵}{۶۴} \quad (۱)$$

۸- یک تکه سنگ آهن به وزن ۱۲۰۰۰۰ کیلوگرم در معرض هوا قرار دارد و در هر قرن  $a$  درصد از وزن آن کاهش می‌یابد. پس از ۴ قرن وزن آن

۴۹۱۵۲ کیلوگرم خواهد بود.  $a$  کدام است؟

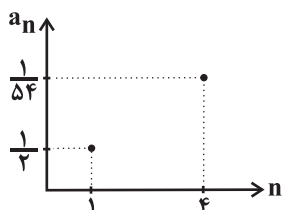
$$۲۵ \quad (۴)$$

$$۲۰ \quad (۳)$$

$$۱۵ \quad (۲)$$

$$۱۰ \quad (۱)$$

۹- نمودار زیر بخشی از یک دنباله هندسی است. مجموع چند جمله از این دنباله برابر با  $\frac{۱۲۱}{۱۶۲}$  است؟



$$۶ \quad (۲)$$

$$۵ \quad (۱)$$

$$۸ \quad (۴)$$

$$۷ \quad (۳)$$

۱۰- اگر به اعداد ۶ و ۱۰ و ۱۶ مقداری یکسان اضافه کنیم، به همین ترتیب جملات پنجم، هفتم و نهم یک دنباله هندسی غیرصعودی می‌شوند. حاصل

ضرب ۸ جمله اول این دنباله هندسی کدام است؟

$$\frac{۲۲۶}{۳۲} \quad (۴)$$

$$\frac{۲۱۳}{۳} \quad (۳)$$

$$\frac{۲۵۴}{۳۱۶} \quad (۲)$$

$$\frac{۲۲۷}{۳۸} \quad (۱)$$



ریشه ۱۱ ام و توان گویا  
صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴

پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.  
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

۱۱- اگر  $x - |x| = 0$  باشد، حاصل  $\sqrt[3]{\frac{x}{32}} \sqrt[6]{\frac{64}{729 \times x^6}}$  کدام است؟ ( $x \neq 0$ )

$$\frac{1}{2\sqrt[3]{6}} \quad (۴)$$

$$\frac{-1}{2\sqrt[3]{6}} \quad (۳)$$

$$\frac{1}{6\sqrt[3]{2}} \quad (۲)$$

$$\frac{-1}{6\sqrt[3]{2}} \quad (۱)$$

۱۲- حاصل عبارت  $A = (0/6)^5 \times (\frac{5}{3})^{-2} \times (1\frac{2}{3})^7$  کدام است؟

$$\frac{9}{25} \quad (۴)$$

$$\frac{5}{3} \quad (۳)$$

$$۱ \quad (۲)$$

$$0/6 \quad (۱)$$

۱۳- حاصل عبارت  $\frac{16^{-\frac{2}{5}} \cdot 5^{\frac{2}{5}} \cdot (3^{\frac{2}{5}} + 3^{\frac{2}{5}})}{6^{-\frac{2}{5}}}$  کدام است؟

$$\frac{1}{3} \quad (۴)$$

$$\frac{1}{9} \quad (۳)$$

$$۳ \quad (۲)$$

$$۹ \quad (۱)$$

۱۴- حاصل عبارت  $(125)^{\frac{2}{3}} + \underbrace{[25^{-\frac{2}{3}} + \dots + 25^{-\frac{2}{3}}]}_{۶۲۵}$  کدام است؟

$$\frac{1}{5^3} \quad (۴)$$

$$\frac{4}{5^3} \quad (۳)$$

$$\frac{2}{5^3} \quad (۲)$$

$$۵ \quad (۱)$$

۱۵- مجموع ریشه چهارم مثبت ۲۵۶ و ریشه پنجم  $\frac{1}{243}$  کدام است؟

$$\frac{11}{3} \quad (۴)$$

$$\frac{7}{3} \quad (۳)$$

$$\frac{13}{3} \quad (۲)$$

$$\frac{14}{3} \quad (۱)$$

محل انجام محاسبات



ریاضی و آمار (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

آمار

صفحه‌های ۵۵ تا ۷۰

۱۶- داده‌های زیر درآمد کارکنان یک شرکت برحسب میلیون تومان است. خط فقر در این شرکت چند میلیون تومان است؟

 $2/1, 3/5, 3/6, 3/7, 3/8, 4/1, 4/2, 11/3, 27, 150$ 

۱/۹۷۵ (۴)

۱/۷۹۵ (۳)

۳/۵۹ (۲)

۳/۹۵ (۱)

۱۷- حقوق کارمندان یک شرکت برحسب میلیون تومان به صورت  $\{13, 8, a, 18, 14, 30, a+2, 9\}$  است. اگر خط فقر افراد این شرکت به روش میانگین،

۹ میلیون تومان باشد،  $a$  کدام است؟

۲۵ (۴)

۲۴ (۳)

۲۳ (۲)

۲۲ (۱)

۱۸- سبد خانوادگی از ۲ کالای گوشت و نان تشکیل شده و میزان مصرف نان، ۴ برابر گوشت است. از سال ۹۴ تا سال ۹۷، قیمت گوشت ۵۰ درصد و

قیمت نان ۲۰ درصد افزایش داشته است. با در نظر گرفتن سال ۹۴ به عنوان سال پایه، شاخص بهای این ۲ کالا در سال ۹۷ کدام است؟ (قیمت هر

کیلوگرم گوشت در سال ۹۴، ۲۰ برابر قیمت هر کیلوگرم نان بوده است.)

۱۲۸ (۴)

۱۴۸ (۳)

۱۳۶ (۲)

۱۴۵ (۱)

۱۹- شاخص بهای کالایی در سال ۱۴۰۲، برابر ۳۰۵ و در سال ۱۳۹۹، برابر ۱۲۵ است. اگر سال ۱۳۹۸ به عنوان سال پایه در نظر گرفته شود، درصد تورم

نسبت به سال ۱۳۹۹ چقدر است؟

۱۳۲ (۴)

۱۲۸ (۳)

۱۳۴ (۲)

۱۴۴ (۱)

۲۰- در یک منطقه ۲۰۰۰ نفر از افراد ۱۶ ساله و بیشتر هستند، اگر با ایجاد  $n$  شغل ۴۰ درصد از تعداد بیکاران کم شود، نرخ بیکاری ۱۰ درصد کاهش

می‌یابد، چند شغل جدید دیگر ایجاد شود تا نرخ بیکاری  $\frac{1}{4}$  کاهش یابد؟

۲۵ (۴)

۵۰ (۳)

۷۵ (۲)

۱۰۰ (۱)

۲۱- در یک جامعه آماری جمعیت فعال ۲۴۰۰ نفر و ۲۰۰۰ نفر شاغل هستند. برای آن که نرخ بیکاری به ۵ درصد برسد، چند شغل جدید باید ایجاد شود؟

۲۸۰ (۴)

۱۲۰ (۳)

۲۴۰ (۲)

۱۸۰ (۱)

محل انجام محاسبات

۲۲- اگر در یک متن درصد کلمات دشوار ۶ و میانگین تعداد کلمات در هر جمله ۱۰ باشد برای آن که شاخص پایه آموزش به تناسب پایه پنجم باشد،

درصد کلمات دشوار حداکثر چقدر کم شود؟

(۲) ۴ درصد

(۱) ۳/۵ درصد

(۴) ۳ درصد

(۳) ۴/۵ درصد

۲۳- برای افرادی با وزن ۸۰ کیلوگرم اگر شاخص توده بدنی آن‌ها در محدوده ۲۳ تا ۲۴ باشد، محدوده قد آن‌ها برحسب متر چقدر است؟

(۲) ۱/۸۲ تا ۱/۸۶

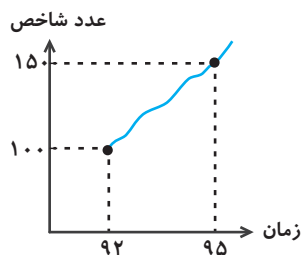
(۱) ۱/۸۲ تا ۱/۸۴

(۴) ۱/۸۴ تا ۱/۸۸

(۳) ۱/۸۶ تا ۱/۹

۲۴- نمودار زیر، تغییرات شاخص خوراکی و آشامیدنی‌ها را از سال ۹۲ تا ۹۵ نشان می‌دهد. اگر هزینه خوراکی و آشامیدنی‌ها در سال پایه (۹۲)، ۶۰۰

هزار تومان باشد، در سال ۹۵ هزینه خوراکی و آشامیدنی‌ها چند هزار تومان است؟



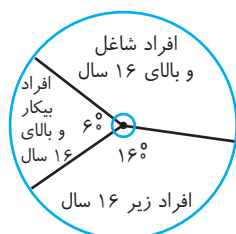
(۱) ۷۰۰

(۲) ۸۵۰

(۳) ۹۰۰

(۴) ۹۵۰

۲۵- با توجه به نمودار دایره‌ای زیر نرخ بیکاری این جامعه چند درصد است؟



(۱) ۲۰

(۲) ۳۰

(۳) ۳۵

(۴) ۴۰

محل انجام محاسبات



علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):

اغراق، ایهام و ایهام تناسب  
صفحه‌های ۸۸ تا ۹۲

علوم و فنون ادبی (۲):

فصل سوم  
(درس‌های ۷ تا ۹)  
+ کارگاه تحلیل فصل سوم  
صفحه‌های ۵۷ تا ۷۸۲۶- در متن زیر از نظر تاریخ ادبیات چند مورد نادرست وجود دارد؟

«در قرن دهم پادشاهان صفوی توجه کاملی به احوال شعرا داشتند. در این دوره اصفهان مرکز تجمع شعرا و فضلا بود و همچنین فرهنگ ایران تحت تأثیر فرهنگ هند بود. محتشم کاشانی از شاعران قرن دهم در سرودن شعر مذهبی مهارت کامل داشت و در قرن یازدهم لقب «خلاق‌المعانی ثانی» را به‌حق به صائب تبریزی داده‌اند که معروف‌ترین شاعر سبک هندی است.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۷- موارد زیر به‌ترتیب درباره کدامیک از شاعران صدق می‌کند؟

الف) برخی از تکبیت‌های وی به‌صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.  
ب) واقع‌گرایی را می‌توان ویژگی اصلی این شاعر به حساب آورد.  
ج) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره سخن او را برجسته ساخته است.  
د) از نمایندگان شعر لطیف و فصیح به‌شيوه سعدی و حافظ در قرن دهم است.

(۱) صائب تبریزی - وحشی بافقی - بیدل دهلوی - وحشی بافقی  
(۲) کلیم کاشانی - بابافغانی شیرازی - بیدل دهلوی - وحشی بافقی  
(۳) صائب تبریزی - وحشی بافقی - کلیم کاشانی - بابافغانی شیرازی  
(۴) کلیم کاشانی - وحشی بافقی - صائب تبریزی - بابافغانی شیرازی

۲۸- با توجه به اوضاع ادبی قرن دهم و یازدهم کدام گزینه نادرست است؟

(۱) بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، مولانا و حافظ در دوره عراقی، به دلیل تسلط طولانی مغولان و تیموریان جایی برای رشد زبان و ادب فارسی باقی نماند.

(۲) در این دوره همه افراد نمی‌توانستند به امور فرهنگی بپردازند، بنابراین مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها با هدف مشاعره و نقد آثار پدید آمد.

(۳) یکی از مضامین اشعار شاعران قرن یازدهم تبدیل موضوعات و تمثیل‌های کهن به مضامین تازه و به زبان جدید بود.

(۴) شاعران برای حقیقت‌گویی و واقع‌گرایی نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و سیاسی بودند که قالب غزل اجازه جولان در این میدان را نمی‌داد.

۲۹- آرایه‌های نوشته‌شده در روبه‌روی همه ابیات «کاملاً» درست است؛ به‌جز ...

(۱) آن را که بوی عنبر زلف تو آرزوست چون عود گو بر آتش سودا بسوز و ساز (تشبیه - ایهام تناسب)  
(۲) از خانقاه دلم سیر شد برای خدا مرا مبر ز سر کوی می‌فروش امشب (تضاد - مجاز)  
(۳) حافظ از دولت عشق تو سلیمانی شد یعنی از وصل تو اش نیست به‌جز باد به دست (تلمیح - ایهام)  
(۴) خوشم به وعده خشکی ز شیشه‌خانه گردون امید گوهر سیراب از این سراب ندارم (تشخیص - اغراق)





۳۰- ترتیب ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «تشبیه، ایهام، اغراق، کنایه و استعاره» کدام است؟

- |  |                                       |
|--|---------------------------------------|
| الف) اگر جان را حجاب تن ز پیش کار برخیزد | ز خواب هجر چشم دل به روی یار برخیزد   |
| ب) از خشک‌سال حادثه در مصطفی گریز        | کاینک به فتح باب ضمان کرد مصطفی       |
| ج) گر ز تو لاله‌رخ دلم ناله کند روا بود  | دل چو شود ز غصه پر، هم به سر زبان رسد |
| د) در عالم فانی که بقا پا به رکاب است    | گر زندگی خضر بود نقش بر آب است        |
| ه) پا مکش از سر خاکم که پس از مردن هم    | به رخت چشم امیدم نگران خواهد بود      |
- (۱) ه - الف - ج - ب - د      (۲) ج - ب - ه - د - الف      (۳) الف - ب - ج - ه - د      (۴) ج - الف - ب - د - ه

۳۱- آرایه‌های «اغراق، تشبیه، مجاز و ایهام» به ترتیب در کدام ابیات آمده‌اند؟

- |   |                                      |
|---|--------------------------------------|
| الف) من گرفتم که قمار از همه عالم بردی      | دست آخر همه را باخته می‌باید رفت     |
| ب) از حیرت جمال تو آینه خشک شد              | از آفتاب اگرچه شود بیش آب چشم        |
| ج) به مژگان بیستون را آن چنان از پیش بردارم | که صد فریاد از فرهاد زرین‌چنگ برخیزد |
| د) گل چو شبنم رو نمی‌پوشد ز چشم پاک من      | می‌برد با خود به سیر گلستان بلبل مرا |
- (۱) ب - الف - د - ج      (۲) د - ج - ب - الف      (۳) ب - د - الف - ج      (۴) ج - ب - د - الف

۳۲- کدام بیت، دارای «ایهام و بیشترین تشبیه» است؟

- |                                     |   |
|-------------------------------------|---|
| ۱) کلید گنج سعادت، قبول اهل دل است  | مبادا! آن که در این نکته شک و ریب کند     |
| ۲) چو آفتاب می از مشرق پیاله برآید  | ز باغ عارض ساقی، هزار لاله برآید          |
| ۳) گر بهار عمر باشد، باز بر تخت چمن | چتر گل در سر کشی، ای مرغ خوش‌خوان غم‌مخور |
| ۴) مهر تو عکسی بر ما نیفکنند        | آینه‌رویی‌ها آه از دلست آه!               |

۳۳- کدام بیت، فاقد «ایهام» و دارای «اغراق» است؟

- |                                      |                                      |
|--------------------------------------|--------------------------------------|
| ۱) خورشید خاوری کند از رشک جامه چاک  | گر ماه مهرپرور من در قبا رود         |
| ۲) بیا که گر نبود شمع در شب دیجور    | رخ چو ماه تو ما را تمام خواهد بود    |
| ۳) روی ننموده ز ما نقد روان می‌جویند | ملک در بیع نیاورده، بها می‌خواهند    |
| ۴) رحمتی فرما که از باران اشک چشم من | مردم بیچاره را در خانه آب افتاده است |



## ۳۴- در کدام بیت، آرایه «ایهام» یا «ایهام تناسب» یافت نمی‌شود؟

- (۱) چو ذره گرچه حقیرم ببین به دولت عشق  
 که در هوای رخت چون به مهر پیوستم
- (۲) سایه تا باز گرفتی ز چمن مرغ سحر  
 آشیان در شکن طره شمشاد نکرد
- (۳) چو غنچه بر سرم از کوی او رسید نسیمی  
 که پرده بر دل خونین به بوی او بدریدم
- (۴) آن سرو ناز بین که چو خوش می‌رود به راه  
 وان چشم آهوانه که چون می‌کند نگاه

## ۳۵- نوع استعاره در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) بیهوده بر آزار من ای سرو بلند  
 تیغت شستی به خون و خوردی سوگند
- (۲) زلف و رخسارت شبستان است و شمع  
 شکر و بادام تو نقل و شراب
- (۳) از پای تا به سر همه عشقت شدم چنانک  
 در زیر پای عشق تو گم گشت سر مرا
- (۴) طواف بر سر کوی تو می‌کنم به صفا  
 کسی زیارت این کعبه بی‌صفا مکناد

## ۳۶- آرایه‌های «اغراق، تضاد، مراعات‌نظیر و ایهام» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- (الف) آه از زنگ کدورت پاک سازد سینه را  
 می‌شود روشن ز خاکستر سواد آینه را
- (ب) در عهد تو هر چه من وفا کردم  
 پاداش وفای من جفا کردی
- (ج) دیده‌تردامنم تا می‌زند نقشت بر آب  
 خاک کویت را به خون هر شب منقش می‌کند
- (د) هر کجا رندی‌ست در میخانه‌ای  
 جرعه‌ای از جام ما نوشیده‌اند

(۱) ج - د - ب - الف (۲) ج - الف - د - ب (۳) الف - ب - ج - د (۴) الف - ج - د - ب

## ۳۷- واژه مشخص‌شده در همه ابیات، «ایهام تناسب» ساخته است؛ به‌جز ...

- (۱) از آن دم هر دلی که افسرده باشد  
 اگر زنده نگردد مرده باشد
- (۲) دوش ز چشم مردمان اشک به وام خواستم  
 این همه اشک عاریه است اشک روان من کجا
- (۳) تا هر کست ای شانه نگیرد در دست  
 کوتاه کن از دو زلف آن دلبر دست
- (۴) باش چو شطرنج روان، خامش و خود جمله زبان  
 کز رخ آن شاه جهان فرخ و فرخنده شدم

۳۸- در کدام بیت، «مشبهه» حذف شده است؟

- (۱) ز منجنیق ستم سنگ بس بر او بارید  
شکسته تر ز دلش گشت استخوان در تن
- (۲) بی تابش مهر رخت ای ماه دل افروز  
یاقوت صفت قسمت ما خون جگری بود
- (۳) ز بیکاری، نه مرد آخرت نه مرد دنیا  
به هر جانب که مایل گردد این دیوار، می لرزم
- (۴) چون خضر شود سبز به هر جا که نهد پای  
هر سوخته جانی که عقیق تو مکیده ست

۳۹- وزن بیت زیر کدام است؟

«سپیده دم که صبا بوی لطف جان گیرد»

چمن ز لطف هوا نکته بر جان گیرد»

(۱) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن

(۲) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن

(۳) مفعولن مفاعیلن مفعولن مفاعیلن

(۴) مفعول مفاعیلن مفاعیلن

۴۰- وزن کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- (۱) سعیدیا گر بکند سیل فنا خانه عمر  
دل قوی دار که بنیاد بقا محکم از اوست (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن)
- (۲) فراق یار که پیش تو کاه برگی نیست  
بیا و بر دل من بین که کوه الوند است (مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن)
- (۳) دلم جز مهر مهرویان طریقی بر نمی گیرد  
ز هر دم می دهم پندش ولیکن در نمی گیرد (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)
- (۴) عمریست تا من در طلب هر روز گامی می زنم  
دست شفاعت هر زمان بر نیک نامی می زنم (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

۴۱- درباره بیت زیر کدام گزاره نادرست است؟

«مرغ دلم تذرو گلستان عشق شد»

بر بوی آن که لاله و ریحان من شوی»

(۱) فاقد لف و نشر و پارادوکس است.

(۲) دارای چهار تشبیه است.

(۳) در واژه «بو» ایهام تناسب مشهود است.

(۴) فاقد انواع استعاره است.



۴۲- کدام گزینه با بیت زیر قرابت مفهومی ندارد؟

- «برهنه چو تیغ تو بیند عقاب  
دشمن ز عمر دست بشوید چو در نبرد  
جامه نادوخته پوشد هم از روز نخست  
چون خنجر زدوده شود کار دین و ملک  
گر صاعقه تیغ تو بر کوه بتابد  
نیارد به نخجیر کردن شتاب»  
از پای مرکب تو شود بر هوا غبار  
هر کسی کو را گرفت از هیبت تیغ تو تب  
چون خنجر تو در کف تو کارگر شود  
از هیبت او زرد شود لاله به کهسار

۴۳- مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

- الف) آینه‌ت دانی چرا غماز نیست  
ب) موانع تا نگردانی ز خود دور  
ج) صورت نبست در دل ما کینه کسی  
د) هم مصلحت نبینی رویی به ما نمودن  
زانکه زنگار از رخسار ممتاز نیست  
درون خانه دل نایدت نور  
آینه هر چه دید فراموش می‌کند  
ز آینه دل ما زنگار غم زدودن

(۱) ب، د (۲) الف، ب (۳) الف، د (۴) ب، ج

۴۴- مفهوم «عشق سبب کمال است» در کدام بیت دیده می‌شود؟

- (۱) چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب  
(۲) عرضه کردم دو جهان بر دل کارافتاده  
(۳) بگفتا عشق شیرین بر تو چون است  
(۴) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را  
مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم  
به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست  
بگفت از جان شیرینم فزون است  
از نازکی آزار رساند بدنش را

۴۵- در کدام ابیات، مضمون مشترکی دیده می‌شود؟

- الف) گر چراغ بزم عالم نیست صائب کلک ما  
ب) یاد باد آن که به اصلاح شما می‌شد راست  
ج) غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ  
د) چو دودی بر هوا رفته چو دیوی مست و آشفته  
چون ز بخت تیره دائم در شبستانیم ما؟  
نظم هر گوهر ناسفته که حافظ را بود  
که بر نظم تو افشاند فلک عقد ثریا را  
زده بس در ناسفته ز مستی خیره بر خارا

(۱) ب - ج (۲) ب - د (۳) الف - ج (۴) ب - الف



علوم و فنون ادبی (۳) - پیش روی سریع تر

پاسخ گویی به سؤال های این درس برای همه دانش آموزان اختیاری است.  
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):  
سبک شناسی دوره معاصر و  
انقلاب اسلامی  
وزن در شعر نیمایی  
صفحه های ۹۵ تا ۱۱۱

۴۶- در مورد سبک شناسی نثر دوره انقلاب اسلامی کدام موارد صحیح هستند؟

(الف) ساده نویسی که در دوره های پیش شروع شده بود، ادامه یافت.

(ب) از پایان دهه پنجاه تا پایان دهه شصت گرایش به داستان های کوتاه بیشتر از داستان های بلند است.

(ج) اندیشه حاکم بر داستان های دهه اول پس از پیروزی انقلاب ابتدا اجتماعی و بعد سیاسی است.

(د) تنوع موضوعات از نکات برجسته ادبیات داستانی این دوره است.

(ه) اومانیزم به شکل کم رنگ در برخی آثار مشاهده می شود.

(۱) الف، ب، ج (۲) الف، د، ه (۳) ج، د، ه (۴) ب، ج، د

۴۷- در کدام گزینه به ترتیب ویژگی ادبی و ویژگی فکری شعر معاصر دیده می شود؟

(۱) معنی گریزی - آزادی در انتخاب موضوع شعر

(۲) ابهام در شعر - گرایش به نمادها

(۳) سادگی و روانی جملات - کاربرد قالب نیمایی و سپید

(۴) کاربرد صور خیال جدید - ورود واژگان جدید

۴۸- در کدام گزینه ویژگی های شعر دوره انقلاب اسلامی وجود ندارد؟

(۱) قاسم ز شوق وصل سر از پا نمی شناخت

بی شوق حق مناسک دل ناتمام بود

(۲) تو بیهوشانه ملولی تو منگ را مانی

تو خاموشی تو صبوری تو سنگ را مانی

(۳) نثار آه سحر می کنم سرشک نیاز

که دامن توام ای گل ز دسترس نرود

(۴) کس در جهان ز آب کجا بیند ازدها؟

ای طرفه آبشارا تویی گرزه مار هم

۴۹- نام وزن کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

(۱) هر مرادی کاسمان در جیب دارد

بازیابی گر بجویی در کنارت (رمل مسدس سالم)

(۲) قناعت را بضاعت ساز و می سوز

در این درد و عنا چون بی نوایی (هزج مسدس محذوف)

(۳) با زمین گیری سپهر گرم رفتاریم ما

همچو مرکز پای برجاییم و سیاریم ما (رمل مثنی سالم)

(۴) کزین دو یکی گر شود نابه کار

از آن پس که خواند مرا شهریار (مقارب مثنی محذوف)

۵۰- کدام وزن و آه در شعر نیمایی زیر یافت نمی شود؟

«تو مرا یاد کنی یا نکنی / باورت گر بشود گر نشود / حرفی نیست، اما / نفسم می گیرد / در هوایی که نفس های تو نیست»

(۱) مفعولن (۲) فعلن (۳) فاعلاتن (۴) مستفعلن



۵۱- وزن کدام یک از اشعار نیمایی زیر، به صورت ناهمسان است؟

- (۱) باغ صد خاطره خندید / عطر صد خاطره پیچید / یادم آمد که شبی با هم از آن کوچه گذشتیم
- (۲) آبها از آسیا افتاده؛ لیک / باز ما ماندیم و خوان این و آن / میهمان باده و افیون و بنگ / از عطای دشمنان و دوستان
- (۳) اکلیل نور او چو به شاخ برهنه ریخت / مرغی که خفته بود پرید از کنار جفت / تسبیح شب که مهره صدها ستاره داشت
- (۴) گاه رفتن گویدم نومیدوار / و آخرین حرفش که: «این چهل ست و لج / قلعه‌ها شد فتح، سقف آمد فرود...»

۵۲- وزن کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست آمده است؟

- (۱) در فن کمین حوصله دام شما یید (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)
- (۲) دل زاهد شکست از من که بشکن بشکن است امشب (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)
- (۳) شرح و وصف عشق کاری مشکل است (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
- (۴) جانم به لب آمد چه فریباست نگاهت (مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع)

۵۳- وزن مقابل چند مورد از مصراع‌های زیر نادرست آمده است؟

- (الف) دیدن افتادگان زیر پا (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
- (ب) هر لحظه که تسلیم در کارگه تقدیر (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
- (ج) با یاد خورش خسبم، در خواب خورش بینم (مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن)
- (د) طاق نه محراب تو ابروی ماست (فاعلاتن مفاعیلن فاعلن)
- (ه) هم شاد شادم ای صنم، هم غم پرستم می کنی (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

(۱) چهار (۲) یک (۳) سه (۴) دو

۵۴- در همه گزینه‌ها به جز ... «هجو»، مشهود است.

- (۱) ای خواجه رسیده است بلندیت به جایی
  - (۲) خواجه کم کاسه ما آنکه از بهر طعام
  - (۳) که هر ساعت چمن گوید که هر شاخ
  - (۴) چرات ریش دراز آمده است و بالا پست
- کز اهل سماوات به گوش تو رسد صوت  
هیچ گاه از مطبخ او دود بر بالا نشد  
کف خواجه است با این بخشش و بر  
محال باشد بالا چنان و ریش چنین

۵۵- کدام گزینه با قطعه شعری «تورا من چشم در راهم / شباهنگام / که می‌گیرند در شاخ تلاجن سایه‌ها رنگ سیاهی» قرابت مفهومی دارد؟

- (۱) گفتمی کز انتظار کار شود راست
  - (۲) دیر است تا که نیست مرا هیچ گونه هیچ
  - (۳) سرم از خدای خواهد که به پایش اندر افتد
  - (۴) بخورد صبر مرا انتظار وعده وصل
- وای بر آن کار که انتظار برآورد  
در لفظم انتظار و نه در کارم انتظام  
که در آب مرده بهتر که در آرزوی آبی  
که صبر دل شده پنبه‌ست و انتظار آتش



جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس هفتم: نابرابری اجتماعی  
درس هشتم: سیاست هویت  
(تا پایان تنازع هویت‌ها)  
صفحه‌های ۷۱ تا ۹۱

۵۶- به ترتیب، هریک از موارد زیر، در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

- مدرک دیپلم یا فوق دیپلم

- زن یا مرد بودن

- قدبلند یا قدکوتاه بودن

- سیاه‌پوست یا سفیدپوست بودن

- خانواده‌اشرفی یا معمولی

نابرابری اجتماعی	تفاوت اسمی	نابرابری طبیعی
ب	الف	ج

(۱) الف - ج - ب - ج - ب

(۲) ج - ب - الف - ب - ج

(۳) ب - الف - ج - ب - الف

(۴) ب - الف - ج - الف - ب

۵۷- به ترتیب، در ارتباط با رویکرد طرفداران قشربندی اجتماعی، پاسخ صحیح سؤالات زیر کدام است؟

- تأکید آنان بر چیست؟

- نقش انسان در این رویکرد چگونه است؟

- کدام عامل را ضروری می‌دانند؟

- نابرابری اجتماعی پیامد چیست؟

(۱) طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی - انسان در ایجاد، تداوم و تغییر قشربندی، نقشی ندارد. - قشربندی - مزایای اجتماعی یعنی ثروت، قدرت و دانش به صورت نابرابر میان افراد توزیع شده‌اند.

(۲) کارکردهای قشربندی - نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن قشربندی، نادیده گرفته می‌شود. - رقابت - تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی

(۳) کارکردهای قشربندی - نقش انسان‌ها در پدید آمدن و ادامه یافتن قشربندی را نادیده می‌گیرند. - رقابت - مزایای اجتماعی یعنی ثروت، قدرت و دانش به صورت نابرابر میان افراد توزیع شده‌اند.

(۴) فواید قشربندی اجتماعی - انسان‌ها در پدید آمدن و ادامه یافتن قشربندی، نقشی فعال و خلاق دارند. - قشربندی - تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی

۵۸- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در رابطه با رویکرد دوم به نابرابری‌های اجتماعی، به ترتیب در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود.

- نابرابری‌های اجتماعی، عادلانه و برای بقای جامعه، ضروری‌اند.

- طرفداران این رویکرد خواهان از میان برداشتن قشربندی هستند.

- در این رویکرد، نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود.

(۴) غ - ص - ص - ص

(۳) ص - غ - ص - ص

(۲) غ - ص - ص - ص

(۱) ص - غ - ص - غ



۵۹- به ترتیب، هریک از موارد زیر، به کدام مدل از رویکردها به نابرابری اجتماعی اشاره دارد؟

- از گذشته تا حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشریندی اجتماعی نبوده است.

- دولت به نمایندگی از جامعه موظف است نیازهای ضروری همه افراد را تأمین کند.

- در این رویکرد نقطه پایان رقابت، عادلانه نیست.

- نقش‌های عالی رتبه، نقش‌های پرمسئولیتی هستند که برای بقای جامعه مهم‌ترند و به بیش‌ترین توانایی و استعداد نیاز دارند.

(۱) کمونیستی - کمونیستی - عدالت اجتماعی      (۲) لیبرالی - عدالت اجتماعی - کمونیستی - لیبرالی

(۳) کمونیستی - کمونیستی - لیبرالی - لیبرالی      (۴) لیبرالی - عدالت اجتماعی - لیبرالی - عدالت اجتماعی

۶۰- کدامیک از ویژگی‌های جامعه‌شناسی انتقادی نیست؟

(۱) مهم‌ترین هدف خود را نقد وضعیت موجود جهان اجتماعی و تجویز راه‌حلی برای رسیدن به یک وضعیت بهتر می‌داند.

(۲) با پذیرش رویکرد تفسیری، معتقد است که تمام معانی و ارزش‌ها، ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست.

(۳) دو رویکرد تبیینی و تفسیری را محافظه‌کار می‌داند؛ زیرا انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود منفعل می‌سازند.

(۴) جامعه‌شناسان برای عبور از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب، راه‌حلی ارائه کرده و فقط آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف می‌کنند.

۶۱- کدامیک از عبارات زیر، نا درست است؟

(۱) جامعه‌شناسی انتقادی از درون رویکرد تفسیری متولد شد.

(۲) تا زمانی که یک جهان اجتماعی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

(۳) برجسته‌کردن یک وجه زندگی اجتماعی و تأکید بر آن و نادیده گرفتن وجه دیگر، می‌تواند آثار و پیامدهای نامطلوبی برای زندگی اجتماعی به وجود بیاورد.

(۴) با غلبه رویکرد تبیینی، رویکرد تفسیری به حاشیه رفت و راه بازگشت دعاوی انتقادی و تجویزی به علوم اجتماعی باز شد.

۶۲- هریک از موارد زیر، به ترتیب، متعلق به نگرش کدام دسته از جامعه‌شناسان است؟

- تأکید بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر

- نقد سلطه در روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها

- تأکید بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی

(۱) تفسیری - انتقادی - تفسیری      (۲) انتقادی - انتقادی - تفسیری

(۳) انتقادی - انتقادی - تبیینی      (۴) تفسیری - تفسیری - تبیینی





۶۳- کدام گزینه جاهای خالی عبارات را به درستی تکمیل می‌کند؟

- مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن ... بود.

- همانندسازی به معنای ... بود.

- همانندسازی، سیاستی بود که دولت‌ها برای ... در پیش گرفتند.

(۱) تکثرگرا - پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه - از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی

آن‌ها

(۲) همانندسازی - انکار اشتراک و وحدت انسان‌ها - تأکید بر تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف

(۳) همانندسازی - پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه - از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و

یکسان‌سازی آن‌ها

(۴) تکثرگرا - انکار اشتراک و وحدت انسان‌ها - تأکید بر تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف

۶۴- کدام گزینه در رابطه با دوران پسامدرن، صحیح است؟

(۱) هویت‌های خرد، محلی و فردی مورد تأکید و توجه قرار گرفت. - قشربندی و کشمکش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد. - در مدل

تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و تشدید می‌گردد.

(۲) سیاست هویت، محصول این دوران است. - افراد، مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را بر اساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی خود پی می‌گیرند. -

هویت و دانش به جای ثروت و قدرت کانون نزاع و کشمکش می‌شوند.

(۳) هویت، از منظر گروه‌های اجتماعی مختلف و توسط آن‌ها، تعریف می‌شود. - وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی، ضروری دانسته می‌شود. -

جنبش‌های سبک زندگی، زنان و آفریقایی آمریکایی‌ها؛ در اعتراض به سیاست هویت شکل گرفتند.

(۴) هویت ملی و وحدت و ثبات و استمرار همراه با آن، نامطلوب پنداشته شد. - در مدل تکثرگرا، گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی و گروهی در

بعد سیاسی هویت، مورد توجه قرار می‌گیرد. - تنازع و درگیری میان هویت‌ها در این دوران افزایش می‌یابد.

۶۵- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

الف) الگوی تعارف در مقابل کدام الگو قرار دارد؟

ب) سازمان «کوکلاس کلان» براساس کدام چهره سیاست هویت تشکیل شده است؟

ج) برگزاری هر ساله جشن سال نوی چینی در آمریکا، نماد چیست؟

(۱) تنازع - تأکید افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها - تداوم و پیوستگی فرهنگی چینی‌ها در آمریکا

(۲) تکثر - پشتیبانی از همه نژادها - آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف

(۳) تنازع - جلوگیری از چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع - ایجاد فرصت برای سهم شدن اقوام و گروه در قدرت سیاسی

(۴) تکثر - حمایت از گروه‌های به حاشیه رانده شده - تداوم و پیوستگی فرهنگی چینی‌ها در آمریکا



درس هشتم: سیاستِ هویت  
درس نهم: پیشینهٔ علوم اجتماعی  
در جهان اسلام  
صفحه‌های ۸۶ تا ۱۰۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.

جامعه‌شناسی (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

۶۶- پاسخ صحیح هریک از پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

- فایدهٔ شناخت متقابل افراد و جوامع از یکدیگر چیست؟

- تعارف به چه معناست؟

- علت رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری چه بود؟

(۱) احترام به تفاوت‌ها - شناخت یک‌طرفه - پیروی از الگوی تعارف

(۲) کمک به بهتر شدن روابط - شناخت یک‌طرفه - پیروی از الگوی تنازع

(۳) احترام به تفاوت‌ها - شناخت متقابل - پیروی از الگوی تنازع

(۴) کمک به بهتر شدن روابط - شناخت متقابل - پیروی از الگوی تعارف

۶۷- به ترتیب، کدام گزینه صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود متولد می‌شود و هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند.

- هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینهٔ فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند.

- تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها و اصالت بخشیدن به آن، فرصت گفت‌وگو و معارفهٔ انسان‌ها و فرهنگ را پدید می‌آورد.

(۱) ص - ص - غ (۲) غ - ص - غ (۳) غ - غ - ص (۴) ص - غ - ص

۶۸- به ترتیب، کدام گزینه در ارتباط با علوم اجتماعی و مراتب آن و انواع علوم در دیدگاه قرآن، نادرست و درست است؟

(۱) علم به جامعه و علم به تاریخ، از علومی هستند که به درس آموختن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین اجتماعی می‌پردازند و از نافع‌ترین علوم

شمرده می‌شوند. - مسلمانان به آموختن علم نافع تشویق شده‌اند و از یادگیری علمی که فایده‌ای نداشته باشد، منع گردیده‌اند.

(۲) دربارهٔ چگونگی استفاده از علوم تجربی و اهداف و ارزش‌ها و آرمان‌های انسان صحبت می‌کنند و علوم نافع هستند. - علم مراتبی دارد و یادگیری

همهٔ علوم ارزش یکسانی ندارد و آموختن برخی علوم مانند سحر در اسلام منع شده است.

(۳) علوم اجتماعی، نیازهای روزمرهٔ جامعه اسلامی را برطرف می‌کنند و به نوعی مادر سایر علوم به‌شمار می‌آیند. - مسلمانان به آموختن علوم تشویق

شده‌اند و علوم نافع، به علوم عقلانی و وحیانی محدود می‌شوند.

(۴) اگر برای استفاده از قوانین اجتماعی در حال و آینده آموخته شوند، علم نافع هستند. - در اسلام، علم از مهم‌ترین ارزش‌ها است، در قرآن کریم

علم به‌عنوان هدف آفرینش یاد شده است و شناخت خداوند، عالی‌ترین شناخت‌هاست.

۶۹- صحیح و غلط بودن هریک از عبارات زیر، به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- فارابی، جوامعی را که از علوم عقلی بی‌بهره‌اند، مدینهٔ فاسقه نامیده است.

- فارابی در علم مدنی، به توصیف یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی می‌پردازد.

- مدینهٔ فاسقه جامعه‌ای است که در اثر انحراف نظری از مدینهٔ فاضله به وجود می‌آید.

- ابوریحان بیرونی، فرهنگ جامعهٔ هند را با استفاده از روش عقلی، ارزیابی انتقادی می‌کند.

(۱) صحیح - صحیح - غلط - غلط (۲) صحیح - صحیح - صحیح - غلط

(۳) غلط - غلط - غلط - صحیح (۴) غلط - صحیح - غلط - صحیح

۷۰- هر پدیده به ترتیب، با کدام نوع عقل شناسایی و درک می‌شود؟

«آزادی - عوامل مهاجرت - اعلامیه حقوق بشر»

(۱) عقل عام - عقل تجربی - عقل ابزاری

(۲) عقل انتقادی - عقل تفسیری - عقل تجربی

(۳) عقل تجربی - عقل تفسیری - عقل انتقادی

(۴) عقل انتقادی - عقل ابزاری - عقل تفسیری



## جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. به سؤال‌های ۷۱ تا ۷۵ «یا» به سؤال‌های ۷۶ تا ۸۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

## هویت

(تغییرات هویت اجتماعی، تحولات هویتی جهان اجتماعی «علل درونی»، تحولات هویتی جهان اجتماعی «علل بیرونی») صفحه‌های ۸۲ تا ۱۰۲

۷۱- به ترتیب، کدام گزینه در رابطه با پیامد انتخابات الجزایر در سال ۱۹۹۱م، درست و در رابطه با تعارضات فرهنگی، نادرست است؟

(۱) کودتای نظامی مانع از اجرای نتایج انتخابات شد. - اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی از نتایج تعارضات فرهنگی است.

(۲) منجر به برقراری حکومت اسلامی شد. - اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی از نتایج تعارضات فرهنگی است.

(۳) کودتای نظامی مانع از اجرای نتایج انتخابات شد. - هر نوع تغییر هویتی در افراد، می‌تواند به تعارض فرهنگی در جهان اجتماعی منجر شود.

(۴) منجر به برقراری حکومت اسلامی شد. - هر نوع تغییر هویتی در افراد، می‌تواند به تعارض فرهنگی در جهان اجتماعی منجر شود.

۷۲- به ترتیب، هریک از موارد زیر، مربوط به کدام مرحله از فرایند تحولات هویتی در جهان اجتماعی می‌باشد؟

- ناتوانی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی

- فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده درونی

- بی‌ثباتی و عدم استقرار عقاید سازنده هویت فرهنگی

(۱) بحران هویت - تعارض فرهنگی - تحول فرهنگی

(۲) بحران هویت - تحول فرهنگی - تزلزل فرهنگی

(۳) تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - بحران هویت

(۴) تزلزل فرهنگی - تحول فرهنگی - تعارض فرهنگی

۷۳- کدامیک از انواع جهان‌های اجتماعی، با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) جهانی که به پوچ‌انگاری برسد.

(۲) جهانی که متناسب با نیازهای روحی افراد عمل نکند.

(۳) جهانی که با کاستی‌ها و بن‌بست‌های بیرونی مواجه شود.

(۴) جهانی که به پرسش‌های افراد درباره معنای زندگی و مرگ، پاسخ ندهد.

۷۴- به ترتیب، رویکرد جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های اجتماعی دیگر چگونه بود و مهم‌ترین مانع تعامل جوامع غیرغربی با جهان غرب چیست؟

(۱) عناصر سازگار با هویت خود را از آن‌ها گرفت و در موارد مورد نیاز، به بازسازی آن عناصر پرداخت. - عقب‌ماندگی جوامع غیرغربی

(۲) بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکرد و داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت کرد. - عقب‌ماندگی جوامع غیرغربی

(۳) عناصر سازگار با هویت خود را از آن‌ها گرفت و در موارد مورد نیاز، به بازسازی آن عناصر پرداخت. - غرب‌زدگی جوامع غیرغربی

(۴) بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکرد و داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت کرد. - غرب‌زدگی جوامع غیرغربی

۷۵- به ترتیب، هر عبارت با کدام گزینه مرتبط است؟

- از خودبیگانگی حقیقی

- از خودبیگانگی فرهنگی

- از خودبیگانگی تاریخی

(۱) جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند. - عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود. - هنگامی که جهان‌های اجتماعی دچار از خودبیگانگی شوند.

(۲) عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود. - هنگامی که جهان‌های اجتماعی دچار از خودبیگانگی شوند. - جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند.

(۳) عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود. - جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ غرب، هویت خود را از یاد می‌برند. - هنگامی که جهان‌های اجتماعی دچار از خودبیگانگی شوند.

(۴) جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند. - هنگامی که جهان‌های اجتماعی دچار از خودبیگانگی شوند. - عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود.



جامعه‌شناسی (۲)

اگر به سؤال‌های ۷۱ تا ۷۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۷۶ تا ۸۰ پاسخ دهید.

چالش‌های جهانی

(جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی، بحران‌های اقتصادی و زیست‌محیطی، بحران‌های معرفتی و معنوی)  
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۳

۷۶- پاسخ صحیح سؤالات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- نظریه جنگ تمدن‌ها، چه چیزی را توجیه می‌کند؟

- از مهم‌ترین عوامل وقوع دو جنگ جهانی کدام است؟

- از دیدگاه آگوست کنت، چرا بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد؟

(۱) نقش فرهنگ اسلام به عنوان بزرگ‌ترین تهدید برای غرب - رونق بخشیدن به اقتصاد صنعتی وابسته به تسلیحات نظامی - جنگ در فرهنگ و

جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست بلکه امری عارضی و تحمیلی است.

(۲) عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی - رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری - با رشد علم

تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید.

(۳) انتقال جنگ از کشورهای غربی به کشورهای تحت سلطه در دوران استعمار - افزودن ثروت با استفاده از غنایم جنگی - دین در فرهنگ جدید

غرب، نقشی ندارد و هیچ‌یک از جنگ‌های دوران اخیر منشأ دینی نداشته‌اند.

(۴) اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی - سلاح‌های شیمیایی و بمب اتم - دیگر دولت-ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط

بین‌المللی نیستند، بلکه رقابت بین فرهنگ‌ها و تمدن‌ها به وقوع می‌پیوندد.

۷۷- کدام یک از موارد زیر از ویژگی‌های بحران اقتصادی نیست؟

(الف) دوره‌ای و مقطعی است.

(ب) آسیب‌های مربوط به آن متوجه قشر ضعیف جامعه است.

(ج) بحرانی جهانی است.

(د) در صورت عدم کنترل می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

(۲) الف و د

(۱) ب و ج

(۴) ج

(۳) ب



۷۸- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر، در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- در نگاه اساطیری، طبیعت از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.

- کشورها در ایجاد بحران سهم یکسانی دارند و همه از پیامدهای نامطلوب آنها متأثر می‌شوند.

- مهم‌ترین بحران اقتصادی، در سال ۱۸۲۰م در انگلستان به وجود آمد.

- اولین مراکزی که با آلودگی‌های زیست محیطی مواجه شدند، شهرهای صنعتی بودند.

(۱) غ - ص - ص - غ (۲) ص - غ - غ - ص (۳) غ - ص - غ - غ (۴) ص - غ - ص - ص

۷۹- به ترتیب، هریک از موارد زیر، علت شکل‌گیری چیست؟

- خارج شدن از بحران معرفتی در دورهٔ رنسانس

- انکار حقایق قدسی از سوی فرهنگ غرب

- آشکار شدن محدودیت‌های علم تجربی

(۱) روش تجربی را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی دانستن - دستیابی به آرمان‌های انقلاب فرانسه - محدود شدن علم به امور طبیعی

(۲) نادیده گرفتن وحی و شهود در شناخت علمی - مرگ آرمان‌ها و امیدها - زیر سؤال رفتن علم مدرن

(۳) تردید دربارهٔ بنیان‌های هویتی فرهنگ جدید غرب - اصالت بخشیدن به انسان دنیوی - تردید دربارهٔ مبانی علوم تجربی غربی

(۴) بسنده کردن به شناخت از راه عقل و تجربه - پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی - محدود شدن علم به امور عقلانی

۸۰- به ترتیب، کدام‌یک از موارد زیر صحیح است؟

الف) چالش‌ها و بحران‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی و عاطفی، مقدم بر چالش‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی هستند.

ب) سکولاریسم به ترتیب، در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید.

ج) تردید در روشننگری به منزلهٔ تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان پسامدرن بود.

د) گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، منجر به جست‌وجوی نخبگان جوامع غربی در روابط علت و معلولی و ساز و کارهای غیرمادی

جاری در جهان شد.

(۱) الف و ج (۲) ب و د

(۳) ج و د (۴) د و الف



روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

انگیزه و نگرش

صفحه‌های ۱۵۸ تا ۱۸۵

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۸۱- عماد و امیرحسین دانش‌آموز مقطع دوازدهم هستند. آن‌ها با هم قرار گذاشته‌اند که برای کسب رتبه زیر ۱۰۰۰ تلاش کنند. عماد برای رسیدن به این هدف روزانه ۸ ساعت مطالعه کرده، اما امیرحسین به روزی ۳ ساعت مطالعه بسنده کرده است. در کدام گزینه به‌درستی به تفاوت انگیزه عماد و امیرحسین اشاره شده است؟

(۱) منبع انگیزه آن‌ها با یکدیگر تفاوت دارد. (۲) انگیزه افراد به دو صورت مثبت و منفی عمل می‌کند.

(۳) انگیزه آن‌ها از نظر شدت با یکدیگر تفاوت دارد. (۴) انگیزه آن‌ها از نظر جهت با یکدیگر تفاوت دارد.

۸۲- کدام گزینه راجع به مفهوم انگیزه، صحیح است؟

(۱) منابع انگیزشی، تنها از درون فرد نشأت می‌گیرند. (۲) تحقق رفتار انسان، به شرط تحقق انگیزه است.

(۳) تنها انگیزه‌های انسان فوراً به تحقق می‌رسند. (۴) انگیزه، به چگونگی اجرای رفتار اشاره دارد.

۸۳- دانش‌آموزان زیر با دلایل مختلفی در کنکور سراسری شرکت کرده‌اند. به‌ترتیب نوع انگیزه در هر کدام از آن‌ها در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- هانیه می‌خواهد در دانشگاه فرهنگیان درس بخواند و به همین خاطر به اجبار خانواده در کنکور تیرماه شرکت کرده است.

- سعید کنکور اردیبهشت‌ماه را از دست داده و به همین خاطر تمام تلاش خود را می‌کند تا آماده به کنکور تیرماه برسد.

- شغل مورد علاقه محدثه مشاوره درسی است و به همین خاطر تمام تلاشش را می‌کند تا رتبه برتر کنکور شود.

(۱) بیرونی - بیرونی - بیرونی (۲) بیرونی - درونی - بیرونی

(۳) درونی - بیرونی - درونی (۴) بیرونی - درونی - درونی

۸۴- به‌ترتیب، عوامل نگرشی «باورها و نظام ارزشی فرد»، «اسناد»، «درماندگی آموخته شده»، در شکل‌دهی به رفتار انسان به چه صورت عمل می‌کنند؟

(۱) گاهی مثبت و گاهی منفی - مثبت - منفی

(۲) مثبت - مثبت - گاهی مثبت و گاهی منفی

(۳) گاهی مثبت و گاهی منفی - گاهی مثبت و گاهی منفی - منفی

(۴) مثبت - گاهی مثبت و گاهی منفی - گاهی مثبت و گاهی منفی

۸۵- هر کدام از موارد زیر به‌ترتیب بیانگر کدام سبک اسناد است؟

- حمید اعتقاد دارد برخلاف پدرش، دست او به گل و گیاه نمی‌افتد و هر گیاهی می‌کارد زود خشک می‌شود.

- سعیده فکر می‌کند گل‌فروشی محله آن‌ها گل‌دان‌های خوبی ندارد و گیاهان آن‌ها زود خشک می‌شود.

- رضا باور دارد هر روز صبح باید به گیاهانش توجه کند و همین توجه آن‌ها را سرحال نگه می‌دارد.

(۱) بیرونی پایدار - درونی پایدار - بیرونی پایدار (۲) درونی پایدار - بیرونی پایدار - درونی غیرقابل کنترل

(۳) درونی پایدار - بیرونی ناپایدار - درونی ناپایدار (۴) درونی ناپایدار - بیرونی پایدار - درونی پایدار

۸۶- در حالت درماندگی آموخته‌شده، کدام مورد به ترتیب از نتایج «گرفتن رژیم» و «خوابیدن به اندازه» دانسته می‌شود؟

- (۱) زیاد نشدن وزن - کم شدن کمبود خواب  
 (۲) زیاد شدن وزن - زیاد شدن کمبود خواب  
 (۳) کم شدن وزن - زیاد نشدن کمبود خواب  
 (۴) کم نشدن وزن - کم نشدن کمبود خواب

۸۷- بیت زیر نشان‌دهنده کدام یک از عوامل نگرشی است؟

«دوستت دارم ولی مقصد به شهر دیگر است / می‌روم جایی که از تو دورتر باشم کمی»

- (۱) ناهماهنگی شناختی (۲) هماهنگی شناختی (۳) درماندگی آموخته‌شده (۴) اسناد به عوامل بیرونی

۸۸- عناصر نگرشی فردی که «باور دارد دروغ گفتن یک رذیلت اخلاقی است»، «از انسان‌های دروغگو به شدت متنفر است» و «خودش هیچ‌گاه دروغ

نمی‌گوید»؛ به ترتیب کدام است؟

- (۱) شناختی - آمادگی برای عمل - شناختی  
 (۲) احساسی - احساسی - آمادگی برای عمل  
 (۳) احساسی - آمادگی برای عمل - شناختی  
 (۴) شناختی - احساسی - آمادگی برای عمل

۸۹- هر کدام از عبارتهای زیر به کدام پدیده روان‌شناختی اشاره دارند؟

- کاهش میزان آب موجود در خون، موجب تشنگی می‌شود و موجود زنده را به سمت آب می‌کشاند.

- نرگس بین خرید دو مانتوی روشن و تیره مردد بود؛ او بعد از خرید مانتوی تیره گفت: این مانتو برای محیط دانشگاه مناسب‌تر است و رنگ

روشن زود کثیف می‌شود.

- مدیر جدید اقدام به استخدام کارشناسان و معاونان جدید می‌کند تا اداره را مطابق نظر خود مدیریت کند.

- مربی یک تیم باشگاهی پس از اقدامات مختلف، ناموفق، استعفا داد.

(۱) نگرش - هماهنگی پس از تصمیم - ادراک کارایی - درماندگی آموخته‌شده

(۲) انگیزه - ناهماهنگی پس از تصمیم - کارایی - باورها و نظام ارزشی

(۳) نگرش - هماهنگی پس از تصمیم - ادراک کنترل - باورها و نظام ارزشی

(۴) انگیزه - ناهماهنگی پس از تصمیم - ادراک کنترل - درماندگی آموخته‌شده

۹۰- محمد در تابستان به اقوام خود سر زد؛ او برای ماندن در خانه عمویش ۷ روز، برای خانه دایی‌اش ۱۰ روز و برای خانه خاله‌اش ۱۱ روز زمان

اختصاص داد. وقتی دوست محمد از او پرسید که کدام را بیشتر دوست دارد، پاسخ محمد، خاله‌اش بود. بر این اساس محمد از ... برخوردار است.

(۱) ناهماهنگی قبل از تصمیم (۲) هماهنگی شناختی

(۳) تغییر نگرش (۴) ناهماهنگی شناختی







دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۲/۱۲/۴

آزمون ۴ اسفند ماه ۱۴۰۲



آزمون اختصاصی  
دوازدهم انسانی

ساعت ۹:۳۰ تا ۱۱ صبح

۱۱۰ سؤال (۷۵ سؤال اجباری + ۳۵ سؤال اختیاری)

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه و منطق	۶	۵	۳	۲	۱	
اقتصاد	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳) و (۲)	۲۰	۹۱	۱۱۰	۲۰
۲	اختیاری (پیش روی سریع تر)	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰
۳	اجباری	تاریخ (۳)	۵	۱۲۱	۱۲۵	۵
۴	اختیاری (پیش روی سریع تر)	تاریخ (۳)	۵	۱۲۶	۱۳۰	۵
۵	انتخابی (زوج درس)	تاریخ (۱)	۵	۱۳۱	۱۳۵	۵
		تاریخ (۲)	۵	۱۳۶	۱۴۰	
۶	اجباری	جغرافیا (۳)	۵	۱۴۱	۱۴۵	۵
۷	اختیاری (پیش روی سریع تر)	جغرافیا (۳)	۵	۱۴۶	۱۵۰	۵
۸	انتخابی (زوج درس)	جغرافیا (۱)	۵	۱۵۱	۱۵۵	۵
		جغرافیا (۲)	۵	۱۵۶	۱۶۰	
۹	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰
۱۰	اختیاری (پیش روی سریع تر)	فلسفه دوازدهم	۵	۱۷۱	۱۷۵	۵
۱۱	اجباری	منطق	۵	۱۷۶	۱۸۰	۵
۱۲	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
۱۳	اجباری	اقتصاد	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۱۰

## پدید آورندگان آزمون

### طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمد ابراهیم تونزده جانی، محمد حمیدی، سعید عزیزخانی، علی قهرمانزاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، ابراهیم نجفی، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، سید علیرضا علویان، سجاد غلام پور سیوکی، فرهاد فروزان کیا، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی
جامعه شناسی	ریحانه امینی، مهرشاد ایمانی نسب، آریتا بیدقی، کوثر شاه حسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، سید محمد مدنی دینانی، آرش مرتضائی فر
روان شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد حبیبی، مهسا عفتی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، علی رسولی، حسین رضائی، امیرحسین شکوری، کاظم غلامی، حمیدرضا قاندامینی، مرتضی کاظم شیرودی، احسان کلاته عربی، روح الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	میلاد باغ شیخی، علیرضا پدرا، صفا حاضری، زهرا دامیار، علیرضا رضایی، امیرحسین کاروین، زهرا کتیبه، علی محمد کریمی، محمد ملک آبادی زاده، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، حسن صدری، فرهاد قاسمی نژاد، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	مبین خزینی، آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان

### گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنکور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد ابراهیم تونزده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملازمضائی، آروین حسینی، محمد حمیدی	—	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	یاسین مهدیان	سپیده فتح اللهی	فریبا رنوفی
جامعه شناسی	کوثر شاه حسینی	کوثر شاه حسینی	—	آرش مرتضائی فر، مهتاب شیرازی	سجاد حقیقی پور
روان شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی نژاد، سعیده سعیدی	محمد صمدی زاداسفنگره	محمدصدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	—	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار	زهرا دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری	علیرضا نصیری	فرهاد علی نژاد	علی زیبا، سبحان محمدی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	امیرعلی عشوریان	—	سجاد حقیقی پور

### گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی



عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی (۳):

ثَلَاثُ قِصَصٍ قَصِيرَةٍ  
(قواعد و تمرین‌های درس ۳)  
صفحه‌های ۴۳ تا ۵۲

عربی (۲):

الْصِّدْقُ  
ارْحَمُوا ثَلَاثًا  
درس‌های ۵ و ۶  
صفحه‌های ۶۵ تا ۹۰

■ ■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۹۱ - ۹۸)

۹۱- « كُلُّ وَعَاءٍ يَضِيقُ بِمَا جُعِلَ فِيهِ إِلَّا وَعَاءَ الْعِلْمِ فَإِنَّهُ يَسْبِغُ! »:

(۱) گنجایش هر ظرفی با آنچه در آن نهند، تنگ می‌شود، مگر ظرف دانش، چراکه آن فراخ‌تر می‌شود!

(۲) هر ظرفی به‌وسیله آنچه در آن قرار داده شود، تنگ می‌شود، جز ظرف علم، چراکه آن فراخ است!

(۳) هر ظرفی با آنچه در آن قرار داده شده است، تنگ می‌شود، جز ظرف دانش، زیرا آن گسترش می‌یابد!

(۴) گنجایش ظروف با آنچه در آن نهاده شده است، تنگ می‌شود، مگر ظرف‌های علم که گسترش می‌یابند!

۹۲- « لَمْ يَلْتَفِتْ أَحَدٌ إِلَى شَابٍ كَذَّابٍ تَظَاهَرَ بِالْغُرُقِ مَرَاتٍ عِنْدَ السَّبَاحَةِ لِأَنَّ مُرَافِقِي الشَّابِّ ظَنُّوا أَنَّهُ يَكْذِبُ مِنْ جَدِيدٍ! »:

(۱) کسی به جوان بسیار دروغگویی که بارها هنگام شنا وانمود به غرق شدن کرده بود توجه نمی‌کند، زیرا همراهان این جوان

گمان می‌کنند که او باز هم راست نمی‌گوید!

(۲) هیچ کس به جوانی بسیار دروغگو که هنگام شنا کردن چند دفعه تظاهر به غرق شدن کند اعتنا نمی‌کند، زیرا رفیقانش

تصور می‌کنند از نو دروغ گفته است!

(۳) چرا فردی به یک جوان دروغگو که در زمان شنا به دفعات تظاهر به غرق شدن کرد اعتنا نکرده است؟ چون رفیقان آن

جوان شک کردند که او باز دروغ می‌گوید!

(۴) کسی توجه نکرد به جوان بسیار دروغگویی که هنگام شنا بارها وانمود به غرق شدن کرد، چراکه همراهان آن جوان گمان

کردند که او دوباره دروغ می‌گوید!

۹۳- « أَخِي! لِمَاذَا لَمْ تُجْلِسْهَا عِنْدَكَ وَ أَنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ الْإِسْلَامَ يَكْرَهُ عَمَلًا يَكُونُ فِيهِ التَّفْرِيقُ بَيْنَ الْأَبْنَاءِ وَ الْبَنَاتِ! »:

برادر من! .....

(۱) برای چه نزد او ننشستی در حالی که تو می‌دانی که اسلام ناپسند می‌دارد عملی را که در آن فرق گذاشتن بین پسران و دختران باشد؟!

(۲) چرا او را کنار خود نشانندی حال آن که تو می‌دانی همانا اسلام کاری را که در آن تفاوت قائل شدن بین پسران و دختران باشد ناپسند می‌دارد؟!

(۳) چرا او کنارت ننشست در حالی که تو می‌دانستی که اسلام کاری را که در آن فرق قائل شدن میان پسران و دختران باشد زشت می‌داند؟!

(۴) برای چه او را کنار نشانندی در حالی که تو می‌دانستی که اسلام ناپسند می‌دارد عملی را که در آن فرق گذاشتن میان پسران و دختران باشد؟!



۹۴- « لَنْ يَنَالِ السَّعَادَةَ وَ النَّجَاحَ فِي الْحَيَاةِ إِلَّا الَّذِينَ يَعْتَمِدُونَ عَلَى قُدْرَاتِهِمُ الْفَرْدِيَّةِ وَ يُوَاصِلُونَ عَمَلَهُمْ دَوَّابِينَ فِي طَرِيقِ اِكْتِسَابِ الْعِلْمِ وَ يَعْلَمُونَ أَنَّ الْفِشْلَ لَيْسَ نَهَايَةَ الطَّرِيقِ! »:

- (۱) هرگز به سعادت و موفقیت در زندگی خود نخواهند رسید جز کسانی که بر قدرتهای فردی خودشان تکیه می‌کنند و کار خودشان را در راه به دست آوردن علم با پشتکار ادامه می‌دهند و می‌دانند که شکست پایان راه نیست!
- (۲) به سعادت و موفقیت در زندگی نمی‌رسند مگر کسانی که بر توانایی‌های فردی خویش اعتماد می‌کنند و کارشان را در راه کسب دانش با پشتکار ادامه می‌دهند و می‌دانند که شکست پایان راه نمی‌باشد!
- (۳) فقط کسانی به خوشبختی و موفقیت در زندگی دست خواهند یافت که بر قدرتهای فردی خود اعتماد می‌کنند و کار خود را در راه به دست آوردن علم با پشتکار ادامه می‌دهند و می‌دانند که شکست پایان راه نیست!
- (۴) کسانی که بر توانایی‌های فردی خود تکیه می‌کنند تنها به خوشبختی و موفقیت در زندگی خواهند رسید و کارشان را در راه به دست آوردن دانش با پشتکار ادامه می‌دهند و می‌دانند که شکست همواره پایان راه نمی‌باشد!

۹۵- « رَأَيْتُ عَجُوزًا مَسْكِينًا يَطْلُبُ الْمُسَاعَدَةَ وَلَكِنْ لَمْ يُسَاعِدْهُ الْمَارَّةُ لِأَنَّهَا لَمْ تَكُنْ الْمَرَّةَ الْأُولَى لَهُ! »:

- (۱) پیرمرد بیچاره‌ای را دیدم که طلب کمک کرده بود، ولی رهگذران به او کمک نکردند، زیرا این اولین بار نبود!
- (۲) اولین بار نبود که دیده بودم یک پیرمرد فقیر کمک می‌خواهد، اما هیچ رهگذری به او کمک نمی‌کند!
- (۳) پیرمردی بیچاره را دیدم که طلب کمک می‌کرد، ولی عابران به او کمک نکردند، زیرا بار اولش نبود!
- (۴) پیرمرد فقیر را دیدم که کمک می‌خواست، ولی رهگذران به او کمک نکردند، زیرا اولین بارش نبود!

۹۶- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) لَنْ يَكْسِبَ اعْتِمَادَ الْأَوْلَادِ إِلَّا أَنْ الْأُمَّ تَعْمَلَ بِمَا تَقُولُ! : اعتماد فرزندان به دست نمی‌آید، مگر این که مادر به آنچه می‌گوید، عمل کند!
- (۲) لِنَقْعُدَ مَعَ أَهْلِ الْعِلْمِ، بِالتَّعْلِيمِ أُرْسِلَ الْأَنْبِيَاءُ! : باید با اهل دانش بنشینیم، پیامبران برای یاد دادن فرستاده شده‌اند!
- (۳) الْإِنْفَاقُ يُسَبِّبُ نَقْصَ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا الْعِلْمَ! : به جز دانش، بخشش‌ها باعث کاهش همه چیز می‌شوند!
- (۴) الْأَشْيَاءُ الْكَثِيرَةُ رَخِيصَةٌ إِلَّا الْأَدَبَ! : چیزهای فراوان ارزان تر هستند، به جز ادب!

۹۷- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) كَادَ الرَّجُلَ الْمُذْنِبَ النَّادِمُ أَنْ يَتَخَلَّصَ مِنْ شَرِّ الْمَعَاصِي! : نزدیک است که مرد گناهکار پشیمان از شر گناهان رهایی یابد!
- (۲) لَمَّا وَجَدَ الْأَبْنَاءُ أَبَاهُمْ مَيِّتًا نَاحُوا عَلَيْهِ! : پسران هنگامی که پدر خود را مرده یافتند، بر وی شیون کردند!
- (۳) يُعْجِبُنِي دَائِمًا عَيْدٌ يَفْرَحُ فِيهِ الْفُقَرَاءُ! : عیدی که فقیران را شاد می‌کند، همیشه من را متعجب می‌سازد!
- (۴) لِنَعْتَمِدَ عَلَى الْعُقَلَاءِ حَتَّى نَنْتَفِعَ بِعِلْمِهِمْ! : ما باید بر عاقلان اعتماد کنیم تا از علم آنان سود برده باشیم!

۹۸- « دَرِ نَمَائِشْغَاهُ كِتَابِ، دَانِشْجَوِي رَا دِيدِمُ كِه سَالِ قَبْلِ اَز دَانِشْغَاهِ مَا فَاغِ التَّحْصِيلِ شُدِه بُوْدَا! »؛ عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) شَاهِدْتُ طَالِبًا فِي مَعْرَضِ الْكِتَابِ يَتَخَرَّجُ مِنَ الْجَامِعَتَا فِي السَّنَةِ الْمَاضِيَةِ!
- (۲) رَأَيْتُ طَالِبًا فِي مَعْرَضِ الْكِتَابِ تَخَرَّجَ مِنْ جَامِعَتَا فِي الْعَامِ الْمَاضِي!
- (۳) شَاهِدْتُ طَالِبَةً فِي مَعْرَضِ الْكِتَابِ قَدْ تَخَرَّجَ مِنْ جَامِعَتَا فِي السَّنَةِ الْمَاضِيَةِ!
- (۴) رَأَيْتُ طَالِبَةً فِي مَعْرَضِ الْكِتَابِ تَتَخَرَّجُ مِنْ جَامِعَتَا فِي الْعَامِ الْمَاضِي!



■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٩٩ - ١٠٣) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

العلاقة الأخوية علاقة لا تُقايِسُها علاقة أخرى. لا أحد في العالم يُمكن أن يكون كأخيك. الأخ هو الذي يُمكن أن يكون كعمودك الفقري، تعتمدُ عليه حينما تشعر بالعجز و تتواري\* بداخله حينما تشعر بالضعف و تحتمي تحت جناحيه عندما تريد الأمان و هو الذي يُعينك في حياتك!

ما اختار موسى أحداً دون أخيه هارون لكي يكون وزيره، مُستشاره الأمين من يعتمدُ عليه و يشركه في أمره و حاله، هو وحده الذي سيعاونه على الحق و الخير، و هذا هو مثال الأخ الصالح الذي يكون دوره مُعاونتك و مساعدتك و مدك بالقوة في الخير و الحق. و سبحانه الذي جعل شعورنا تجاه الأخ مُختلفاً. يُمكنك أن تشعر بالحسادة من أي شخص إلا أخاك، فالأخ هو الوحيد الذي يتمنى أن تكون أفضل منه! (\* تختفي)

٩٩- عيّن الخطأ عن العلاقة الأخوية:

- (١) هي تُسجّعنا على إعانة إخواننا!  
 (٢) لا علاقة في العالم تُعادلها!  
 (٣) إنها تُعتبر من أفضل العلاقات في الحياة!  
 (٤) هي تمنعنا من أن نرافق أخانا في الشدائد!

١٠٠- عيّن غير المناسب للفرغ: « كَأَنَّ الْأَخَ مِفْتَاحَ الْفَرَجِ الذَّهَبِيِّ لِأَنَّهُ . . . . »

- (١) يُراقبُ المرء و يحميه من الصُّعوبات!  
 (٢) يتكئ على المرء في مشاكل الدهر!  
 (٣) يُحافظُ على الإنسان في المُشكلات!  
 (٤) يُبعدُ المرء عن خطرات يُواجهها في الحياة!

١٠١- جواب أي سؤال لم يأت في النص؟

- (١) متى يتوقع المرء من أخيه المساعدة؟  
 (٢) من هو حامينا عندما نشعر بالضعف؟  
 (٣) من صار مُستشار موسى الأمين؟  
 (٤) كيف كان موسى و وزيره يعيشان؟

■ عيّن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (١٠٢ و ١٠٣)

١٠٢- « تُقايِسُ - تُشعرُ - أحد - أفضل »:

- (١) أحد: اسم - للمفرد المذكر - معرب - نكرة / اسم «لا» النافية للجنس  
 (٢) تُقايِسُ: فعل مضارع - مزيد ثلاثي (من باب مُفاعلة) / فعل، و فاعله «علاقة»  
 (٣) أفضل: اسم تفضيل - مفرد مذكر؛ و جمعه: فضلاء / خبر للفعل الناقص و منصوب  
 (٤) تُشعرُ: مضارع - للمفرد المذكر المُخاطب - مجرد ثلاثي - معلوم / فعل و الجملة فعلية

١٠٣- « يُعين - إختار - مُعاونة - القوة »:

- (١) يُعين: مضارع - مزيد ثلاثي (من باب إفعال) - متعدّ / فعل و فاعل؛ مفعوله: ضمير «الكاف»  
 (٢) مُعاونة: اسم مفعول (فعله الماضي: عاَوَنَ) - معرب / خبر للفعل الناقص و منصوب بالفتحة  
 (٣) إختار: فعل ماضٍ - مزيد ثلاثي (من باب افتعال) - متعدّ / فعل و فاعله: «موسى»  
 (٤) القوة: مفرد (جمعه: قُوَات) - مؤنث - مُعرّف بأل - معرب / مجرور بحرف الجرّ



### ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۱۰۴ - ۱۱۰)

۱۰۴- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (۱) هل شاهدتُم في المسجد جماعةً يتفقّهون و يشكرون ربّهم!
- (۲) لا تكُن ضعيفاً فإنّ أضعفَ الناسِ من ضعفَ عن كتمان سرّه!
- (۳) إنّ الجوزَ ثمرّةً قشرها صلبٌ و غيرُ صالحٍ للأكلِ يكسرُ لتناولها!
- (۴) قد تعلّمتُ أن أقومَ عن مجلسي لأبي و معلّمي العزيزين و إن كنتُ أميراً!

۱۰۵- عین الآیة التي تختلف من حيث المفهوم:

- (۱) ﴿ كلُّ شيء هالكٌ إلا وجهه ﴾
- (۲) ﴿ و ما الحياة الدنيا إلا لعبٌ و لهوٌ... ﴾
- (۳) ﴿ ... الله أعلم بما تعملون ﴾
- (۴) ﴿ كلُّ نفس ذائقة الموت ﴾

۱۰۶- في أيّ إجابة جاء حرف الـ«لام» مختلفاً في المعنى؟

- (۱) لنستمع إلى كلام المعلم يجب أن يتكلم بصوت واضح!
- (۲) دعوتُ أصدقائي ليحضروا في حفلة تخرّجي!
- (۳) ﴿ إنّ الإنسان لفي خسرٍ إلا الذين آمنوا... ﴾
- (۴) لأجتنب عن الغضب في حياتي حاولتُ كثيراً!

۱۰۷- عین مفعولاً قد وُصِفَ بجملة:

- (۱) من يساعد الفقراء المحرومين فيشاهد نتيجة عمله!
- (۲) إن شاهدت الأسد في الغابة يجيء إليك فاهرب بسرعة!
- (۳) إن تأكل طعاماً دون أن تعجل تبتعد من الأمراض المختلفة!
- (۴) من يجعل نفايات إزدادت في مكانها المناسب يساعد في تنظيف المدرسة!

۱۰۸- عین ما ليس فيه معادل للمضارع الالتزامي الفارسي:

- (۱) طلب الآباء و الأمهات من الأولاد ليساعدوهم في العمل!
- (۲) تفتح الأزهار في فصل الربيع كي نشم رائحتها الطيبة!
- (۳) أقرأ النصوص العربية لتعلم لغة القرآن بشكل أفضل!
- (۴) لنذهب إلى الملعب لأنّ فريقنا يحتاج إلى تشجيعنا!

۱۰۹- عین المستثنى منه لم يحذف:

- (۱) لا يتناول تلاميذ هذه المدرسة إلا ما يفيد جسمهم!
- (۲) إنّ المجرم لا يكتسب بأعماله السيئة إلا غضب الله!
- (۳) قال المدير ليست في مكتبة المدرسة إلا الكتب العربية!
- (۴) لا نتعلم من النملة درساً إلا الصبر و الصمود إلى الغاية!

۱۱۰- عین الفاعل يترجم بلفظ «فقط»:

- (۱) ليتنا لا نشاهد اليوم في القاعة إلا أستاذ اللغة العربية!
- (۲) لا يُشاهد العلماء عند مواجهة الصعوبات إلا الجمال!
- (۳) لا يُعطى الجوائز الذهبية في المباراة إلا الفائز الأول!
- (۴) لم تحضن النبيّ (ص) في أيام طفولته إلا الشيماء!



عربی (۳):

نظام الطبيعة

درس ۴

صفحه‌های ۵۳ تا ۷۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

### ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۱۱۱ - ۱۱۵)

۱۱۱- ﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴾:

- (۱) همانا ما قرآن را قطعاً بر تو فرودستادیم! (۲) قطعاً قرآن را ما بر تو فقط فرودستادیم!  
 (۳) قطعاً قرآن را بر تو نازل می‌کنیم! (۴) همانا ما قرآن را بر تو نازل کردیم، چه نازل کردنی!

۱۱۲- « الفلاحون الخُبراء مُعتقدون بأنَّ اختلال توازن الطبيعة يكون من أهم أسباب قلة نزول الأمطار في السنوات الأخيرة! »:

- (۱) کارشناسان کشاورزی معتقدند که بر هم زدن تعادل طبیعت از مهم‌ترین دلایل کاهش بارش باران‌ها در سال‌های اخیر بوده است!  
 (۲) کشاورزان آگاه معتقد هستند که به هم خوردن تعادل طبیعت از مهم‌ترین دلایل کم‌شدن نزول باران‌ها در سال‌های اخیر است!  
 (۳) کشاورزان خبره اعتقاد دارند که یقیناً دستکاری در تعادل طبیعت از دلایل مهم کم‌بودن باریدن باران‌ها در سال‌های اخیر است!  
 (۴) کارشناسان کشاورزی اعتقاد دارند که ایجاد اختلال در تعادل طبیعت مهم‌ترین دلیل در کاهش بارش باران‌ها در سال‌های اخیر می‌باشد!

۱۱۳- « الغازات الملوثة التي تنتج المصافي تهدد حياة المواطنين الكثيرين و النباتات فعلياً أن نحدّد استهلاك ما تُصنع من النفط! »:

- (۱) گازهایی که پالایشگاه‌ها تولید می‌کنند آلوده بوده و زندگی هموطنان بسیار و گیاهان را تهدید می‌کند، پس باید مصرف چیزهایی را که از نفت تولید شده‌اند، محدود سازیم!  
 (۲) گازهای آلوده‌کننده‌ای که پالایشگاه تولید می‌کند زندگی هموطنان و گیاهان بسیاری را تهدید می‌کند، در نتیجه ما باید مصرف آنچه را از نفت ساخته می‌شود، کاهش دهیم!  
 (۳) گازهای آلوده‌کننده‌ای که پالایشگاه‌ها تولید می‌کنند زندگی هموطنان بسیار و گیاهان را تهدید می‌کند، پس باید مصرف چیزهایی را که از نفت ساخته می‌شوند، محدود کنیم!  
 (۴) گازهای آلوده‌ای که به وسیله پالایشگاه‌ها تولید می‌شوند زندگی هموطنان و گیاهان بسیاری را تهدید می‌کنند، لذا باید چیزهایی را که از نفت ساخته می‌شوند، کمتر مصرف کنیم!

۱۱۴- عین الخطأ:

- (۱) العین التي فاضت من خشية الله فإنّها ليست باكية! : چشمی که از پروای خدا لبریز شد، قطعاً گریان نیست!  
 (۲) لم يُشارك في المُباراة العلميّة إلا طالب واحد! : یک دانش‌آموز، فقط در مسابقه علمی شرکت کرد!  
 (۳) لا يستطيع بعض الناس أن يناموا نوماً عميقاً! : برخی از مردم نمی‌توانند به‌طور عمیقی بخوابند!  
 (۴) جماعة كانوا يسألونه و هم يتعلمون! : گروهی از او درخواست می‌کردند در حالی که دانش فرا می‌گرفتند!



۱۱۵- « نوعی از ماهی‌ها وجود دارد که مانند موجودات زنده، به آب و غذا و هوا نیاز ندارد! »؛ عین التصحیح:

- ۱) هناك نوع من الأسماك لا يحتاج إلى الماء و الطّعام و الهواء إحتیاج الأحياء!
- ۲) هذا النوع من الأسماك لا يحتاج إلى الماء و الأطعمة و الهواء إحتیاج الأحياء!
- ۳) يوجد نوع من السمكات لا تحتاج إلى الماء و الطّعام و الهواء إحتیاجاً للأحياء!
- ۴) نوع من الأسماك موجود لا يحتاج إلى المياه و الطّعام و الهواء إحتیاجاً حياً!

۱۱۶- « حاول الرّجل حتّى تُصحّح الأخطاء السابقة تصحيحاً! »؛ عین التصحیح في الإعراب و التّحليل الصّرفي:

- ۱) تصحيحاً: اسم - مفرد مذكّر - معرب - نكرة / مفعول مطلق لبيان نوع الفعل و منصوب
- ۲) حاول: فعل ماضٍ - للغائب - مجرد ثلاثي - معلوم / فعلٌ و فاعله: الرّجل؛ الجملة فعلية
- ۳) تُصحّح: فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي (ماضيه: تصحّح؛ مصدره: تصحيح) - مجهول / نائب فاعله ضميرٌ
- ۴) السابقة: مفرد مؤنث - اسم فاعل (مأخوذ من مصدر مجرد ثلاثي) - معرب - معرّف بأل / صفة و مرفوع بالتّبعية من موصوفها

۱۱۷- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ۱) ذَهَبْتُ إِلَى الصَّيْدَلِيَّةِ لِكَيْ أَشْتَرِيَ مُسَكِّنَةً لِلصُّدَاعِ!
- ۲) أَصْبَحْتُ مَرِيضَةً فَرَأَجَعْتُ الطَّبِيْبَةَ فِي الْمُسْتَوْصِفِ!
- ۳) إِنَّهَا أَوْصَتْ زُمَلَاءَهَا أَنْ يُشْكَلُوا فَرِيقًا لِلْحَوَارِ الثَّقَافِي!
- ۴) سَتُسَاعِدُ هَذِهِ الْامْتِحَانَاتِ الطُّلَّابَ لِتَعْلُمَ دُرُوسَهُمُ الْجَدِيْدَةَ!

۱۱۸- عین المفعول المطلق:

- ۱) إِنَّ هَذِهِ الرَّسُومَ قَدْ رَسَمَهَا أَحَدُ الْفَنَّانِيْنَ الْمُمَيِّزِيْنَ!
- ۲) لَا يَنْسَى النَّاسَ إِحْسَانًا مَنْ يُحْسِنُونَ إِلَيْهِمْ دَائِمًا!
- ۳) الْعِلْمُ ضِيَاءٌ يَشَاهِدُهُ الْعِبَادُ الْمُخْلِصُونَ مُشَاهِدَةً!
- ۴) رَأَيْتُ حَامِدًا كَانَ يَبْتَعِدُ عَنِ الْبَيْتِ مُسْرِعًا!

۱۱۹- عین للفراغ مصدرًا مؤكّداً للفعل:

- ۱) إِهْتَمَّتِ الْمُدْرَسَةُ بِتَرْبِيَةِ الْبَنَاتِ . . . . الْأَمِّ! (اهتمام)
- ۲) الْمُدْرَسَاتُ يَجْتَهِدْنَ لِتَرْبِيَةِ بَنَاتِنَا . . . . بِالْعَا! (اجتهاداً)
- ۳) إِنَّ الْمُعَلِّمَاتِ يُسَاعِدْنَ بَنَاتٍ يَطْلُبْنَ مِنْهُنَّ . . . . ! (مُسَاعَدَةً)
- ۴) نَحْنُ نَعْلَمُ أَنَّ مُعَلِّمَاتِنَا يُحَاوِلْنَ لِتَعْلِيمِ الْبَنَاتِ . . . . ! (مُحَاوَلَةً)

۱۲۰- عین ما ليس فيه المفعول المطلق:

- ۱) إِنْ أَكْرَمْتَ الْكَرِيمَ إِكْرَامًا بِالْعَا تَشَاهِدُ نَتِيجَتَهُ! ۲) أَدَّبَ الْمُؤْمِنُ نَفْسَهُ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ تَأْدِيبًا جَمِيْلًا!
- ۳) كَانَ عَشَّ بَعْضَ الطَّيُورِ بَعِيدًا كَثِيرًا عَنِ الْمُفْتَرِسِيْنَ! ۴) رَغِبَ الْمَسَافِرُونَ أَنْ يَسْكُنُوا فِي ذَلِكَ الْمَكَانِ رَغْبَةً كَثِيرَةً!





تاریخ (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس هشتم: جنگ جهانی دوم و

جهان پس از آن

(از ابتدای جنگ جهانی دوم)

درس نهم: نهضت ملی شدن

صنعت نفت ایران

صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۲۶

۱۲۱- در جنگ جهانی دوم، سربازان شوروی با چه ترفندی توان ارتش آلمان در حمله به خاک کشورشان را تضعیف

کردند؟

- (۱) مقاومت و حمله هوایی به مواضع ارتش آلمان  
(۲) بهره‌بردن از کمک‌های دولت فرانسه  
(۳) عقب‌نشینی و سوزاندن مزارع و آذوقه‌ها  
(۴) درخواست مصالحه دروغین با دولت آلمان

۱۲۲- با وقوع کدام حادثه وحشتناک پس از به زانو درآمدن نازی‌ها، جنگ دوم جهانی پایان یافت؟

- (۱) پیاده‌سازی نیروهای متفقین در خاک فرانسه و آزاد کردن این کشور  
(۲) بمباران اتمی دو شهر هیروشیما و ناگاساکی و اعلام تسلیم از سوی ژاپن  
(۳) خودکشی هیتلر پس از ورود ارتش شوروی و نیروهای انگلیسی و آمریکایی به برلین  
(۴) دستگیری فرماندهان و سران حکومت نازی و محاکمه و مجازات آنان در دادگاه نورنبرگ

۱۲۳- کدام یک از راهکارهای ژاپن برای پیشرفت و ترقی در دوران پس از جنگ جهانی دوم نبود؟

- (۱) اصلاح قانون اساسی  
(۲) برنامه‌ریزی برای پیشرفت اقتصادی  
(۳) کاهش قدرت سیاسی فرماندهان نظامی  
(۴) کسب استقلال کامل سیاسی

۱۲۴- کدام گزینه در مورد قراردادهای نفتی منعقد شده میان ایران و انگلستان، نادرست است؟

(۱) در زمان مظفردالدین‌شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز مناطق جنوبی ایران، به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد.

(۲) در قرارداد ۱۹۳۳ م. (۱۳۱۲ ش)، سهم ایران نسبت به قرارداد داریسی، اندکی افزایش یافت.

(۳) قرارداد الحاقی گس- گلشائیان، معاهده نفتی ۱۳۱۲ ش. را اندکی تعدیل کرد، اما باز هم تأمین‌کننده حقوق و منافع کشور ما نبود.

(۴) محدوده جغرافیایی قرارداد ۱۹۳۳ م. (۱۳۱۲ ش)، به میدان‌های نفتی شناخته‌شده جنوب کشور محدود گردید.

۱۲۵- کدام گزینه تعریف درستی از «سیاست موازنه منفی» ارائه می‌دهد؟

- (۱) تسلیم شدن در برابر قدرت‌های بزرگ و اعطای امتیاز به آنها  
(۲) ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو  
(۳) اجرای برنامه اقتصاد بدون نفت در تمامی کشور  
(۴) نقض حاکمیت ملی و استقلال کشور در برابر بیگانگان



درس دهم: انقلاب اسلامی  
صفحه‌های ۱۲۷ تا ۱۴۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

تاریخ (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

۱۲۶- اقداماتی نظیر پیوستن ایران به پیمان بغداد و تأسیس ساواک، به غیر از تداوم سلطه آمریکا در دوره پهلوی، چه علت دیگری داشت؟

(۱) دستیابی به موقعیتی برابر با انگلستان

(۲) مبارزه با دین اسلام و روحانیت حاکم

(۳) مقابله با نفوذ شوروی در ایران

(۴) خنثی‌سازی خرابکاری آلمانی‌ها در کشور

۱۲۷- کدام مورد، از نتایج مهم قیام پانزده خرداد پس از دستگیری امام خمینی (ره) به وسیله رژیم پهلوی بود؟

(۱) ضدیت حکومت با اسلام، معنویت و اخلاق هویدا شد.

(۲) مساجد و دانشگاه‌ها به کانون مبارزه علیه رژیم تبدیل شدند.

(۳) سرنگونی رژیم، هدف نهایی مبارزان علیه حکومت پهلوی گردید.

(۴) گروهی از جوانان به سوی مبارزه مسلحانه علیه رژیم گرایش یافتند.

۱۲۸- پس از کدام واقعه، بیشتر اعضای هیئت‌های مؤتلفه اسلامی دستگیر و محاکمه شدند؟

(۱) ترور سپهبد حاج علی رزم‌آرا

(۲) کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

(۳) قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲

(۴) ترور حسنعلی منصور

۱۲۹- مردم کدام‌یک از شهرهای زیر در چهلم شهدای قم، در پی اعتراض به انتشار مقاله توهین‌آمیز نسبت به امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات، قیام کردند؟

(۱) اصفهان

(۲) تبریز

(۳) مشهد

(۴) ورامین

۱۳۰- شاه با چه هدفی پس از سرکوب تظاهرات دانشجویان در مقابل دانشگاه تهران، ارتشبد ازهارای را به نخست‌وزیری منصوب کرد؟

(۱) جلوگیری از دخالت‌های آمریکا در امور کشور

(۲) ایجاد فضای باز سیاسی در کشور

(۳) کاستن از سرعت حرکت انقلاب

(۴) ایجاد آشتی ملی میان حکومت و ملت



## تاریخ (۱)

در این بخش، از میان سوالات تاریخ (۱) و تاریخ (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید.  
به سؤال‌های ۱۳۱ تا ۱۳۵ «یا» به سؤال‌های ۱۳۶ تا ۱۴۰ پاسخ دهید.  
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فصل سوم: ایران در  
عصر باستان  
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)  
صفحه‌های ۹۰ تا ۱۱۷

۱۳۱- همه عبارت‌ها از جمله عوامل گسترش و تثبیت قدرت حکومت اشکانیان در زمان مهرداد دوم است؛ به جز ...

(۱) به نهایت رسیدن وسعت قلمرو اشکانیان و استواری پایه‌های قدرت و سلطنت

(۲) تبدیل شدن حکومت اشکانیان از یک حکومت محلی به پادشاهی قدرتمند

(۳) توسعه روابط تجاری میان ایران و چین با تکمیل جاده ابریشم

(۴) پیشروی تا رود فرات و همسایگی با امپراتوری روم

۱۳۲- علت اختلاف و درگیری‌های متعدد امپراتوری روم با ایران در عصر ساسانیان چه بود؟

(۱) تمایل امپراتوری روم به گسترش قلمرو خود در شرق (۲) اختلاف بر سر تسلط بر منطقه ارمنستان

(۳) اختلافات مذهبی و دینی دو کشور (۴) هجوم قبایل بیابان‌گرد به مرزهای دو کشور

۱۳۳- در مورد شیوه‌های حکومت هخامنشیان و اشکانیان کدام گزینه نادرست است؟

(۱) در رأس تشکیلات سیاسی و اداری هخامنشیان، پادشاه قرار داشت که از اختیارات فراوانی در اداره امور کشور برخوردار بود، اما خود را بی‌نیاز از مشورت با بزرگان و مشاوران نمی‌دانست.

(۲) در حکومت اشکانی، در یک مجلس شاهزادگان و بزرگان درباری و در دیگری پیشوایان دینی حضور داشتند که اعضای هر دو مجلس در اداره کشور نقش داشتند.

(۳) شیوه متمرکز اداره حکومت اشکانیان، به نحوی بود که دستورات و قوانین آن در سرتاسر ایران اطاعت می‌شد.

(۴) نظام سیاسی - اداری که داریوش یکم ایجاد کرد، به دو بخش تشکیلات اداری مرکزی و تشکیلات استانی تقسیم می‌شد.

۱۳۴- هدف ساسانیان از تقویت تشکیلات اداری در ایران چه بود و نتیجه این اقدام چه شد؟

(۱) افزایش تسلط خود بر مناطق مختلف کشور - کاهش تعداد حکومت‌های موروثی محلی

(۲) مشارکت دادن حکام محلی در اداره کشور - ایجاد تمرکز در اداره امور کشور

(۳) ایجاد تمرکز در مناطق مختلف کشور - قدرت گرفتن نظامیان در امور حکومتی

(۴) تألیف خدای‌نامه‌ها - افزایش تشکیلات و تشریفات رسمی دربار

۱۳۵- کدام طبقه اجتماعی در دوره ساسانیان گسترش چشمگیری یافت و در درون خود دارای مراتب و درجات متفاوت گردید؟

(۱) طبقه فرودست و رعیت (۲) طبقه فرادست و حاکم

(۳) دبیران و نجبای درجه دوم (۴) کشاورزان و پیشه‌وران



تاریخ (۲)

اگر به سؤال‌های ۱۳۱ تا ۱۳۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۳۶ تا ۱۴۰ پاسخ دهید.

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام  
تا پایان صفویه  
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)  
صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۳۴

۱۳۶- نظام اداری مطلوب خواجه نظام‌الملک توسی در عصر سلجوقی، مبتنی بر چه چیزی بود؟

- (۱) الگویی از نظام اداری فاطمیان  
(۲) ایجاد ثبات و استمرار سیاسی  
(۳) میراث اداری کهن ایرانی  
(۴) تداوم نظام اداری خلفای عباسی

۱۳۷- کدامیک از عوامل زیر، جزء علل تأثیرگذار در شکوفایی هنر و معماری دوره سلجوقی نمی‌باشد؟

- (۱) رشد اقتصادی  
(۲) گسترش نظام اقطاع  
(۳) گسترش قلمرو  
(۴) توسعه شهرنشینی

۱۳۸- همه گزینه‌های زیر از اصلاحات غازان‌خان برای رونق بخشیدن به کشاورزی و تجارت در ایران بود؛ به جز ...

- (۱) اصلاح قوانین مالیاتی  
(۲) سامان دادن به نظام زمین‌داری  
(۳) بازسازی قنات‌ها  
(۴) راه‌اندازی جاده ابریشم

۱۳۹- دلیل پیشرفت هنر و معماری در دوره مغول چه بود؟

- (۱) گسترش رشته‌های مختلف علوم و معارف  
(۲) پیدایش مراکز بزرگ فرهنگی در هرات و مراغه  
(۳) قلمرو پهناور مغول و پیوند فرهنگ سرزمین‌های فتح شده  
(۴) تأسیس کتابخانه‌ها و مراکز مطالعه

۱۴۰- کدام موارد درباره تاریخ‌نگاری ایران در دوره مغول - تیموری (سده‌های هفتم تا نهم هجری قمری)، درست است؟

الف) اثر شاخصی در تاریخ‌نگاری محلی تألیف نشد.

ب) نگارش متون تاریخی با تمرکز ویژه بر توصیف زندگی و اقدامات یک فرمانروا مرسوم شد.

ج) سرودن تاریخ‌های منظوم رواج بسیار یافت.

د) علاقه رجال ایرانی به جاودانه ساختن موفقیت‌های سیاسی و نظامی، شکوفایی تاریخ‌نگاری را سبب شد.

- (۱) «ب» و «ج»  
(۲) «الف» و «د»  
(۳) «ج» و «د»  
(۴) «الف» و «ب»



## جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس پنجم: ویژگی‌ها و انواع  
مخاطرات طبیعی  
(تا پایان سیل)  
صفحه‌های ۸۱ تا ۹۳

۱۴۱- شناخت موقعیت گسل‌ها برای درک چه مسئله‌ای اهمیت زیادی دارد و به چه علت پس از شکستگی و آزاد شدن انرژی به صورت زمین‌لرزه، تجمع

دوباره انرژی و شکستگی یا گسل جدید شکل می‌گیرد؟

- (۱) شدت زمین‌لرزه - تداوم حرکت صفحات  
(۲) شدت زمین‌لرزه - وجود گرما در درون زمین  
(۳) عمل زمین‌لرزه - وجود گرما در درون زمین  
(۴) عمل زمین‌لرزه - تداوم حرکت صفحات

۱۴۲- در اندازه‌گیری زمین‌لرزه‌ها:

(الف) منظور از بزرگی زلزله چیست؟

(ب) مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و استفاده مصالح مناسب از ... زلزله می‌کاهند.

- (۱) مقدار انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد می‌کند - بزرگی  
(۲) میزان خسارت - شدت  
(۳) مقدار انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد می‌کند - شدت  
(۴) میزان خسارت - بزرگی

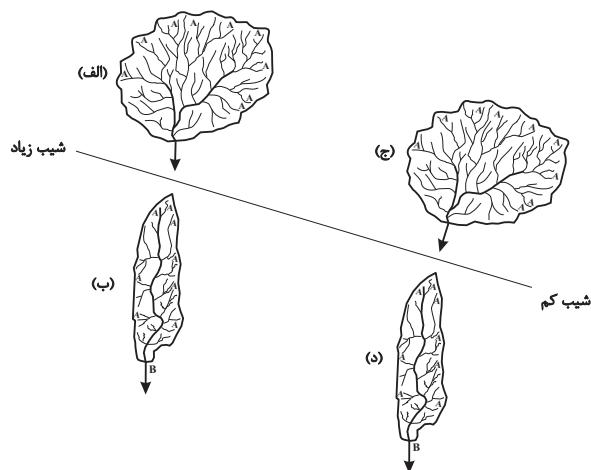
۱۴۳- آبدهی رودها در طول سال چگونه‌اند و در کشور ما در چه زمانی آبدهی رودها افزایش می‌یابد؟

- (۱) معمولاً تغییر می‌کند - زمستان و اوایل بهار  
(۲) معمولاً ثابت است - پاییز و بهار  
(۳) اغلب تغییر می‌کند - پاییز و اوایل بهار  
(۴) اغلب ثابت است - زمستان و بهار

۱۴۴- کدام گزینه با «وقوع سیل» و «خسارت‌باربودن آن» در ارتباط با «رودی که آبدهی آن به‌طور میانگین ۱۵۰۰ مترمکعب در ثانیه باشد»، درست است؟

- (۱) جریان آب در آبراهه ۱۷۵۰ مترمکعب بر ثانیه باشد و از بستر سرریز شود.  
(۲) جریان آبی که از مقطع رود عبور می‌کند، افزایش یابد و رسوبات آبرفتی را جابه‌جا کند.  
(۳) جریان آب در آبراهه ۱۵۰۰ مترمکعب بر ثانیه باشد و دشت سیلابی از آب پوشیده شود.  
(۴) جریان آب در آبراهه ۱۰۰۰ مترمکعب بر ثانیه باشد و به خشکی‌های پیرامون سرازیر شود.

۱۴۵- با توجه به شکل زیر، کدام مورد، درست است؟



- (۱) حوضه (الف) بیشترین احتمال سیل‌خیزی و حوضه (د) کمترین احتمال سیل‌خیزی را دارد.  
(۲) حوضه (ب) بیشترین احتمال سیل‌خیزی و حوضه (الف) کمترین احتمال سیل‌خیزی را دارد.  
(۳) حوضه (ج) بیشترین احتمال سیل‌خیزی و حوضه (ب) کمترین احتمال سیل‌خیزی را دارد.  
(۴) حوضه (د) بیشترین احتمال سیل‌خیزی و حوضه (ج) کمترین احتمال سیل‌خیزی را دارد.


**جغرافیا (۳) - پیش روی سریع تر**
**پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اختیاری است.**

درس پنجم: ویژگی‌ها و انواع  
مخاطرات طبیعی  
(زمین لغزش، خشک‌سالی)  
درس ششم: مدیریت مخاطرات  
طبیعی  
(تا پایان مدیریت سیل)  
صفحه‌های ۹۳ تا ۱۰۶

۱۴۶- با توجه به موارد زیر، کدام یک در خصوص زمین لغزش درست است؟

- الف) بارش‌هایی که شدت آن‌ها کمتر اما مدت آن‌ها بیشتر است، تأثیر بسیار بیشتری در زمین لغزش دارند.  
ب) زیربُری دامنه‌های کم‌شیب توسط فعالیت‌های انسانی در وقوع زمین لغزش مؤثر است.  
ج) ذوب ناگهانی برف و رسوبات ناپیوسته از عوامل مؤثر در وقوع زمین لغزش هستند.  
د) زمین‌لرزه‌های شدید موجب گسیختگی مواد منفصل از سطح پایدار زیربنای دامنه می‌شود.  
۱) موارد «الف و د» برخلاف موارد «ب و ج» با عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش مطابقت دارند.  
۲) موارد «الف و ج» برخلاف موارد «ب و د» با عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش مطابقت دارند.  
۳) موارد «ج و د» برخلاف موارد «الف و ب» با عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش مغایرت دارند.  
۴) موارد «الف و ج» برخلاف موارد «ب و د» با عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش مغایرت دارند.

۱۴۷- در جدول زیر، مقادیر میانگین بارش سالیانه شهرهای مختلف ایران (برحسب میلی‌متر) در یک دوره بلندمدت گزارش شده است:

نام شهر	رشت	بابل	اهواز	سنندج	همدان	شیراز
میانگین بارش سالیانه	۲۵۰۰	۹۸۰	۴۰۰	۴۲۰	۳۶۰	۲۸۰

- امسال در شهر «الف» با بارش ۵۰۰ میلی‌متر، خشک‌سالی پدید آمده است.

- در شهر «ب» با بارش ۸۰۰ میلی‌متر در سال جاری، خشک‌سالی گزارش نمی‌شود.

- شهرهای «الف» و «ب» می‌توانند به ترتیب ... و ... باشند و این نحوه مطالعه خشک‌سالی، به ... موسوم است.

- ۱) رشت - اهواز - خشک‌سالی زراعتی  
۲) بابل - سنندج - خشک‌سالی آب و هوایی  
۳) شیراز - اهواز - خشک‌سالی زراعتی  
۴) اهواز - همدان - خشک‌سالی آب و هوایی

۱۴۸- با توجه به نشانه‌های وقوع احتمالی زمین‌لرزه، کدام مورد درست است؟

- ۱) دستگاه‌های حساس لرزه‌نگار، تداوم لرزش‌های کوچک زمین را ثبت می‌کنند.  
۲) در اثر فشار بر لایه‌های پوسته زمین، ترکیب شیمیایی آب‌قنات‌ها تغییر می‌کند.  
۳) در اثر فشار بر لایه‌های پوسته زمین، سطح آب‌چاه‌ها به‌طور منظم بالا و پایین می‌رود.  
۴) دستگاه‌های حساس لرزه‌نگار، توقف لرزش‌ها را پس از تخلیه یکباره انرژی ثبت می‌کنند.

۱۴۹- به ترتیب هر یک از موارد زیر جزء کدام یک از مراحل مدیریت زمین‌لرزه هستند؟

- الف) بستن شیرهای آب و گاز و قطع جریان برق  
ب) حفظ کردن خونسردی خود  
ج) تهیه کیف کمک‌های اولیه

- ۱) زمان وقوع زمین‌لرزه - زمان وقوع زمین‌لرزه - پیش از وقوع زمین‌لرزه  
۲) پیش از وقوع زمین‌لرزه - زمان وقوع زمین‌لرزه - بعد از زمین‌لرزه  
۳) زمان وقوع زمین‌لرزه - بعد از زمین‌لرزه - پیش از وقوع زمین‌لرزه  
۴) بعد از زمین‌لرزه - زمان وقوع زمین‌لرزه - پیش از وقوع زمین‌لرزه

۱۵۰- کدام یک از گزینه‌های زیر جزء روش‌های سازه‌ای در مدیریت پیش از وقوع سیل نیست؟

- ۱) هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها  
۲) اجرای روش‌های آبخیزداری  
۳) ایجاد کانال‌های انحرافی  
۴) اصلاح بسترهای رودخانه‌ها



## جغرافیای ایران

فصل سوم: جغرافیای

انسانی ایران

(درس‌های ۷ و ۸)

صفحه‌های ۶۱ تا ۷۷

در این بخش، از میان سؤالات جغرافیای ایران و جغرافیا (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. به سؤالات ۱۵۱ تا ۱۵۵ «یا» به سؤالات ۱۵۶ تا ۱۶۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

۱۵۱- کدام یک از عبارات زیر مربوط به عوامل طبیعی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت است؟

(الف) شهر تهران به دلیل پایتخت بودن جمعیت زیادی را شامل می‌شود.

(ب) استان گلستان و گیلان به سبب پوشش گیاهی غنی، جمعیت زیادی دارند.

(ج) یزد از نظر منابع آب و پوشش گیاهی فقیر است و جمعیت کمی دارد.

(د) اصفهان به سبب پیشینه و سابقه تاریخی خود جمعیت خوبی را در خود جای داده است.

(۱) «الف»، «ب» (۲) «ب»، «ج» (۳) «ج»، «د» (۴) «الف»، «د»

۱۵۲- با توجه به نرخ رشد طبیعی جمعیت در سه کشور فرضی زیر، در کدام گزینه تحلیل صحیح‌تری مشاهده می‌شود؟

C	B	A	کشور
۴/۲	۱/۴	۰/۴	میزان رشد

(۱) دو برابر شدن جمعیت در کشور A نسبت به کشور B،  $3/5$  برابر

بیشتر طول می‌کشد.

(۲) هدف از محاسبه نرخ رشد طبیعی جمعیت در کشور A، دست‌یابی به میزان افزایش یا کاهش گسترده مهاجرت است.

(۳) سیاست کنترل جمعیت در کشور C به گونه‌ای است که در آینده، هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت می‌کند.

(۴) بر هم خوردن تعادل جمعیتی، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروی دفاعی کشور از پیامدهای سیاست افزایش جمعیت در کشور B بوده است.

۱۵۳- «شیراز مرکز استان فارس است». کدام گزاره در رابطه با این عبارت صحیح است؟

(۱) فارس از چند بخش همجوار تشکیل شده است.

(۲) شیراز از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار تشکیل شده است که توسط فرماندار اداره می‌شود.

(۳) دهستان‌های استان فارس از به هم پیوستن چند روستا به وجود آمده است که برنامه‌ریزی در آن‌ها در شبکه‌ای واحد فراهم می‌شود.

(۴) شیراز از لحاظ نظام اداری تابع بخش است.

۱۵۴- کدام گزینه، گزاره درستی را درباره تقسیمات کشوری ایران بعد از اسلام، در سه بازه تاریخی بیان می‌کند؟

(۱) در دوره قاجار، کشور ایران به چهار ولایت و دوازده بلوک تقسیم می‌شد.

(۲) بزرگ‌ترین واحد تقسیمات کشوری ایران در سال ۱۳۱۶ استان بود که از مجموع چند شهرستان تشکیل می‌شد.

(۳) قلمرو جغرافیایی دوره عباسیان همانند دوره صفویه، براساس واحدهایی تحت عنوان «ولایت» تقسیم‌بندی می‌شد.

(۴) وجه تشابه تقسیمات سال ۱۳۱۶ با دوره زندیه در ایران، کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری یعنی «دهستان» بود.

۱۵۵- به ترتیب هر یک از عبارات زیر با کدام یک از «واحدهای تقسیمات کشوری ایران» مطابقت دارند؟

(الف) کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری

(ب) واحد مبدأ تقسیمات کشوری

(ج) محلی با حدود قانونی واقع در محدوده جغرافیایی بخش

(۱) روستا، دهستان، شهر (۲) دهستان، روستا، شهر (۳) شهر، دهستان، روستا (۴) روستا، شهر، دهستان



فصل سوم: نواحی انسانی  
(درس‌های ۷ و ۸)  
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۱۴

اگر به سؤال‌های ۱۵۱ تا ۱۵۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۵۶ تا ۱۶۰ پاسخ دهید.

جغرافیا (۲)

۱۵۶- با توجه به «طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی» کدام مورد منطبق بر نمونه‌ای از فعالیت‌های نوع چهارم است؟

- (۱) حمل خودروهایی صادراتی از کشورهای سازنده به سایر کشورها  
(۲) طراحی و تولید تجهیزات نظامی برای نیروهای مسلح  
(۳) تولید تراشه‌های سیلیکونی در شرکت اینتل  
(۴) کشت گلخانه‌ای توت‌فرنگی در هشتگرد

۱۵۷- با توجه به تصویر مقابل، همه عبارت‌ها صحیح هستند؛ به جز ...



- (۱) این نوع از کشاورزی، به کشاورزی معیشتی معروف است که در حد فروش محلی صورت می‌پذیرد.  
(۲) کشاورزی در این سطح، معمولاً با مجموع تولید و مقدار سود اقتصادی تقریباً کم انجام می‌پذیرد.  
(۳) این شیوه کشاورزی، طی دهه‌های اخیر متکی بر استفاده از کود، آفت‌کش‌ها و بذرهایی اصلاح‌شده است.  
(۴) این نوع از کشاورزی، به سرمایه کمی نیاز دارد و در مزارع کم‌وسعت معمول است.

۱۵۸- عبارت زیر نشانگر چیست؟

«شاید کاغذ همین کتابی که در دست شماست، از چوب درختانی در جنگل‌های آسیای جنوب‌شرقی به دست آمده باشد.»

- (۱) اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری  
(۲) نظریه مرکز - پیرامون  
(۳) اقتصاد جهانی  
(۴) مناطق آزاد تجاری

۱۵۹- مطابق نظریه «مرکز - پیرامون»، چند مورد از عبارت‌های زیر نادرست هستند؟

- الف) کشورهای پیرامون، در زمینه فناوری‌های جدید پیشرفته‌تر از کشورهای مرکز هستند.  
ب) کشورهای پیرامون، در خدمت کشورهای مرکز هستند، زیرا از نظر نیروی کار ماهر، غنی‌ترند.  
پ) مهاجرت مغزهای متفکر از کشورهای مرکز به کشورهای پیرامون، طی دهه‌های اخیر افزایش یافته است.  
ت) نظم جهانی موجب شده است که جایگاه کشورهای مختلف به عنوان کشور مرکز یا پیرامون طی سال‌ها، همواره ثابت باقی بماند.  
ث) برخی از کشورها که تحولات اقتصادی قابل توجهی داشته‌اند، توانسته‌اند از کشورهای پیرامون جدا شده و در دسته‌بندی «کشورهای نیمه‌پیرامون» جای گیرند.

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۶۰- کدام مورد در خصوص ارتباط میان پلانتیشن‌ها و شرکت‌های چندملیتی، درست است؟

- (۱) محل استقرار دفتر مرکزی در خارج از مرزهای کشورهای پیشرفته صنعتی قرار گرفته و در آنجا فعالیت می‌کنند.  
(۲) کارخانه‌های مونتاژ این شرکت‌ها، در مجاورت سواحل واقع شده‌اند تا بتوانند به سهولت کالاها را به کشور مبدأ ارسال کنند.  
(۳) شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ محصولات این مزارع و همچنین دفتر مرکزی این شرکت‌ها، در یک مکان استقرار ندارند.  
(۴) این شرکت‌ها مزارع وسیعی از یک محصول استوایی مانند موز را در کشورهای نواحی جنب حاره‌ای احداث کرده‌اند.





## فلسفه دوازدهم

## پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس هشتم: عقل در فلسفه

(قسمت دوم)

درس نهم: آغاز فلسفه در

جهان اسلام

صفحه‌های ۵۹ تا ۷۷

۱۶۱- کدام گزینه در مورد منشأ یا سرنوشت خردورزی‌ای که در ایران قدیم شکل گرفته بود، درست است؟

- (۱) به‌طور دفعی و با حمله یونانیان، از قدرت آن کاسته شد.
- (۲) در عصر ساسانیان و اواخر این عصر به ضعف گرایید.
- (۳) شاهد خردورزی افراط‌گونه در عصر حکومت ساسانی هستیم.
- (۴) حاصل برخی عقاید نابخردانه در نظام فرهنگی و اجتماعی بود.

۱۶۲- طبق دیدگاه فلاسفه مسلمان، اولین مخلوق خدا ... است. مقام و منزلت عقل ... نسبت به انسان مانند ... است.

- (۱) عقل اول - اول - آفتاب به چشم
- (۲) عقل اول - فعال - آفتاب به چشم
- (۳) عقل فعال - فعال - چشم به نور
- (۴) عقل فعال - اول - چشم به نور

۱۶۳- کدام یک با نظر فلاسفه مسلمان درباره عقل ناسازگار است؟

- (۱) اولین صادره خداوند عقل است که عقول دیگر از آن به‌وجود می‌آیند.
- (۲) عقل انسانی، پرتو مستقیم اولین آفریده خداوند - عقل اول - است.
- (۳) علم عقول به خداوند و ماسوی‌الله، یعنی مخلوقات، بی‌واسطه است.
- (۴) عقل دهم یا همان عقل فعال، عامل فیض‌رسانی به عقل انسان است.

۱۶۴- در کدام مرحله از مراحل تکاملی عقل، انسان درک می‌کند که «کل از جزء بزرگ‌تر است»؟

- (۱) عقل بالمستفاد
- (۲) عقل بالقوه
- (۳) عقل بالفعل
- (۴) عقل بالملکه

۱۶۵- کدام گزینه با عبارت زیر که از ملاصدرای شیرازی نقل شده، هماهنگ است؟

«امکان ندارد که احکام و قوانین دین حق و روشن الهی، با دانش و معرفت یقینی و قطعی، در تقابل باشد و نفرین بر آن فلسفه‌ای که قوانینش با قرآن و سنت مخالف و متضاد باشد و با آن‌ها مطابقت نکند.»

- (۱) اگر یک حکم دینی با معرفت یقینی عقلی متعارض بود، انتسابش به قرآن باطل است.
- (۲) فلسفه عاری از مغالطه، به تمام مفاد دینی خواهد رسید و با آنان مطابقت خواهد داشت.
- (۳) فلسفه به‌دلیل مخالفتش با برخی آموزه‌های دین و قرآن، مستحق لعن و نفرین است.
- (۴) اگر بخشی از فلسفه با دانش برآمده از قرآن مخالف باشد، باید کلاً به کناری نهاده شود.

۱۶۶- کدام گزینه در مورد نهضت ترجمه، صحیح است؟

- (۱) صرفاً مختص علوم عقلی بود و علوم تجربی را شامل نمی‌شد.
- (۲) از زبان‌های یونانی، دری، هندی و سریانی ترجمه‌هایی انجام شد.
- (۳) آن‌چه در آن دوران صورت گرفت، تنها، ترجمه علوم سایر ملل بود.
- (۴) ترجمه باعث نشد که مسلمانان در علوم ملل پیشین محصور بمانند.

۱۶۷- کدام مورد درباره زمینه‌های رشد فلسفه در تمدن اسلامی درست است؟

- (۱) معارف خاص و بدیع اسلامی، مسلمانان را سرآمد زمان کرد.
- (۲) حیات عقلی به‌منزله رشد درختان دانش و ثمر دادنشان بود.
- (۳) دعوت به یادگیری علوم دیگر ملت‌ها از قرن دوم آغاز شد.
- (۴) مباحث فلسفی از همان ابتدا در این تمدن وجود داشت.

۱۶۸- بیت «هرآن‌کس ز دانش برد توشه‌ای / جهانی است بنشسته در گوشه‌ای» به کدام مفهوم فلسفی اشاره دارد؟

- (۱) تعریف حکمت در فلسفه مشاء
- (۲) تکریم علم به‌عنوان ثمره تفکر و خردورزی
- (۳) توجه به پشتوانه استدلالی داشتن دین در آیین اسلام
- (۴) نظر فیلسوفان درباره عقل به‌عنوان موجود متعالی

۱۶۹- افلاطون می‌گوید: «آدمیان از بدو خلقت سه گونه آفریده شده‌اند: گروهی از طلا (فرمانروایان) گروهی از نقره (پاسداران) و توده مردم از مفرغ و آهن.»

این گفته افلاطون مطابق با کدام یک از ویژگی‌های مدینه فاضله از منظر فارابی است؟

- (۱) تقسیم کار و وظایف در مدینه فاضله
- (۲) نیل به سعادت حقیقی در مدینه فاضله
- (۳) مدنی بالطبع بودن انسان در مدینه فاضله
- (۴) وجود رهبری معقول و متصل به وحی در مدینه فاضله

۱۷۰- کدام مدرسه می‌تواند متعلق به مدینه فاضله فارابی باشد؟

- (۱) مدرسه‌ای که همه دانش‌آموزانش صلاحیت ادامه تحصیل در رشته‌های پرطرفدار دانشگاهی را کسب می‌کنند.
- (۲) مدرسه‌ای که تمام دانش‌آموزان آن به اخلاق و تعالی روحی اهمیت می‌دهند، نه رتبه و جایگاه علمی و تحصیلی.
- (۳) مدرسه‌ای که در آن هر دانش‌آموز برای رسیدن به هدف تحصیلی خاص خود درس می‌خواند و تبحر کسب می‌کند.
- (۴) مدرسه‌ای که امکانات یکسان در اختیار همه دانش‌آموزانش قرار می‌دهد تا همه در شرایط برابر و عادلانه رقابت کنند.



فلسفه دوازدهم - پیش روی سریع تر

پاسخ گویی به سؤال های این درس برای همه دانش آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس نهم: آغاز فلسفه در  
جهان اسلام  
درس دهم: دوره میانی  
صفحه های ۶۹ تا ۸۶

۱۷۱- فردی می خواهد تبیین کند که در فلسفه ارسطو می توان نشانی از جواهر عقلی و مجرد یافت که در فوق عالم طبیعت وجود دارند، این فرد به طور

دقیق از کدام کتاب موجود در سنت فلسفه اسلامی می تواند استفاده کند؟

- (۱) «اغراض ارسطو فی کتاب مابعدالطبیعه» اثر فارابی  
(۲) «الجمع بین رأیی الحکیمین» اثر فارابی  
(۳) «الهیات من کتاب شفا» اثر ابن سینا  
(۴) «الاشارات و التنبیها» اثر ابن سینا

۱۷۲- کدام عبارت، مطابق با فلسفه سیاسی فارابی درست است؟

- (۱) در جامعه باید شعار همه برای یکی و یکی برای همه حکم فرما باشد، نه اینکه افراد خود را فدای جامعه کنند.  
(۲) کسی می تواند وارد حوزه نظریه پردازی در میانی امور سیاسی شود که تجربه کافی در این امور را داشته باشد.  
(۳) ریاست جامعه باید بر عهده حجت خدا باشد، زیرا حق حکومت از آن خداست و سعادت انسان به دست اوست.  
(۴) لذت های دنیایی و سلامت جسم نباید مورد توجه مردم جامعه باشد تا مبدا سعادت نهایی فدای این امور شود.

۱۷۳- کدام گزینه درباره طبیعت شناسی ابن سینا نادرست است؟

- (۱) مقصد عالم طبیعت در نظام طبیعت شناسی ابن سینا خارج از ذات آن نیست.  
(۲) نظام احسن و ترکیب و تألیف اجزای آن بدون عنایت الهی ممکن نمی شود.  
(۳) ماهیت علوم طبیعی عبارت است از کشف رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت.  
(۴) از دیدگاه ابن سینا، هیچ امری در جهان به لحاظ ذات و نفس خود شر نیست.

۱۷۴- از نظر ابن سینا وقایع ویرانگر طبیعی ...

- (۱) در مجموعه نظام طبیعت موجب شرّ و نابسامانی می شوند.  
(۲) خیر و خوبی مطلق هستند و نباید به اشتباه آن ها را مخرب قلمداد کرد.  
(۳) به دلیل نسبی بودن شر ناشی از آن ها نمی توان درباره خوبی یا بدی آن ها داوری کرد.  
(۴) خود فی نفسهم شرّ نیستند و برای نظام احسن طبیعت، الزامی و ضروری می باشند.

۱۷۵- کدام گزینه درباره آفرینش از جانب نورالانوار از دیدگاه سهروردی نادرست است؟

- (۱) نورافشانی نور مطلق یا همان نورالانوار به صورت پیوسته و لاینقطع است.  
(۲) آفرینش همه موجودات اعم از مادی و مجرد، معلول نورافشانی ذات باری تعالی است.  
(۳) اشعه نورالانوار سبب پیدایش ذات های نورانی و زنده می شود که همان عقول و نفوس هستند.  
(۴) رستگاری کامل عبارت است از کمال موجودات تاریک و ظلمانی و وصول آن ها به مرتبه نور محض.



منطق

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

قضیه شرطی و قیاس استثنایی  
صفحه‌های ۸۳ تا ۹۶

۱۷۶- در کدام گزینه، قالب قضیه با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) ورزش که بکنی، سلامت خواهی بود.  
(۲) پول که بدهی، آش خواهی خورد.  
(۳) رتبه برتر خواهی بود، بالاترین تراز را که داشته باشی.  
(۴) کار که بکنی، درآمد خوبی خواهی داشت.

۱۷۷- کدام قضیه، قابل جمع در کذب می‌باشد؟

- (۱) برای ایجاد روز و شب یا زمین می‌گردد یا خورشید.  
(۲) خودکار یا آبی است یا قرمز.  
(۳) عالم یا محدود است یا نامحدود.  
(۴) لامپ یا روشن است یا خاموش.

۱۷۸- چگونه می‌توان قیاس استثنایی را از قیاس اقترانی حملی تمییز داد؟

- (۱) در قیاس اقترانی حملی، برخلاف قیاس استثنایی، مقدمه حملی وجود دارد.  
(۲) نوع قضایایی که در مقدمه و نتیجه قیاس اقترانی حملی می‌آیند، مشابه است.  
(۳) در قیاس اقترانی حملی، عین یا نقیض نتیجه، مندرج در یکی از مقدمات نیست.  
(۴) حکم در نتیجه قیاس اقترانی حملی، مشروط و متوقف بر امر دیگری نیست.

۱۷۹- اگر از «هرکس دیپلم انسانی دارد، آرایه می‌داند» نتیجه بگیریم «دیپلمه ریاضی آرایه نمی‌داند» کدام حالت اتفاق افتاده است؟

- (۱) وضع مقدم (۲) وضع تالی (۳) رفع مقدم (۴) رفع تالی

۱۸۰- اگر به کودکی بگویند «امروز می‌توانی انتخاب کنی که یا یک اسباب‌بازی برایت بخریم یا برویم پارک»، در چه صورت این کودک در ذهن خود از

قیاس انفصالی حقیقی استفاده کرده است؟

- (۱) کودک ناراحت است که چرا امروز نمی‌تواند فقط کارتون مورد علاقه‌اش را ببیند و با دوستانش در خانه خودشان مشغول بازی شود.  
(۲) کودک سردرگم است چون با چشم‌پوشی از خرید اسباب‌بازی جدید، هیچ گزینه‌ای به‌جز رفتن به پارک با پدرش برایش باقی نمی‌ماند.  
(۳) کودک نمی‌تواند تصمیم بگیرد که با رفتن به پارک، اسباب‌بازی جدید را از دست بدهد یا با به‌دست آوردن آن اسباب‌بازی، پارک نرود.  
(۴) کودک ترجیح می‌دهد که صبح امروز برای خرید اسباب‌بازی به اسباب‌بازی‌فروشی برود و عصر نیز به پارک یا سینمای مورد علاقه‌اش برود.



## فلسفه یازدهم

## پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

چیستی انسان (۱)

چیستی انسان (۲)

صفحه‌های ۶۹ تا ۸۲

## ۱۸۱- کدام گزاره نادرست است؟

- (۱) ارسطو انحصاراً می‌آموزد: «بارزش‌ترین دارایی انسان، نفس اوست.»
- (۲) از نظر ارسطو، نفس انسان در ابتدا هیچ‌گونه فعلیتی ندارد.
- (۳) از نظر افلاطون، وجه تمایز انسان و حیوان، نفس ناطقه است.
- (۴) افلاطون وظیفه اصلی هر انسان را مراقبت از نفسش می‌داند.

## ۱۸۲- کدام گزینه درباره نظرات فلاسفه دوره جدید اروپا در مبحث چیستی انسان صحیح می‌باشد؟

- (۱) در این دوره نظرات معرفت‌شناسانه فیلسوفان متأثر از نظرات انسان‌شناسانه آنان بود.
- (۲) در بین نظرات فلاسفه دوره جدید اروپا دیدگاهی همانند دیدگاه فلاسفه الهی یونان دیده نمی‌شود.
- (۳) کانت وجود وجدان اخلاقی را مشروط به وجود اختیار و اختیار را مشروط به نفس مجرد می‌دانست.
- (۴) دکارت نفس انسان را ماشینی پیچیده می‌داند که عقل یا ذهن، مرکز اندیشه‌های آن محسوب می‌شود.

## ۱۸۳- توضیح تأثیر دوسویه روح و جسم، بنابر دیدگاه کدام یک مشکل‌تر است؟

- (۱) توماس هابز
- (۲) رنه دکارت
- (۳) ارسطو و افلاطون
- (۴) کارل مارکس

## ۱۸۴- اگر معتقد باشیم که به دلیل زیست اجتماعی مجبور به رعایت قواعد اخلاقی هستیم، به کدام دیدگاه گرایش بیشتری داریم؟

- (۱) انسان دو ساحت ذهن و بدن دارد.
- (۲) انسان نوعی حیوان راست‌قامت است.
- (۳) چیستی انسان، نامشخص است.
- (۴) انسان، فقط مادی است.

## ۱۸۵- کدام گزینه، مطابق با تفکر ماتریالیست‌ها نیست؟

- (۱) به هیچ موجود ماوراءالطبیعی اعتقاد ندارند.
- (۲) قادر به تبیین مسئولیت‌پذیری اخلاقی در انسان هستند.
- (۳) انسان را حقیقتی مساوی با فرآیندهای مادی می‌دانند.
- (۴) روح غیرمادی را صرفاً یک ماشین پیچیده تلقی می‌کنند.

## ۱۸۶- بیت زیر با مبانی فلسفی کدام فیلسوف درباره حقیقت انسان انطباق بیشتری دارد؟

«مرغ باغ ملکوتم، نیم از عالم خاک / چند روزی قفسی ساخته‌اند از بدنم»

- (۱) ارسطو
- (۲) سهروردی
- (۳) ملاصدرا
- (۴) فارابی

## ۱۸۷- کدام عبارت درست است؟

- (۱) به باور ابن‌سینا، روح انسان یک موجود ماوراءطبیعی است که در مرحله جنین کامل، به او تعلق می‌یابد و تا پایان حیات زمینی، بدن را همراهی می‌کند.
- (۲) ملاصدرا روح انسان را از بدن مستقل نمی‌داند و آن را نتیجه تکامل بدن می‌داند؛ بنابراین ویژگی خاص انسان این است که از پیچیدگی بسیار زیادی برخوردار است.
- (۳) سهروردی که به جای «وجود» از مفهوم «نور» استفاده می‌کند، نفس را آمیخته‌ای از نور و ظلمت می‌داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن‌جا است.
- (۴) فیلسوفان مسلمان چون ابن‌سینا و دیگران، علاوه بر استفاده از آموزه‌های افلاطون و ارسطو، به این شهود رسیده بودند که روح را موجودی مجرد و مسجود فرشتگان ببینند.

## ۱۸۸- نسبت انسان با مفهوم «نور» در اندیشه سهروردی، چگونه است؟

- (۱) انسان موجودی نورانی است که مربوط به مشرق عالم می‌باشد.
- (۲) انسان که تنی خاکی دارد، به مغرب عالم نور متعلق است.
- (۳) انسان برخلاف فرشتگان، از مغرب به مشرق امتداد یافته است.
- (۴) جنبه ظلمانی انسان با کسب نورانیت بیشتر، حقایق را بهتر درک می‌کند.

## ۱۸۹- کدام گزینه، مطابق با نظر ملاصدرا صحیح می‌باشد؟

- (۱) روح نتیجه رشد و تکامل خود جسم و نفس است.
- (۲) بدن باطن روح است و بالعکس.
- (۳) روح به بدن ضمیمه و اضافه شده است.
- (۴) آخرین درجه تکاملی موجودات زنده حاصل تکامل جسم است.

## ۱۹۰- مراحل مطرح‌شده در کدام بیت از ابیات زیر، از نظر ملاصدرا واپسین مرحله تکاملی موجودات زنده است؟

«از جمادی مردم و نامی شدم / از نما مردم به حیوان بر زدم  
مردم از حیوانی و آدم شدم / پس چه ترسم کی ز مردن کم شدم؟  
حملة دیگر بمیرم از بشر / تا برآرم از ملائک پر و سر  
وز ملک هم بایدم جستن ز جو / کل شیء هالک الا وجهه  
بار دیگر از ملک قربان شوم / آنچه اندر وهم ناید آن شوم»

- (۱) بیت اول
- (۲) بیت دوم
- (۳) بیت سوم
- (۴) بیت پنجم



## اقتصاد

## پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

## اقتصاد رشد و پیشرفت

(درس یازدهم)

صفحه‌های ۱۱۶ تا ۱۲۸

۱۹۱- به ترتیب، کدام مورد در محاسبه GDP به عنوان یک تولید نهایی در نظر گرفته می‌شود و کدام مورد در محاسبه GDP کشور ایران محاسبه نمی‌شود؟

(۱) خرید ماشین ظرف‌شویی به وسیله خانوارها - ارائه خدمات مهاجرتی توسط وکلای ایرانی در کشور ترکیه

(۲) فروش لاستیک خودرو به کارخانه اتومبیل‌سازی تبریز - ارائه خدمات مهندسی در حوزه الکترونیک توسط مهندسان ژاپنی در ایران

(۳) خرید اتومبیل توسط خانوار برای مصرف شخصی - تولید برنج توسط کشاورزان پاکستانی در استان فارس

(۴) شکر که به وسیله مغازه شیرینی‌پزی خریداری می‌شود - فروش خودروی ایرانی در کشور روسیه

۱۹۲- یک کشور توانسته است با استفاده از یک فناوری جدید و استخدام تعداد زیادی از کارگران، محصولات بیشتری را تولید کند. در این صورت نمودار

منحنی مرز امکانات تولید (PPF) کشور چه تغییری می‌یابد و این امر بیانگر کدام مفهوم اقتصادی است؟

(۱) جابه‌جایی بر روی منحنی مرز امکانات تولید - افزایش منابع تولید

(۲) انتقال منحنی مرز امکانات تولید به بیرون - رشد اقتصادی و افزایش درآمد

(۳) جابه‌جایی بر روی منحنی مرز امکانات تولید - ایجاد تعادل در بازار و جلوگیری از تورم

(۴) انتقال منحنی مرز امکانات تولید به بیرون - رسیدن به مرز کارایی

۱۹۳- جدول زیر حاوی اطلاعات فرضی مربوط به تولید کل کشوری در سه سال پیاپی است. اگر نرخ رشد تولید اسمی در سال دوم نسبت به سال اول ۱۰ درصد و هم‌چنین نرخ رشد تولید واقعی در سال سوم نسبت به سال دوم ۵ درصد باشد؛ به ترتیب (از راست به چپ): تولید اسمی در سال دوم و تولید واقعی در سال اول و سوم چند میلیون ریال است؟ (توجه: سال اول به عنوان سال پایه منظور شده است.)

سال	اول	دوم	سوم
تولید کل به قیمت اسمی (میلیون ریال)	۲۳۰	؟	۴۸۰
تولید کل به قیمت واقعی (میلیون ریال)	؟	۳۲۵	؟

$$(۲) ۳۴۵ - ۲۳۵ - ۲۵۳$$

$$(۱) ۴۳۱ - ۲۳۰ - ۲۶۳$$

$$(۴) ۳۴۱/۲۵ - ۲۳۰ - ۲۵۳$$

$$(۳) ۳۴۱/۲۵ - ۲۵۰ - ۲۶۳$$

محل انجام محاسبات

۱۹۴- چند مورد از موارد زیر جزء ویژگی‌های کشورهای پیشرفته است؟

- (الف) تعداد بیکاران در این کشور برابر با صفر است.
- (ب) در برابر شوک‌های اقتصادی قدرت مقاومت دارند.
- (ج) از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند.
- (د) از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند.
- (ه) کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آن‌ها حساب باز می‌کنند.
- (و) همواره می‌توانند تمامی نیازهای اولیه و اساسی خود را تأمین و حتی مازاد آن را صادر کنند.

۱ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

۱۹۵- کدام گزینه در رابطه با واقعیت صحیح است؟

- (۱) یکی از شاخص‌های رایج جهانی برای اندازه‌گیری پیشرفت‌های اقتصادی کشورهای گوناگون، شاخص‌های رشد انسانی یا (HGI) است.
- (۲) مؤلفه‌هایی چون نرخ باروری، نابرابری‌های جنسیتی، دسترسی به آب آشامیدنی سالم، بهداشت عمومی، شاخص‌های فقر و پایداری محیطی، تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی است.
- (۳) اگر معیارهای اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی، یعنی رشد تولید ناخالص داخلی را با معیارهای اندازه‌گیری نابرابری‌های درآمدی و نیز سایر شاخص‌ها نظیر شاخص امید به زندگی، میزان سواد یا شاخص‌های مربوط به بهداشت ترکیب کنیم، تصویر کامل‌تری از رشد اقتصادی یک کشور به دست می‌آوریم.
- (۴) در رتبه‌بندی شاخص توسعه انسانی در سال ۲۰۱۸ نروژ در رتبه اول و ایران در رتبه ۶۵ قرار می‌گیرند و ایران جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به شمار می‌رود.

محل انجام محاسبات



۱۹۶- با توجه به اطلاعات جدول زیر که مربوط به یک کشور فرضی است که تنها دو کالای A و B را تولید می‌کند، پاسخ صحیح سؤالات در کدام گزینه آمده است؟

B		A		محصولات سال
مقدار (به کیلو)	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به تومان)	
۸۰	۵۰,۰۰۰	۲۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۳۹۹
۱۱۰	۷۰,۰۰۰	۲۳۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۴۰۰
۱۴۰	۱۲۰,۰۰۰	۲۳۵	۲۰۰,۰۰۰	۱۴۰۱

الف) به ترتیب، تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۱۴۰۱ و تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۱۴۰۰ چه قدر است؟ (سال ۱۳۹۹ به عنوان سال پایه در نظر گرفته شده است.)

ب) چرا نیاز داریم تولید را به صورت واقعی اندازه‌گیری کنیم؟

ج) میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش میزان تولید کالاها و خدمات در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، نسبت به سال پایه به ترتیب کدام است؟

۱) الف)  $۳۳/۲۰۰$  میلیون تومان -  $۳۰/۷۵۰$  میلیون تومان ب) زیرا تولید ناخالص داخلی به واحد پولی اندازه‌گیری می‌شود و قیمت کالاها و

خدماتی که تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهند به‌طور مداوم در حال تغییر است. ج)  $۱۳/۷۰۰$  میلیون تومان -  $۳۳/۳۰۰$  میلیون تومان

۲) الف)  $۳۳/۲۰۰$  میلیون تومان -  $۳۰/۷۵۰$  میلیون تومان ب) زیرا افزایش درآمد با افزایش رشد یکسان نیست و همچنین باید اثر پیشرفت را بر

میزان رشد نادیده گرفت. ج)  $۱۳/۷۰۰$  میلیون تومان -  $۳۳/۳۰۰$  میلیون تومان

۳) الف)  $۶۳/۸۰۰$  میلیون تومان -  $۲۸/۵۰۰$  میلیون تومان ب) زیرا تولید ناخالص داخلی به واحد پولی اندازه‌گیری می‌شود و قیمت کالاها و

خدماتی که تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهند به‌طور مداوم در حال تغییر است. ج)  $۱۸/۲۰۰$  میلیون تومان -  $۳۹/۸۰۰$  میلیون تومان

۴) الف)  $۶۳/۸۰۰$  میلیون تومان -  $۲۸/۵۰۰$  میلیون تومان ب) زیرا افزایش درآمد با افزایش رشد یکسان نیست و همچنین باید اثر پیشرفت را بر

میزان رشد نادیده گرفت. ج)  $۱۸/۲۰۰$  میلیون تومان -  $۳۹/۸۰۰$  میلیون تومان

۱۹۷- بخشی از جدول شاخص دهک در دو کشور «الف» و «ب» مطابق زیر در نظر گرفته شده است. کدام مورد درست است؟

کشور «ب»		کشور «الف»		سال
سهام دهک اول	سهام دهک دوم	سهام دهک اول	سهام دهک دوم	
۱۸	۵	۲۱	۳	۱۳۷۰
۳۲	۶	۲۰	۴	۱۳۸۰
۳۲۰	۷	۱۹	۴	۱۴۰۰

۱) توزیع درآمد در هر دو کشور بهبود یافته است.

۲) توزیع درآمد در کشور «الف»، عادلانه‌تر از کشور «ب» است.

۳) توزیع درآمد در کشور «ب»، ناعادلانه‌تر از کشور «الف» است.

۴) توزیع درآمد در کشور «الف»، عادلانه و در کشور «ب» ناعادلانه است.

محل انجام محاسبات



۱۹۸- مندرجات جدول زیر، مربوط به اطلاعات استخراجی از «حساب‌های ملی» کشوری در سال جاری است. با توجه به داده‌های مذکور، سهم «تولید خارجی» مقیم کشور» کدام است؟ (توجه: ارقام به «میلیارد ریال» است.)

۱	تولید ناخالص ملی	۳۴۵
۲	سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند	۳۲
۳	تولید ناخالص داخلی	۳۲۰

۷ (۴)

۱۲ (۳)

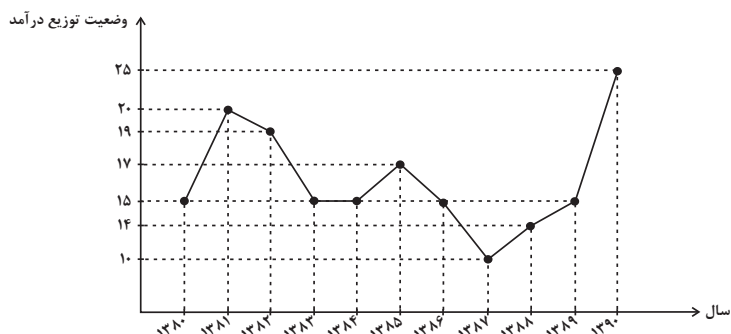
۱۱ (۲)

۱۰ (۱)

۱۹۹- با توجه به نمودار دهک‌ها که وضعیت توزیع درآمد در سال‌های مختلف را نشان می‌دهد:

(الف) در کدام سال توزیع درآمد عادلانه و در کدام سال ناعادلانه است؟

(ب) وضع توزیع درآمد در سال ۱۳۸۱ چگونه است؟



(الف) (۱۳۸۷-۱۳۹۰) ب) ده درصد ثروتمندان، بیست برابر ده درصد فقرا درآمد داشته‌اند.

(الف) (۱۳۸۶-۱۳۹۰) ب) بیست درصد ثروتمندان، ده برابر بیست درصد فقرا درآمد داشته‌اند.

(الف) (۱۳۸۷-۱۳۹۰) ب) بیست درصد ثروتمندان، ده برابر بیست درصد فقرا درآمد داشته‌اند.

(الف) (۱۳۸۶-۱۳۹۰) ب) ده درصد ثروتمندان، بیست برابر ده درصد فقرا درآمد داشته‌اند.

۲۰۰- درستی (ص) یا نادرستی (غ) جملات زیر، به ترتیب در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

(الف) برخی از کشورها و سازمان‌های بین‌المللی در طول سده‌های گذشته، از شاخص‌های توسعه و همچنین نهادهایی که ظاهراً با هدف توسعه اقتصادی به وجود آمده‌اند، برای تحمیل الگوها و سبک زندگی غربی استفاده کرده‌اند.

(ب) شاخص‌هایی مانند مبارزه با فساد، بهبود فضای کسب و کار، رشد علم و فناوری، موضوعات محیط‌زیستی و پیشرفت‌های فرهنگی و معنوی در ارزیابی از پیشرفت، در شاخص‌های توسعه انسانی در نظر گرفته می‌شود.

(پ) در کشور ما هرچند تلاش‌هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلام صورت گرفته است؛ اما همچنان نهادهای سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت دارند.

(ت) الگوی پیشرفت اسلامی-ایرانی، آغاز حرکتی مستمر و بلندمدت است برای دستیابی به یک الگوی پیشرفت بومی که با فرهنگ ما سازگاری داشته باشد.

(ث) تنوع ارزش‌ها، آداب و رسوم در شاخص‌های پیشرفت یک کشور خود را نشان نمی‌دهد.

(ج) اهمیت عدالت اقتصادی و اجتماعی برای کشورهای مختلف یکسان است.

۲) ص - غ - غ - ص - غ - ص

۱) غ - ص - ص - غ - غ - ص

۴) غ - ص - غ - غ - ص - غ

۳) ص - غ - ص - ص - ص - غ

محل انجام محاسبات





# پاسخنامه

## دوازدهم انسانی

۴ اسفند ماه ۱۴۰۲

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

## پدیدآوردگان آزمون

### طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم تونزنده‌جانی، محمد حمیدی، سعید عزیزخانی، علی قهرمان‌زاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، ابراهیم نجفی، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، سید علیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوکی، فرهاد فروزان‌کیا، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، مهرشاد ایمانی‌نسب، آریتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، سید محمد مدنی دینانی، آرش مرتضائی‌فر
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد حبیبی، مهسا عفتی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، علی رسولی، حسین رضائی، امیرحسین شکوری، کاظم غلامی، حمیدرضا قاندامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، احسان کلاته‌عربی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی‌زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	میلاد باغ‌شیخی، علیرضا پدram، صفا حاضری، زهرا دامیار، علیرضا رضایی، امیرحسین کاروین، زهرا کتیبه، علی‌محمد کریمی، محمد ملک‌آبادی‌زاده، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌نقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، حسن صدری، فرهاد قاسمی‌نژاد، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	مبین خزینی، آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان

### گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنکور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزنده‌جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی، محمد حمیدی	—	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	سپیده فتح‌اللهی	فریبا رنوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه‌حسینی	کوثر شاه‌حسینی	—	آرش مرتضائی‌فر، مهتاب شیرازی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد، سعیده سعیدی	محمد صمدی زاداسفنگره	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	—	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار	زهرا دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد	علی زیبا، سبحان محمدی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	امیرعلی عشوریان	—	سجاد حقیقی‌پور

### گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

## ریاضی و آمار (۳)

## ۱- گزینه «۲»

(ممر عمیری)

$$n=1 \Rightarrow t_2 = -3t_1 \Rightarrow \frac{t_2}{t_1} = -3 \Rightarrow r = -3, t_1 = \frac{4}{3}$$

با توجه به جمله عمومی دنباله هندسی داریم:

$$t_n = t_1 r^{n-1} \Rightarrow 108 = \frac{4}{3} (-3)^{n-1}$$

$$\Rightarrow (-3)^{n-1} = \frac{324}{4} = 81 \Rightarrow (-3)^{n-1} = (-3)^4$$

$$\Rightarrow n-1=4 \Rightarrow n=5$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

## ۲- گزینه «۲»

(امیر مهوریان)

در دنباله هندسی با نسبت مشترک  $r$ ، رابطه بازگشتی به صورت

$$a_{n+1} = r a_n \text{ و } \frac{k}{4}$$

به عبارتی، یعنی  $r = \frac{k}{4}$  است.نسبت جمله  $m+2$  به جمله  $m$  برابر است با:

$$\frac{a_{m+2}}{a_m} = \frac{a_1 \cdot r^{m+1}}{a_1 \cdot r^{m-1}} = r^2$$

از طرفی داریم:

$$\frac{a_{m+2}}{a_m} = \frac{6k}{3k-2}$$

از روابط فوق نتیجه می‌شود:

$$\frac{6k}{3k-2} = \left(\frac{k}{4}\right)^2 \Rightarrow \frac{6k}{3k-2} = \frac{k^2}{16}$$

در دنباله هندسی  $r \neq 0$  است. یعنی در این دنباله  $k \neq 0$  است. پس  $k$  را از طرفین تساوی فوق حذف می‌کنیم. پس:

$$\frac{6}{3k-2} = \frac{k}{16} \Rightarrow 3k^2 - 2k = 96$$

$$3k^2 - 2k - 96 = 0 \Rightarrow \Delta = 4 - 4(3)(-96) = 1156$$

$$k = \frac{2 \pm \sqrt{1156}}{6} = \frac{2 \pm 34}{6} \Rightarrow \begin{cases} k=6 \Rightarrow r = \frac{k}{4} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2} \\ k = \frac{-32}{6} = \frac{-16}{3} \Rightarrow r = \frac{k}{4} \end{cases}$$

$$\Rightarrow r = \frac{-16}{3} = \frac{16}{12} = \frac{4}{3}$$

یعنی  $r$  می‌تواند  $\frac{3}{2}$  یا  $-\frac{4}{3}$  باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

## ۳- گزینه «۲»

(ممر بصیرایی)

$$a_1 \times a_3 = 100 \Rightarrow a_1 \times a_1 r^2 = 100$$

$$\Rightarrow (a_1 r)^2 = 100 \xrightarrow{\text{جملات مثبت}} a_1 r = 10$$

$$a_4 = 3a_3 - 20 \Rightarrow a_1 r^3 = 3a_1 r^2 - 20$$

$$\Rightarrow \underbrace{a_1 r^3}_{10} \times r = \underbrace{3a_1 r^2}_{10} \times r - 20 \Rightarrow 10r^2 = 30r - 20$$

$$\Rightarrow r^2 - 3r + 2 = 0 \Rightarrow (r-2)(r-1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} r=2 \text{ قق} \\ r=1 \text{ غ قق} \end{cases}$$

$$a_1 r = 10 \xrightarrow{r=2} a_1 = 5$$

$$a_n = 320 \Rightarrow 320 = 5 \times 2^{n-1} \Rightarrow 64 = 2^{n-1} \Rightarrow n = 7$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

## ۴- گزینه «۳»

(ممر نظامی)

می‌دانیم نسبت مشترک دنباله ۴ است، پس:

$$\frac{k^2}{2k-4} = 4 \Rightarrow k^2 = 8k - 16 \Rightarrow k^2 - 8k + 16 = 0$$

$$\Rightarrow (k-4)^2 = 0 \Rightarrow k = 4$$

با توجه به اینکه  $k=4$  است، داریم:

$$\begin{cases} 2k-4 = 8-4=4 \\ k^2 = 4^2 = 16 \end{cases} \Rightarrow 4, 16, \dots \Rightarrow a_1 = 4$$

$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_n = 4(4)^{n-1} = 4^n$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

## ۵- گزینه «۲»

(علی قهرمان زاده)

اگر بین  $a$  و  $b$ ،  $n$  واسطه هندسی درج کنیم، نسبت مشترک از رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$r^{n+1} = \frac{b}{a} \Rightarrow r^{n+1} = \frac{729}{3}$$

$$\Rightarrow r^{n+1} = 243 \Rightarrow r^{n+1} = 3^5 \Rightarrow n+1=5 \Rightarrow n=4$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

## ۶- گزینه «۳»

(ابراهیم نبفی)

$$a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6, a_7, \dots$$

$$a_1 + a_1 r + a_1 r^2 + a_1 r^3 = 85$$

$$a_1 r^3 + a_1 r^4 + a_1 r^5 + a_1 r^6 = 5440$$



$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_n = 120000 \times \frac{100-a}{100} \times \left(\frac{100-a}{100}\right)^{n-1}$$

$$\frac{a_n = 49152}{n=4}$$

$$49152 = 120000 \left(\frac{100-a}{100}\right)^4 \Rightarrow \left(\frac{100-a}{100}\right)^4 = \frac{49152}{120000} = \frac{4}{10}$$

$$\Rightarrow (100-a)^4 = 40,960,000 \Rightarrow (100-a)^4 = (80)^4$$

$$\Rightarrow 100-a = 80 \Rightarrow a = 20$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

(علی قهرمان زاده)

۹- گزینه «۱»

با توجه به نمودار به  $a_4 = \frac{1}{54}$  و  $a_1 = \frac{1}{2}$

$$r^{4-1} = \frac{\frac{1}{54}}{\frac{1}{2}} \Rightarrow r^3 = \frac{2}{54} = \frac{1}{27} \Rightarrow r = \frac{1}{3}$$

می‌دانیم مجموع  $n$  جمله اول یک دنباله هندسی از رابطه

$$S_n = a_1 \left(\frac{r^n - 1}{r - 1}\right) \text{ به دست می‌آید.}$$

$$\frac{121}{162} = \frac{1}{2} \times \frac{\left(\frac{1}{3}\right)^n - 1}{\frac{1}{3} - 1} \Rightarrow \frac{121}{162} = \frac{1}{2} \times \frac{\left(\frac{1}{3}\right)^n - 1}{-\frac{2}{3}}$$

$$\frac{121}{162} = \frac{1}{2} \times \frac{1 - \left(\frac{1}{3}\right)^n}{2} \Rightarrow \frac{121}{162} = \frac{1 - \left(\frac{1}{3}\right)^n}{4}$$

$$\frac{484}{486} = 1 - \left(\frac{1}{3}\right)^n \Rightarrow \frac{242}{243} = 1 - \left(\frac{1}{3}\right)^n \Rightarrow \left(\frac{1}{3}\right)^n = \frac{1}{243} \Rightarrow n = 5$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

(امیر محمودیان)

۱۰- گزینه «۴»

به اعداد ۶ و ۱۰ و ۱۶ مقدار ثابت  $x$  را اضافه می‌کنیم. یعنی  $x+6$  و  $x+10$  و  $x+16$  به ترتیب جملات پنجم، هفتم و نهم یک دنباله هندسی هستند، از آنجا که فاصله جملات یکسان است، داریم:

جمله هفتم، واسطه هندسی جملات پنجم و نهم است:

$$a_7^2 = a_5 \cdot a_9$$

$$(10+x)^2 = (6+x)(16+x) \Rightarrow 100 + 20x + x^2$$

$$= 96 + 6x + 16x + x^2$$

$$2x = 4 \Rightarrow x = 2$$

یعنی ۸ و ۱۲ و ۱۸ جملات پنجم، هفتم و نهم دنباله هندسی هستند:

$$\frac{a_7}{a_5} = \frac{12}{8} \Rightarrow \frac{ar^6}{ar^4} = \frac{12}{8} \Rightarrow r^2 = \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow r^3 \underbrace{(a_1 + a_1 r + a_1 r^2 + a_1 r^3)}_{85} = 5440$$

$$\Rightarrow r^3 = \frac{5440}{85} = 64 \Rightarrow r = 4$$

$$\Rightarrow \frac{a_8}{a_4} = \frac{a_1 r^7}{a_1 r^3} = r^4 = 4^4 = (2^2)^4 = 2^8$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

(ابراهیم نبوی)

۷- گزینه «۳»

$$a, 112, b, 28, \dots \Rightarrow \begin{cases} b^2 = 112 \times 28 \Rightarrow b = \sqrt{4 \times 4 \times 7 \times 4 \times 7} \\ 4 \times 112 \times 2 = 56 \\ 112^2 = a \times 56 \Rightarrow a = \frac{112 \times 112}{56} = 224 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 224, 112, 56, 28, \dots \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

$$a_7 = a_1 r^{7-1} = a_1 r^6$$

$$= 224 \times \left(\frac{1}{2}\right)^6$$

$$= \frac{224}{64} = \frac{7}{2}$$

یعنی جمله هفتم این دنباله برابر  $\frac{7}{2}$  است و مجموع شش جمله دوم دنباله

با شروع از  $\frac{7}{2}$  به صورت زیر خواهد بود:

$$S_6 = a_1 \times \frac{1-r^6}{1-r} = \frac{7}{2} \times \frac{1-\left(\frac{1}{2}\right)^6}{1-\frac{1}{2}} = \frac{7}{2} \times \frac{1-\frac{1}{64}}{\frac{1}{2}} = \frac{7}{2} \times \frac{63}{64}$$

$$= \frac{7}{2} \times \frac{2 \times 63}{64} = \frac{7 \times 63}{64} = \frac{441}{64}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

(سعید عزیزقانی)

۸- گزینه «۳»

دنباله حاصل از کاهش وزن سنگ‌آهن به مرور زمان از نوع هندسی است. با توجه به این که  $a$  درصد از وزن آن کاهش می‌یابد و اطلاعات سؤال در مورد وزن باقیمانده است، بنابراین به ازای هر قرن  $(100-a)$  درصد از وزن سنگ‌آهن باقی می‌ماند که دنباله آن به صورت زیر است:

وزن باقیمانده بعد از یک قرن

$$120000 \times \frac{100-a}{100}, 120000 \times \left(\frac{100-a}{100}\right)^2, \dots$$

با توجه به دنباله نوشته شده  $r = \frac{100-a}{100}$  و  $a_1 = 120000 \times \frac{100-a}{100}$

است که داریم:



$$\frac{\frac{1}{2} + 1}{\frac{2}{5} \times 35} = \frac{\frac{3}{2}}{\frac{2}{5} \times 35} = \frac{2}{2} \times \frac{3}{35} = \frac{2}{35} + \frac{2}{35} = \frac{4}{35} = 2^2 \times 5^{-1} = 2^2$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، ۸۶ تا ۹۴)

#### ۱۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

$$(125)^{\frac{2}{3}} + \left[ \underbrace{\frac{2}{25} + \dots + \frac{2}{25}}_{25} \right] = (125)^{\frac{2}{3}} + (25 \times \frac{2}{25})^{\frac{2}{3}}$$

$$= (125)^{\frac{2}{3}} + (25)^{\frac{2}{3}} = (125)^{\frac{2}{3}} + (25)^{\frac{1}{3}}$$

$$\frac{125=5^3}{25=5^2} \rightarrow (5^3)^{\frac{2}{3}} + (5^2)^{\frac{1}{3}} = 5^2 + 5^{\frac{2}{3}} = 5^2 + 5^{\frac{2}{3}} = 5^{\frac{2}{3}} + 5^{\frac{2}{3}} = 2 \times 5^{\frac{2}{3}} = 2 \times \frac{4}{5} = \frac{8}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، ۸۶ تا ۹۴)

#### ۱۵- گزینه «۲»

(معمد بصیرایی)

ریشه چهارم مثبت ۲۵۶ برابر ۴ است، چون:

$$256 = 4^4$$

ریشه پنجم ۱ برابر ۱/۳ است، چون:

$$\frac{1}{243} = \left(\frac{1}{3}\right)^5$$

$$\Rightarrow \text{مجموع} = 4 + \frac{1}{3} = \frac{13}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، ۸۶ تا ۹۴)

### ریاضی و آمار (۲)

#### ۱۶- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

با توجه به این که در بین داده‌ها، داده دورافتاده داریم، برای محاسبه خط فقر باید از میانه داده‌ها استفاده کنیم.

۱۰ داده داریم بنابراین میانگین داده‌های پنجم و ششم، میانه خواهد بود:

$$\text{میانگین درآمد کارمندان شرکت} = \frac{3/8 + 4/1}{2} = \frac{7/9}{2} = 3/95 = 3/95$$

بنابراین برای محاسبه خط فقر داریم:

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانگین}}{2} = \frac{3/95}{2} = 1/975$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

#### ۱۷- گزینه «۴»

(فرشید کریمی)

نکته: خط فقر به روش میانگین برابر با نصف میانگین است.

ابتدا میانگین حقوق افراد شرکت را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{13 + 8 + a + 18 + 14 + 30 + (a+2) + 9}{8} = \frac{94 + 2a}{8}$$

حال جمله اول دنباله هندسی را به دست می‌آوریم:

$$a_8 = a_1 r^7 = 8 \Rightarrow a_1 \left(\frac{3}{2}\right)^7 = 8 \Rightarrow \frac{9}{2} a_1 = 8 \Rightarrow a_1 = \frac{32}{9}$$

حاصل ضرب ۸ جمله اول دنباله:

$$\begin{aligned} a_1 \cdot a_2 \cdot a_3 \cdot a_4 \cdot a_5 \cdot a_6 \cdot a_7 \cdot a_8 \\ = a_1 \cdot a_1 r \cdot a_1 r^2 \cdot a_1 r^3 \cdot a_1 r^4 \cdot a_1 r^5 \cdot a_1 r^6 \cdot a_1 r^7 \\ = a_1^8 \cdot r^{28} = \left(\frac{32}{9}\right)^8 \times (r^2)^{14} = \left(\frac{32}{9}\right)^8 \times \left(\frac{3}{2}\right)^{14} \\ = \left(\frac{2^5}{3^2}\right)^8 \times \frac{3^{14}}{2^{14}} = \frac{2^{40}}{3^{16}} \times \frac{3^{14}}{2^{14}} = \frac{2^{26}}{3^2} \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

### ریاضی و آمار (۳) - اختیاری

#### ۱۱- گزینه «۴»

(معمد ابراهیم توزندهانی)

$$x - |x| = 0 \Rightarrow |x| = x \Rightarrow x \geq 0$$

لذا x عددی مثبت است.

$$\sqrt[3]{\frac{x}{32}} \sqrt[3]{\frac{2}{36} \times x^6} = \sqrt[3]{\frac{x}{32} \times \frac{2}{36} \times x^6} \xrightarrow{x > 0}$$

$$\sqrt[3]{\frac{2x}{96x}} = \sqrt[3]{\frac{1}{48}} = \sqrt[3]{\frac{1}{6 \times 8}} = \frac{1}{2\sqrt[3]{6}}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

#### ۱۲- گزینه «۲»

(معمد بصیرایی)

$$0/6 = \frac{6}{10} = \frac{3}{5}, 1/3 = \frac{5}{3}, \frac{3}{5} = \left(\frac{5}{3}\right)^{-1}$$

$$\Rightarrow A = (0/6)^5 \times (0/6)^2 \times \left(\frac{5}{3}\right)^7 = (0/6)^7 \times (0/6)^{-7}$$

$$= (0/6)^0 = 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

#### ۱۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

$$\frac{\frac{2}{16} \cdot \frac{2}{5} \cdot \frac{2}{35} + \frac{2}{35}}{\frac{2}{6} \cdot \frac{2}{5}} = \frac{\frac{2}{16} \cdot \frac{2}{5} \times 2 \times 35 + \frac{2}{35}}{\frac{2}{6} \cdot \frac{2}{5}}$$

$$\frac{16=2^4, 6=2 \times 3}{(2 \times 3) \cdot 5} \rightarrow \frac{\frac{2}{5} \times 2 \times 35 + \frac{2}{35}}{\frac{2}{2 \times 3} \cdot \frac{2}{5}} = \frac{\frac{1}{5} \times 2 \times 35 + \frac{2}{35}}{\frac{2}{5} \times \frac{2}{3 \times 5}}$$



خط فقر برابر با ۹ شده، پس میانگین ۱۸ بوده:

$$\frac{94+2a}{8} = 18 \Rightarrow 94+2a=144 \Rightarrow a=25$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

### ۱۸- گزینه «۱»

(امیر محمودیان)

میزان مصرف گوشت را  $y$  کیلوگرم و میزان مصرف نان را  $4y$  کیلوگرم در نظر می‌گیریم.

قیمت هر کیلوگرم نان در سال ۹۴ را برابر  $x$  و قیمت هر کیلوگرم گوشت را در سال ۹۴ برابر  $20x$  در نظر می‌گیریم.

قیمت گوشت از سال ۹۴ تا ۹۷، ۵۰٪ افزایش داشته است:

$$\frac{\text{قیمت گوشت در سال ۹۴} - \text{قیمت گوشت در سال ۹۷}}{\text{قیمت گوشت در سال ۹۴}} = \frac{50}{100}$$

$$\Rightarrow \frac{20x - \text{قیمت گوشت در سال ۹۷}}{20x} = \frac{1}{2}$$

$$97 \text{ قیمت گوشت در سال } = 20x + 10x = 30x$$

قیمت نان از سال ۹۴ تا ۹۷، ۲۰٪ افزایش داشته است:

$$\frac{\text{قیمت نان در سال ۹۴} - \text{قیمت نان در سال ۹۷}}{\text{قیمت نان در سال ۹۴}} = \frac{20}{100}$$

$$\Rightarrow \frac{x - \text{قیمت نان در سال ۹۷}}{x} = \frac{1}{5}$$

$$97 \text{ قیمت نان در سال } = \frac{6}{5}x \Rightarrow x = \frac{1}{5}x \Rightarrow \text{قیمت نان در سال } = \frac{6}{5}x$$

$$\text{شاخص بهای نان و گوشت} = \frac{30xy + \frac{6}{5}x(4y)}{20xy + x(4y)} \times 100 = \frac{xy(30 + \frac{24}{5})}{xy(20 + 4)} \times 100$$

$$= \frac{30 + \frac{24}{5}}{24} \times 100 = \frac{150 + 24}{24} \times 100 = \frac{174}{24} \times 100 = \frac{174}{12} \times 100 = \frac{29}{2} \times 100 = 145$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۵۹)

### ۱۹- گزینه «۱»

(ممد نظامی)

برای محاسبه میزان درصد تورم، از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

$$100 \times \frac{\text{شاخص بهای کالا در سال پایه} - \text{شاخص بهای کالا در سال مورد نظر}}{\text{شاخص بهای کالا در سال پایه}} = \text{درصد تورم}$$

$$\text{درصد تورم} = \frac{305 - 125}{125} \times 100 = \frac{180}{125} \times 100 = 144$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰)

### ۲۰- گزینه «۲»

(ممد ابراهیم توژره‌پانی)

$$\frac{\text{بیکار اولیه}}{2000} = \text{نرخ اولیه بیکاری}$$

$$\frac{n - \text{بیکار اولیه}}{2000} = \text{نرخ ثانویه بیکاری}$$

تعداد بیکار اولیه را  $A$  در نظر می‌گیریم:

$$\frac{A}{2000} - \frac{A-n}{2000} = \frac{10}{100} \Rightarrow \frac{n}{2000} = \frac{10}{100} \Rightarrow n=200$$

از طرفی:

$$\frac{\text{بیکار اولیه}}{\text{بیکار ثانویه}} = \frac{A}{A-n} = \frac{10}{6}$$

$$\frac{n=200}{A-200} = \frac{10}{6} \Rightarrow 10(A-200) = 6A$$

$$\Rightarrow 10A - 2000 = 6A \Rightarrow 4A = 2000 \Rightarrow A = \frac{2000}{4} = 500$$

$$\text{تعداد بیکاران ثانویه} = 500 - 200 = 300$$

حال اگر  $m$  شغل دیگر ایجاد شود، تعداد بیکاران  $m-300$  می‌شود.

$$\frac{300-m}{2000} = \frac{3}{4} \Rightarrow \frac{300-m}{300} = \frac{3}{4}$$

$$\Rightarrow 1200 - 4m = 900$$

$$\Rightarrow 4m = 300 \Rightarrow m = 75$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

### ۲۱- گزینه «۴»

(ممد بهیرایی)

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$\text{جمعیت بیکار} = 2400 - 2000 = 400$$

فرض کنیم  $x$  شغل جدید ایجاد شود، پس تعداد بیکاران به  $400-x$  می‌رسد. بنابراین:

$$\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \text{نرخ بیکاری}$$

$$5 = \frac{400-x}{2400} \times 100 \Rightarrow 120 = 400 - x$$

$$\Rightarrow x = 280 \text{ شغل جدید}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

### ۲۲- گزینه «۱»

(ممد بهیرایی)

ابتدا شاخص پایه آموزش اولیه را به دست می‌آوریم:

$$[(6+10) \times 0 / 4] = [6 / 4] = 6$$

برای حالتی که شاخص پایه آموزش مناسب پایه پنجم باشد داریم:

$$[(x+10) \times 0 / 4] = [0 / 4x + 4] = 5$$



### علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

(عزیز الیاسی پور)

#### ۲۶- گزینه «۳»

موارد نادرست:

پادشاهان صفوی به احوال و اوضاع شعرا توجه چندانی نداشتند.  
فرهنگ هند، تحت تأثیر فرهنگ ایران بود و نه برعکس.  
«خلاق المعانی ثانی» لقب کلیم کاشانی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۱)

(یاسین مهریان)

#### ۲۷- گزینه «۳»

«الف»: برخی از تکبیت‌های «صائب تبریزی» شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها، به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.  
«ب»: واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر «وحشی بافقی» است.  
«ج»: ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن «کلیم کاشانی» را برجسته ساخته است.  
«د»: یکی از جریان‌های شعری قرن دهم شعر لطیف و فصیحی به شیوه سعدی و حافظ بود که بابافغانی شیرازی از نمایندگان آن است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۸، ۶۰ و ۶۱)

(فرهار فرورزان‌کیا)

#### ۲۸- گزینه «۲»

اولاً در قرن یازدهم رفاه اقتصادی این امکان را فراهم کرد که همه افراد به امور فرهنگی بپردازند و درثانی به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا مراکز جمعی مثل قهوه‌خانه‌ها پدید آمد که شاعران در آن‌جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۱)

(هومن نمازی)

#### ۲۹- گزینه «۴»

این بیت، اغراق ندارد. / «گوهر سیراب» تشخیص دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ایهام تناسب: «عود» در معنای چوب سوختنی آمده است و معنای انحرافی آن (ساز عود) با «ساز» تناسب دارد. / تشبیه: عنبر زلف، آتش سودا

گزینه «۲»: «سیر» مجاز از بیزار / تضاد میان «خانقاه» و «کوی می‌فروش»  
گزینه «۳»: تلمیح به داستان حضرت سلیمان (ع) / ایهام در «باد به‌دست داشتن»: ۱- معنای کنایی، یعنی بی‌بهره‌بودن از وصال دوست، ۲- اینکه مانند سلیمان نبی، باد را هم به واسطه عشق تو در تسخیر خود آوردم.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

(هومن نمازی)

#### ۳۰- گزینه «۲»

ابیات «الف» و «ج» تشبیه دارند. به ترتیب بیت «الف»، تن را به حجاب و بیت «ج»، رخ را «به گل لاله» تشبیه کرده‌اند.

$$\Rightarrow [0/4x] + 4 = 5 \Rightarrow [0/4x] = 1$$

$$\Rightarrow 1 \leq 0/4x < 2 \Rightarrow 2/5 \leq x < 5$$

درصد کلمات دشوار می‌تواند حداقل ۲/۵ شود یعنی ۳/۵ - ۲/۵ درصد کم شود.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۶۲)

#### ۲۳- گزینه «۲»

شاخص توده بدنی یا نامتوپ با استفاده از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$BMI = \frac{\text{وزن (کیلوگرم)}}{\text{مربع قد (مترمربع)}}$$

وزن شخصی ۸۰ کیلوگرم است و  $BMI = 23$  یا  $BMI = 24$  است، بنابراین داریم:

$$23 = \frac{80}{\text{مربع قد}} \Rightarrow \text{مربع قد} = \frac{80}{23} \Rightarrow \sqrt{3/48} = 1/86$$

$$24 = \frac{80}{\text{مربع قد}} \Rightarrow \text{مربع قد} = \frac{80}{24} \approx 3/33 \Rightarrow \sqrt{3/33} = 1/82$$

بنابراین محدوده قد افراد مورد نظر برابر است با:

$$1/82 < \text{قد} < 1/86$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۶۱)

#### ۲۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

هزینه خوراکی و آشامیدنی‌ها در سال ۹۵

$$= \frac{\text{عدد شاخص در سال } 95 \times \text{هزینه خوراکی و آشامیدنی هادر سال } 92}{\text{شاخص در سال } 92}$$

$$\Rightarrow \text{هزینه} = \frac{600 \times 150}{100} = 900 \text{ هزار تومان}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

#### ۲۵- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

با توجه به نمودار رسم شده، زاویه مربوط به افراد شاغل بالای ۱۶ سال را به دست می‌آوریم:

$$140^\circ = 360^\circ - (160^\circ + 60^\circ) = 360^\circ - \text{زاویه مربوط به جمعیت شاغل}$$

$$200^\circ = 140^\circ + 60^\circ = \text{زاویه مربوط به جمعیت فعال}$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{60}{200} \times 100 = 30\%$$

نرخ بیکاری در این جامعه ۳۰ درصد است.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)



گزینه ۲: «ایهام تناسب دارد؛ ۱- باز: در معنی پیشوند و جزئی از فعل بازگرفتن ۲- پرندۀ شکاری که مورد نظر نیست و با «مرغ» تناسب دارد. گزینه ۳: «بو: ۱- رایحه و عطر ۲- آرزو و امید (علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۹ تا ۹۱)

**۳۵- گزینه ۳:** (هومن نمازی)  
گزینه ۱: «منظور از منادا (سرو)، کسی شبیه آن است و استعاره مصرحه است. گزینه ۲: «شکر» و «بادام» استعاره مصرحه از «لب» و «چشم» هستند. گزینه ۳: «عشق را به انسانی تشبیه کرده است که پا دارد و این ساختار، اضافه استعاری است. گزینه ۴: «این کعبه»، استعاره مصرحه از «کوی معشوق» است. (علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

**۳۶- گزینه ۲:** (عزیز الیاسی پور)  
اغراق در بیت «ج» یافت می‌شود که گریه خونین شاعر باعث رنگین شدن کوی معشوق شده است. بیت «الف»: «خاکستر» و «آینه» (شفاف): تضاد بیت «د»: «میخانه»، «جام» و «جرعه» مراعات نظیر دارند. بیت «ب»: «عهد» به دو معنی «دوران» و «پیمان»، ایهام دارد. (علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

**۳۷- گزینه ۱:** (سپهر غلام‌پور سیوکی)  
«دم» را هم می‌توان لحظه معنا کرد و هم «نفس» بنابراین ایهام دارد و در معنای دوم «نفس» یادآور دم مسیحایی و زنده شدن مردگان با نفس حضرت عیسی (ع) است. **تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه ۲: «مردمان» در این بیت، به معنی «جماعت» است و معنی دیگر آن «مردمک‌های چشم» است که در این معنی، با واژه «اشک» ایهام تناسب می‌سازد. گزینه ۳: «شانه»، یکی در معنی «شانه سر» و دیگری در معنی عضوی از بدن است که در این بیت معنا نمی‌دهد و با کلمات «دست» و «زلف»، ایهام تناسب می‌سازد. گزینه ۴: واژه «رخ» در معنی چهره و رخسار در این بیت آمده است و در معنی مهره شطرنج، با واژه «شطرنج»، ایهام تناسب می‌سازد. (علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

بیت «ب»، «فتح باب» ایهام دارد: ۱- گشودن در ۲- گشایش در کارها در بیت «الف»، «چشم دل» اضافه استعاری است. در بیت «د» نیز «پا در رکاب بودن» و «نقش بر آب بودن» کنایه هستند. در بیت «ه» اغراق مشهود است. (علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

**۳۱- گزینه ۴:** (یاسین مودیان)  
بیت «ج»: اغراق: زیاده‌روی شاعر، در توصیف اشک خود و خرابی ناشی از آن بیت «ب»: تشبیه: تشبیه مضمّر «چهره یار» به «آفتاب» بیت «د»: مجاز: «چشم» مجاز از «نگاه» بیت «الف»: ایهام: «دست آخر»: ۱- آخرین دست بازی، ۲- در نهایت (علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

**۳۲- گزینه ۱:** (یاسین مودیان)  
ایهام: «مباد»: ۱- مبادا، ۲- زنده نباشد / تشبیهات: ۱- «گنج سعادت»، ۲- قبول اهل دل، کلید گنج سعادت است: تشبیه بلیغ اسنادی **تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه ۲: فاقد ایهام («هزار» دارای ایهام تناسب است). / تشبیهات: ۱- «آفتاب می»، ۲- «مشرق بیاله»، ۳- «باغ عارض ساقی»  
گزینه ۳: فاقد ایهام («باز» دارای ایهام تناسب است). / تشبیهات: ۱- «بهار عمر»، ۲- «تخت چمن»، ۳- «چتر گل»  
گزینه ۴: ایهام: «مهر»: ۱- محبت، ۲- خورشید / تشبیه: ۱- «آینه‌روی»: تشبیه درون‌واژه‌ای (چهره، به آینه تشبیه شده‌است). (علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

**۳۳- گزینه ۴:** (مسن اصغری)  
اغراق: زیاده‌روی و بزرگ‌نمایی شاعر در اشک ریختن / ایهام ندارد. (توجه: واژه «مردم» در معنای «مردمک چشم» سازگار نیست و ایهام تناسب ساخته است). **تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه ۱: ایهام: مهر (مهرپرور): محبت و عشق، ۲- خورشید / اغراق دارد. گزینه ۲: ایهام: تمام: ۱- بدر (حالت کامل ماه)، ۲- کافی و بسنده / اغراق دارد. گزینه ۳: ایهام: روان: روح و جان، ۲- رایج و متداول / اغراق ندارد. (علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۰)

**۳۴- گزینه ۴:** (سیدعلیرضا علویان)  
در این بیت، واژه‌های ایهام یا ایهام تناسب ندارد. **تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه ۱: ایهام دارد؛ هوا: ۱- هوای اطراف ما، جو زمین ۲- آرزو و عشق، میل و هوس





## ۳۸- گزینه ۱»

(یاسین موریان)

صورت سؤال، استعاره مکنیه را می‌خواهد.

در بیت گزینه «۱»، «باریدن سنگ»، دارای استعاره مکنیه غیرتشخیص است:

سنگ (مشبه) همانند باران (مشبه‌به) می‌بارد.

در این تشبیه، مشبه‌به حذف شده است و مشبه، به‌همراه یکی از ویژگی‌های مشبه‌به ذکر شده‌است.

توجه: هر تشخیصی، استعاره مکنیه است ولی هر استعاره مکنیه‌ای، تشخیص نیست (رابطه عموم و خصوص مطلق).

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۲»: «ای ماه»، استعاره مکنیه ندارد؛ زیرا «ماه» استعاره مصرحه از معشوق شاعر است و در واقع شاعر، یار خود را مورد خطاب قرار داده‌است، نه ماه را.

گزینه «۳»: «دیوار» استعاره مصرحه از جسم شاعر

گزینه «۴»: «عقیق» استعاره مصرحه از لب معشوق

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

## ۳۹- گزینه ۲»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

وزن بیت داده‌شده، «مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلهن» است.

(سپیده‌دم: مفاعلهن) (که صبا بو: فعلاتن) (ی لطف جان: مفاعلهن) (گیرد: فعلهن)

«فعلهن طبق اختیار ابدال»

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

## ۴۰- گزینه ۲»

(سیرعلیرضا احمدی)

وزن این بیت، «مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلهن» است.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

## ۴۱- گزینه ۲»

(عزیز الیاسی پور)

آرایه‌های بیت صورت سؤال: تشبیهات: «مرغ دلم»، «گلستان عشق»، «مرغ

دلم مثل تذرو شد»، «[تو] مانند لاله شوی» و «[تو] مانند ریحان شوی» /

ایهام تناسب در واژه «بو» که در معنای آرزو آمده است و معنای ثانویه آن

(رایحه) با لاله و ریحان تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بریع، ترکیبی)

## ۴۲- گزینه ۳»

(کاسم کاطمی)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتباً: هراس‌انگیز دانستن هیبت ممدوح در هنگام پیکار و کارزار با بیان اغراق‌آمیز و مفهوم بیت گزینه «۳»:

سامان‌یافتن امور مملکت با پیکار و مبارزه ممدوح

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۸۸)

## ۴۳- گزینه ۲»

(هومن نمازی)

ابیات «الف و ب» هر دو به این مفهوم تأکید دارند که تا وقتی دل آدمی از بدی‌ها پاک نشود، اثری از نور الهی در آن پیدا نخواهد شد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۷۵)

## ۴۴- گزینه ۱»

(سعید پعفری)

سعدی در این بیت می‌گوید من مانند شب‌نمی در برابر آفتاب بی‌ارزش بودم و عشق تو سبب شد از ستاره عیوق هم بگذرم و به کمال برسم.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۲»: فقط عشق فناپذیر و جاودان است و باقی چیزها فانی است.

گزینه «۳»: عشق شیرین از جانم ارزشمندتر است.

گزینه «۴»: توصیف لطافت معشوق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۹۲)

## ۴۵- گزینه ۳»

(سعید پعفری)

هر دو بیت اشاره به آن دارند که سخنور به کلک و شعر خود می‌بالد و آن را روشنی‌بخش جهان می‌داند. البته صائب در مصراع دوم بیت «الف» می‌گوید بخت من تیره است، اما در مصراع اول همین بیت کلک (قلم و سخن) خود را چراغ بزم عالم می‌داند.

**تشریح سایر ابیات:**

بیت «ب»: حافظ به مخاطب (معشوق یا ممدوح) خود می‌گوید گوهرهای ناسفته‌ای که من داشتم به اصلاح شما در شعرم نظم می‌گرفت. گوهر «سفته» به معنای جواهر سوراخ‌شده‌ای است که آماده استفاده زینتی است.

بیت «د»: بیت در توصیف سرگردانی و پریشانی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۷۷)

**علوم و فنون ادبی (۳) - اختیاری**

## ۴۶- گزینه ۲»

(عزیز الیاسی پور)

**تشریح موارد نادرست:**

ب) در این دوره توجه به داستان بلند بیشتر بود.

ج) اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول پس از پیروزی انقلاب ابتدا سیاسی

است و بعد اجتماعی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۲)



## ۴۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانهای)

«معنی‌گریزی» از ویژگی‌های ادبی و «آزادی در انتخاب موضوع شعر» از ویژگی‌های فکری شعر معاصر است.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۲»: ابهام و نمادگرایی، هر دو از ویژگی‌های ادبی شعر این دوره‌اند.  
گزینه «۳»: سادگی جملات ← ویژگی زبانی / قالب‌های نیمایی و سپید ← ویژگی ادبی

گزینه «۴»: صور خیال جدید ← ویژگی ادبی / واژگان جدید ← ویژگی زبانی  
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

## ۴۸- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

این بیت، مربوط به ادبیات معاصر است و شاعر مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی، در مورد معشوق زمینی سخن گفته است. بیت از هوشنگ ابتهاج است.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: شاعر در این بیت، به مفاهیم و مضامین اسلامی و دینی توجه دارد. بیت از سید علی موسوی گرم‌رودی است.

گزینه «۲»: باستان‌گرایی (استفاده از «را» در معنای «به» و گرایش به استفاده از واژه‌های کهن مانند بیهوشانه، خامشی و مانی) در زبان شعر محسوس است.  
گزینه «۴»: زبان و واژگان شعری مانند «گرزه» در این بیت، به سبک خراسانی نزدیک است. این بیت هم از موسوی گرم‌رودی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۹ و ۱۰۰)

## ۴۹- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا احمدی)

در گزینه «۳»، وزن بیت، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است که رکن آخر محذوف می‌باشد و نام این وزن، «رمل مثنی محذوف» است.  
سایر گزینه‌ها به درستی نام‌گذاری شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

## ۵۰- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

«مستفعلن» وجود ندارد.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: در رکن اول مصراع سوم و رکن دوم مصراع چهارم با ابدالی که صورت گرفته است، وزن‌واژه «فاعلاتن» تبدیل به «مفعولن» شده است.

گزینه «۲»: در رکن پایانی مصراع‌های اول، دوم و پنجم این وزن‌واژه دیده می‌شود.

گزینه «۳»: در ابتدای بندهای دوم، سوم و چهارم فاعلاتن وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

## ۵۱- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا احمدی)

وزن شعر گزینه «۳»، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

**تشریح سایر ابیات:**

گزینه «۱»: شعر بر وزن «فاعلاتن» سروده شده است که در آن، از اختیار زبانی (حذف همزه و ...) و اختیار وزنی (آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن و ...) استفاده شده است.

گزینه «۲»: تکرار وزن‌واژه «فاعلاتن»

گزینه «۴»: وزن‌واژه همسان «فاعلاتن» و متفرعات آن.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

## ۵۲- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

وزن درست در گزینه «۴»: «مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

## ۵۳- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

**وزن صحیح مصراع‌ها:**

(ب) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

(د) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

## ۵۴- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

«هجو» در ابیات، مقابل «مدح» است؛ و در واقع ابیاتی طنزآمیز و گزنده برای برشمردن عیب کسی می‌باشد.

در همه ابیات به جز بیت گزینه «۳» بیانی طنزآمیز و بدگویی و نکوهش و ویژگی‌های انسانی مشهود است.

اما در بیت گزینه «۳» شاعر مخاطب را مورد ستایش قرار می‌دهد. (مدح است).

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: در نکوهش قد بلند و دراز مخاطب بیان شده است.

گزینه «۲»: این بیت بیانگر بخل و خساست مخاطب همراه با انتقاد و سرزنش است.

گزینه «۴»: شاعر ریش بلند و قد کوتاه مخاطب را مورد نکوهش و تمسخر قرار داده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۹۷)

## ۵۵- گزینه «۴»

(هومن نمازی)

صورت سؤال و گزینه «۴» راجع به منتظر دیدار بودن سخن می‌گویند.

شاعر در گزینه «۱» معتقد است انتظار کشیدن کار بیهوده‌ای است و در بیت گزینه «۲» می‌گوید دیگر انتظار نمی‌کشم؛ همچنین در گزینه «۳» شاعر معتقد است مردن بهتر از انتظار کشیدن است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۱۰۶)

## جامعه‌شناسی (۳)

۵۶- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- مدرک دیپلم یا فوق دیپلم: نابرابری اجتماعی
- زن یا مرد بودن: تفاوت اسمی
- قد کوتاه یا قد بلند بودن: نابرابری طبیعی
- سیاه یا سفید پوست بودن: تفاوت اسمی
- خانواده اشرافی یا معمولی: نابرابری اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۲)

۵۷- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

رویکرد اول (طرفداران قشر بندی):

- تأکید آنان بر کارکردهای قشر بندی اجتماعی است.
- نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن قشر بندی اجتماعی را نادیده می‌گیرند.
- رقابت را ضروری می‌دانند.

- چنین می‌پندارند که نابرابری‌های اجتماعی، پیامد تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۵)

۵۸- گزینه «۳»

(کوثر شاه‌سینئی)

تشریح عبارت نادرست:

طرفداران قشر بندی اجتماعی چنین می‌پندارند که نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند، بنابراین عادلانه‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۶)

۵۹- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

- مدل لیبرالی، اجرای عدالت را به دست نامرئی بازار می‌سپارد و همچنین این رویکرد معتقد است نقش‌های عالی رتبه، نقش‌های پر مسئولیتی هستند که برای بقای جامعه مهم‌ترند و به بیش‌ترین توانایی و استعداد نیاز دارند.
- در مدل عدالت اجتماعی، دولت به نمایندگی از جامعه موظف است، نیازهای ضروری همه افراد را تأمین کند.

- در رویکرد دوم (مدل کمونیستی) نقطه پایان رقابت، عادلانه نیست.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۴، ۷۷ و ۷۸)

۶۰- گزینه «۴»

(مهرشار ایمانی نسب)

جامعه‌شناسان انتقادی، صرفاً آرمان‌ها و ارزش‌ها را توصیف نمی‌کنند بلکه به دآوری ارزشی آن‌ها پرداخته و برای عبور از وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب، راهکارهایی را ارائه می‌دهند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۲)

۶۱- گزینه «۴»

(کوثر شاه‌سینئی)

تشریح عبارت نادرست:

با غلبه رویکرد تفسیری، رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و راه بازگشت دعاوی انتقادی و تجویزی به علوم اجتماعی باز شد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۶۲- گزینه «۲»

(هیبه مهبی)

- جامعه‌شناسان انتقادی، بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر، تأکید می‌کنند؛ همچنین به نقد سلطه در روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌پردازند.

- جامعه‌شناسان انتقادی، همانند جامعه‌شناسان تفسیری، بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۸۲)

۶۳- گزینه «۳»

(آرش مرتضائی‌فر)

مدل رایج سیاست‌گذاری در دوره مدرن، «هماندسازی» بود.

- همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه است.

- همانندسازی، سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸)

۶۴- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (هویت، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد). - درست

گزینه «۲»: درست - درست - نادرست (هویت و دانش در کنار ثروت و قدرت، کانون نزاع و کشمکش می‌شوند).

گزینه «۴»: درست - نادرست (در مدل تکثرگرا، گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی و گروهی در بعد اجتماعی هویت، مورد توجه قرار می‌گیرد). - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)



## ۶۵- گزینه ۱»

(مبیه مبیه)

الف) تعارف به معنای شناخت متقابل است و در مقابل الگوی تنازع قرار دارد.

ب و ج) سیاست هویت دو چهره دارد: یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود (سازمان همبسته کوکلاس کلان و پشتیبانی از برتری نژاد سفید) و یا گروه‌های به حاشیه رانده شده را به رسمیت می‌شناسد و از آنان حمایت می‌کند. (جشن سال نوی چینی با نمایش‌ها و تزیین‌هایش، فقط رویدادی نمایشی نیست که هر ساله در آمریکا برگزار می‌شود؛ بلکه نماد تداوم و پیوستگی فرهنگی چینی‌ها در آمریکاست.)

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۹۱)

## جامعه‌شناسی (۳) - اختیاری

## ۶۶- گزینه ۴»

(ریحانه امینی)

## تشریح عبارات:

- شناخت متقابل افراد و جوامع از یکدیگر، هم به آن‌ها کمک می‌کند که تفاوت‌های همدیگر را درک کنند و به این تفاوت‌ها احترام بگذارند و هم اشتراکاتی را ایجاد می‌کند که به بهتر شدن روابطشان منجر می‌شود.

- تعارف به معنای شناخت متقابل است.

- رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری، به دلیل پیروی از الگوی تعارف و احترامی بود که اقوام مختلف در جهان اسلام برای یکدیگر قائل بودند.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

## ۶۷- گزینه ۱»

(مهرشاد ایمانی نسب)

## تشریح عبارت نادرست:

گاهی تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها و اصالت بخشیدن به آن، به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌هاست و فرصت گفت‌وگو و معارفه انسان‌ها و فرهنگ‌ها را از بین می‌برد.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۹۴)

## ۶۸- گزینه ۱»

(آزیتا بیرقی)

گزینه ۱» نادرست (علم به نفس، علم توحید و علم به مبدأ و معاد از نافع‌ترین علوم شمرده شده‌اند). - درست

گزینه ۲» درست - درست

گزینه ۳» نادرست (علوم ابزاری نیازهای روزمره جامعه اسلامی را برطرف می‌کنند). - نادرست (علوم نافع نه به علوم ابزاری و نه به علوم عقلانی و وحیانی محدود نمی‌شود.)

گزینه ۴» درست - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

## ۶۹- گزینه ۳»

(مبیه مبیه)

## تشریح عبارات نادرست:

- فارابی جوامعی را که از علوم عقلی بی‌بهره‌اند، «مدینه جاهله» نامیده است.

- فارابی در علم مدنی به «تبیین»، یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پردازد.

- مدینه فاسقه جامعه‌ای است که در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

## ۷۰- گزینه ۴»

(مهرشاد ایمانی نسب)

عقل انتقادی: عقلی است که برای ارزیابی و داوری درباره مناسبات و ارتباطات انسانی به کار می‌رود؛ مثلاً وضعیت ارزش‌های عدالت و آزادی را در روابط انسانی ارزیابی می‌کند.

عقل ابزاری (تجربی): اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی و عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی و... به کمک این عقل درک می‌شوند.

عقل تفسیری: برای فهم و تفسیر پدیده‌های معنادار مانند کنش انسان‌ها، گفتار و متن به کار می‌رود. برای مثال معنای برخاستن یک فرد در جمع با کمک این عقل فهمیده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

## جامعه‌شناسی (۱)

## ۷۱- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- کودتای نظامی در الجزایر، مانع از اجرای نتایج انتخابات شد.

- صرفاً تغییرات هویتی افراد در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه به تعارض فرهنگی می‌انجامد، نه هر تغییر هویتی.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

## ۷۲- گزینه ۲»

(سیدمهرمدنی ریثانی)

- بحران هویت زمانی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- در تحول فرهنگی، تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درونی فراتر می‌روند.

- در زلزله فرهنگی، عقاید و آرمان‌ها ثبات و استقرارشان را از دست می‌دهند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)



## ۷۳- گزینه «۳»

(سیرمهمردنی دبانی)

جهان اجتماعی که متناسب با نیازهای روحی و معنوی افراد عمل نکند، به پوچ‌انگاری برسد و به پرسش‌های آن‌ها درباره معنای زندگی و مرگ پاسخ ندهد، یا از آن‌ها غفلت کند، نشاط زندگی را از دست می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۹۳)

## ۷۴- گزینه «۳»

(کوثر شاه‌سینوی)

جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های اجتماعی دیگر، با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل با آن‌ها پرداخت و به همین دلیل، عناصر سازگار با هویت خود را از آن‌ها گرفت و در موارد مورد نیاز، به بازسازی آن عناصر پرداخت.

غرب‌زدگی جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۷ و ۹۹)

## ۷۵- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌سینوی)

اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار از خود بیگانگی حقیقی (فطری) می‌شود.

نه تنها افراد، بلکه جهان‌های اجتماعی نیز ممکن است دچار از خودبیگانگی شوند که به آن «از خودبیگانگی فرهنگی» گفته می‌شود.

اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خودبیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

## جامعه‌شناسی (۲)

## ۷۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

نظریه «جنگ تمدن‌ها» که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.

از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.

آگوست کنت، جامعه‌شناس فرانسوی، معتقد بود که فاتحان در گذشته تاریخ، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند، ولی با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت بر می‌بندد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۴ تا ۸۶)

## ۷۷- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

## تشریح مورد نادرست:

- آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

## ۷۸- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

## تشریح موارد نادرست:

- کشورها در ایجاد بحران سهم یکسانی ندارند، اما همه از پیامدهای نامطلوب آن‌ها متأثر می‌شوند.

- اولین بحران اقتصادی در سال ۱۸۲۰ م در انگلستان به وجود آمد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۱، ۹۲ و ۹۵)

## ۷۹- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود و شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد.

در دوران رنسانس، این روش معرفتی مورد تردید قرار گرفت و به تدریج به بحران معرفتی انجامید. جهان غرب برای برون‌رفت از این بحران، وحی و شهود را در شناخت علمی نادیده گرفت و به شناخت از راه عقل و تجربه بسنده کرد.

فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، نه تنها به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید بلکه با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داورهای ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۱)

## ۸۰- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

## بررسی موارد نادرست:

(الف) ابتدا چالش‌های اقتصادی، سیاسی، نظامی و ... رخ می‌دهند و سپس چالش‌ها و بحران‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی، عاطفی و ... ظاهر می‌شوند.

(ج) تردید در روشنگری به منزله تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۸، ۱۰۰ تا ۱۰۲)

## روان‌شناسی

## ۸۱- گزینه «۳»

(مهوسا عفتی)

انگیزه افراد از نظر شدت می‌تواند با یکدیگر متفاوت باشد، افراد مختلف در انجام یک کار ممکن است که میزان انگیزه متفاوتی را از خود نشان دهند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۲)

## ۸۲- گزینه «۲»

(عمیررضا توکلی)

## تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: منابع انگیزشی هم درون و هم بیرون فرد قرار دارند.

گزینه «۲»: رفتار انسان برای تحقق، محتاج انگیزه است.

گزینه «۳»: انگیزه‌های او ممکن است به تعویق افتند.

گزینه «۴»: انگیزه اشاره به چرایی رفتار دارد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۰ تا ۱۶۳)

## ۸۳- گزینه «۲»

(مهوری باهری)

زمانی که فردی کاری را انجام دهد «تا» به هدف دیگری برسد انگیزه او بیرونی است. مانند هانیه که کنکور شرکت می‌کند «تا» اصرار خانواده را مدیریت کند یا محدثه که کنکور تیرماه را شرکت می‌کند «تا» بتواند مشاور کنکور شود. بالعکس زمانی که علت انجام کاری خود آن کار باشد (به مانند سعید) انگیزه فرد، درونی است. (برای کار سعید یک عامل خارجی ذکر نشده است.)

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه ۱۶۳)

## ۸۴- گزینه «۳»

(عمیررضا توکلی)

نظام باورها و ارزش‌های فرد به صورت مثبت و منفی در نگرش ما نقش دارند. اسناد نیز یکی از عوامل نگرشی است که می‌تواند نقش مثبت و منفی در نظام نگرشی ما ایجاد کند، اما درماندگی آموخته شده تنها، نقش منفی در نگرش ما دارد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۵ و ۱۷۴ تا ۱۷۹)

## ۸۵- گزینه «۳»

(مهوری باهری)

زمانی که علت پدیده‌ای را درون خود جست‌وجو کنیم اسناد ما درونی است (مانند حمید و رضا) و زمانی که علت را بیرون از خود جست‌وجو کنیم اسناد بیرونی است (مانند سعیده). از زاویه‌ای دیگر زمانی که اسناد ما ناظر به دلایلی باشد که تغییر نمی‌کنند، مانند سبب بودن دست، اسناد ما به عوامل پایدار و زمانی که اسناد ما ناظر به دلایلی باشد که تغییرپذیرند، مثلاً کیفیت گلدانی که گل فروشی می‌آورد یا توجه کردن یا نکردن به گیاهان، اسناد ما ناپایدار است.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۳ تا ۱۷۶)

## ۸۶- گزینه «۴»

(مهوری باهری)

در حالت درماندگی آموخته‌شده فرد ارتباطی میان رفتار خود و پیامد رفتار احساس نمی‌کند. یعنی باور دارد چه رفتار را انجام دهد چه انجام ندهد تغییری در زندگی او ایجاد نمی‌شود. برای مثال زمانی که رژیم می‌گیرد، وزن او تغییری نمی‌کند (زیاد یا کم نمی‌شود). یا زمانی که به اندازه می‌خوابد، کمبود خواب او تغییری نمی‌کند. (زیاد و کم نمی‌شود).

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۶ تا ۱۷۹)

## ۸۷- گزینه «۱»

(مهمربیبی)

در این شعر، شاعر به معشوق خود ابراز علاقه می‌کند، در حالی که در عمل او را ترک می‌کند. در روان‌شناسی به این حالت که رفتار و باور فرد هماهنگ نباشد، ناهماهنگی شناختی می‌گویند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۹ تا ۱۷۲)

## ۸۸- گزینه «۴»

(عمیررضا توکلی)

هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساسی و یک عنصر آمادگی برای عمل است. که موارد صورت سؤال به ترتیب نشان دهنده عناصر شناختی، احساسی و آمادگی برای عمل هستند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه ۱۷۲)

## ۸۹- گزینه «۴»

(مهمربیبی)

عوامل زیستی شکل‌دهنده رفتار انسان را انگیزه می‌نامند. از آنجایی که نرگس از مانتوی خرید شده تعریف می‌کند، پس او دچار ناهماهنگی پس از تصمیم شده است. مدیر جدید با اقدامات خود می‌خواهد محیط را تحت کنترل بگیرد. و این مربوط به ادراک کنترل می‌شود. مربی بین اقدامات خود و پیشرفت تیم رابطه‌ای نمی‌بیند، فلذا استعفا می‌دهد. استعفا او اشاره به درماندگی آموخته شده دارد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، ترکیبی)

## ۹۰- گزینه «۲»

(مهمربیبی)

رفتار و باور محمد با یکدیگر هماهنگی دارد. او خاله‌اش را که به آن وقت بیشتری اختصاص داده (رفتار)، بیشتر دوست دارد (باور).

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۹ تا ۱۷۲)



## عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

## ۹۱- گزینه «۳»

(امیر حسین شلموری)

«كُلُّ وَعَاءٍ»: هر ظرفی (در گزینه‌های «۱ و ۴» کلمه «گنجایش» اضافه است.) / «يُضِيقُ»: تنگ می‌شود / «بِما»: با آنچه، به وسیله آنچه / «جُعِلَ»: قرار داده شده است، نهاده شده است (فعل ماضی مجهول است.) (رد گزینه‌های «۱ و ۲») / «إِلَّا»: جز، مگر / «وِعَاءٌ»: ظرف (رد گزینه «۴») / «فَأِنَّهُ»: زیرا آن، چراکه آن (رد گزینه «۴») ترجمه نشده است.) / «يَتَّسِعُ»: گسترش می‌یابد، فراخ می‌شود (رد گزینه‌های «۱ و ۲»)

(ترجمه)

## ۹۲- گزینه «۴»

(حسین رضائی)

«لَمْ يَلْتَفِتْ»: توجه نکرد، توجه نکرده است (رد گزینه‌های «۱ و ۲») / «شَابٌ كَذَابٌ»: جوان بسیار دروغگویی (رد گزینه «۳») / «تَظَاهَرَ بِالْعَرَقِ» (جمله وصفیه با معنای ماضی بعید یا ساده): وانمود به عرق شدن کرد (کرده بود) (رد گزینه «۲») / «مُرَافِقِي» (مرافقین): همراهان (رد گزینه‌های «۲ و ۳») به ساختار زیر در عبارت دقت کنید:

«شَابٌ (نکره) ... الشَّابِّ (ال دار): جوانی ... آن (این) جوان

(ترجمه)

## ۹۳- گزینه «۴»

(ولی بربری - ابهر)

«لَمْ تُجَلِّسْهَا»: او را ننشاندی (رد گزینه‌های «۱ و ۳») / «وَأَنْتَ تَعْلَمُ»: (فعل در جمله حالیه مضارع است و فعل جمله قبلی، به صورت ماضی آمده است، پس فعل مضارع در جمله حالیه، به صورت ماضی ترجمه می‌شود): در حالی که تو می‌دانستی (رد گزینه‌های «۱ و ۲») / «أَنْ»: که (رد گزینه «۲») / «يَكْرَهُ»: ناپسند می‌دارد

(ترجمه)

## ۹۴- گزینه «۳»

(روح الله گلشن)

«لَنْ يَنَالَ ... إِلَّا ...»: دست نخواهند یافت (نخواهند رسید) مگر (جز) ... فقط (تنها) ... دست خواهند یافت (خواهند رسید) (فعل مستقبل است نه مضارع) (رد گزینه «۲»)، ضمناً جایگاه ترجمه «فقط (تنها)» در گزینه «۴» مناسب نیست. (رد گزینه «۴») / «الحياة»: زندگی (ضمیر متصل ندارد.) (رد گزینه «۱») / «همواره» در گزینه «۴» اضافی است. (رد گزینه «۴»)

(ترجمه)

## ۹۵- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«رَأَيْتَ»: دیدم (رد گزینه «۲») / «عَجُوزاً مُسْكِيناً»: پیرمردی بیچاره، پیرمرد بیچاره‌ای، یک پیرمرد بیچاره (رد گزینه «۴») / «يَطْلُبُ»: (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری فارسی) طلب می‌کرد، می‌خواست (رد گزینه‌های «۱ و ۲») / «وَلَكِنْ»: ولی / «لَمْ يُسَاعِدْ»: کمک نکردند (رد گزینه «۲») / «المارة»: رهگذران، عابران (رد گزینه «۲») / «لَمْ تَكُنْ»: نبود / «المرة الأولى»: بار اول، اولین بار (ترجمه)

## ۹۶- گزینه «۲»

(حسین رضائی)

## ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اعتماد فرزندان به دست نخواهد آمد، مگر این که مادر به آنچه می‌گوید، عمل کند!  
گزینه «۳»: بخشش، باعث کاهش هر چیزی به جز دانش می‌شود!  
گزینه «۴»: چیزهای فراوان به جز ادب، ارزان هستند!

(ترجمه)

## ۹۷- گزینه «۲»

(علی رسولی)

## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «كَادَ»: (فعل ماضی است) نزدیک بود  
گزینه «۳»: «يَفْرَحُ»: لازم است نه متعدی، پس فقط فاعل می‌گیرد، نه مفعول؛ «فقرَاء» هم فاعل است نه مفعول (... عیدی که فقیران در آن شاد می‌شوند!)  
گزینه «۴»: «حَتَّى نَنْتَفِعَ»: (فعل مضارع است) تا سود ببریم

(ترجمه)

## ۹۸- گزینه «۲»

(پرویز وبان - کتبر)

«در نمایشگاه کتاب»: فی معرض الكتاب / «دیدم»: شاهدت، رأيت / «دانشجویی را که فارغ التحصیل شده بود»: طالباً تخرج، طالبة تخرجت (ماضی + جمله وصفیه ماضی ← ماضی بعید یا ساده) (رد سایر گزینه‌ها)؛ گزینه‌های «۱ و ۴» به خاطر مضارع بودن جمله وصفیه و گزینه «۳» به خاطر عدم مطابقت فعل «تخرج» از نظر جنس با «طالبة»، نادرست‌اند. / «سال قبل»: فی العام الماضي، فی السنة الماضية / «از دانشگاه ما»: من جامعتنا (رد گزینه «۱»)

(ترجمه)

**ترجمه متن درک مطلب:**

رابطه برادرانه، رابطه‌ای است که با هیچ رابطه دیگری قابل مقایسه نیست. هیچکس در دنیا ممکن نیست که مانند برادر تو باشد. برادر کسی است که ممکن است مانند ستون فقرات تو باشد. وقتی احساس ناتوانی می‌کنی به او تکیه می‌کنی و وقتی احساس ضعف می‌کنی، در درون او پنهان می‌شوی و زمانی که امنیت می‌خواهی، زیر بال‌های او حمایت می‌گیری و او کسی است که به تو در زندگی کمک می‌کند!

موسی غیر از برادرش هارون کسی را برنگزید که وزیرش باشد. مشاور امانتدار او کسی است که بر او اعتماد می‌کند و در کار و حالش با او شریک می‌شود، او تنها کسی است که بر حق و خیر یاریش خواهد کرد. و این همان نمونه برادر نیکوکار است که نقش او کمک به تو و یاری تو و نیرو دادن به تو در نیکی و حق می‌باشد. و منزّه است کسی که احساس ما را نسبت به برادر متفاوت قرار داد. ممکن است تو به هرکسی غیر از برادرت احساس حسادت کنی، زیرا برادر تنها کسی است که آرزو می‌کند تو از او بهتر باشی.

۹۹- **گزینه ۴** (عمیدرضا قائن امینی - اصفهان)

گزینه نادرست را درباره رابطه برادری مشخص کنید: پاسخ: آن، ما را باز می‌دارد از اینکه برادرمان را در سختی‌ها همراهی کنیم! (نادرست)

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: آن، ما را تشویق به یاری کردن برادرانمان می‌کند. (درست)

گزینه «۲»: هیچ رابطه‌ای در جهان با آن برابری نمی‌کند. (درست)

گزینه «۳»: آن، از بهترین روابط در زندگی به شمار می‌رود. (درست)

(درک مطلب)

۱۰۰- **گزینه ۲** (عمیدرضا قائن امینی - اصفهان)

گزینه نامناسب را برای جای خالی مشخص کنید: «برادر، گویی کلید طلائی گشایش است، زیرا او .....» پاسخ: در مشکلات روزگار بر انسان تکیه می‌کند! (نامناسب است)

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: از انسان مراقبت می‌کند و از او در برابر سختی‌ها نگهداری می‌کند! گزینه «۳»: در مشکلات از انسان محافظت می‌کند!

گزینه «۴»: انسان را از خطراتی که در زندگی با آن روبرو می‌شود، دور می‌کند! (درک مطلب)

۱۰۱- **گزینه ۴** (عمیدرضا قائن امینی - اصفهان)

جواب کدام سؤال در متن نیامده است؟! پاسخ: موسی و وزیرش چگونه زندگی می‌کردند؟ «در متن اشاره‌ای به این موضوع نشده است.»

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: چه زمانی انسان از برادرش، توقع کمک دارد؟ «هنگامی که انسان احساس ناتوانی و ضعف می‌کند»

گزینه «۲»: چه کسی پشتیبان ما است، هنگامی که احساس ضعف می‌کنیم؟ «برادرمان»

گزینه «۳»: چه کسی مشاور امانتدار موسی شد؟ «برادرش هارون.»

(درک مطلب)

۱۰۲- **گزینه ۳** (عمیدرضا قائن امینی - اصفهان)

در این گزینه، جمع مکسر «أفْضَلُ» (اسم تفضیل بر وزن: أَفْعَلُ) به صورت «أفْضَلِ» (بر وزن: أَفَاعِلِ) صحیح است.

(تعلیل صرفی و اعراب)

۱۰۳- **گزینه ۲** (عمیدرضا قائن امینی - اصفهان)

در این گزینه، «مُعَاوَنَة» (کمک کردن، یاری) مصدر از فعل ثلاثی مزید از باب «مُعَاوَلَة» است و هرگز اسم مفعول نیست.

(تعلیل صرفی و اعراب)

۱۰۴- **گزینه ۱** (ولی بربری - ابر)

در گزینه «۱»، «يَتَفَقَّهُونَ» فعل مضارع باب تَفَعَّلُ است و باید عین الفعل آن فتحه بگیرد؛ بنابراین «يَتَفَقَّهُونَ» بر وزن «يَتَفَعَّلُونَ» درست است.

(ضبط حرکات)

۱۰۵- **گزینه ۳** (عمار تابهش)

«گذرا بودن و بی‌اعتباری دنیا» مفهوم کلی آیات شریفه در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» است، در حالی که گزینه «۳»، به این نکته اشاره دارد که «خداوند ناظر بر اعمال انسان است.»

(مفهوم)

۱۰۶- **گزینه ۳** (عمار تابهش)

حرف «ل» در گزینه «۳» معنای تأکید دارد، اما در سایر گزینه‌ها به معنای «برای اینکه، تا اینکه» (از نوع ناصبه) می‌باشد.

ترجمه آیه شریفه در گزینه «۳»: همانا انسان قطعاً در زیان است، مگر کسانی که ایمان آوردند ....!

(قواعد فعل)

۱۰۷- **گزینه ۴** (عمید بنگلری)

در گزینه «۴»، «نفايات» اسم نکره است و جمله فعلیه «إِزَادَات»، توصیف‌کننده آن می‌باشد. (ترجمه: هر کس زبانه‌هایی را که زیاد شده‌اند، در جای مناسب قرار دهد، در پاکسازی مدرسه یاری می‌رساند!)

**تذکره:** جمله وصفیه، جمله‌ای است که بعد از اسم نکره و برای توصیف آن می‌آید.



## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اسم نکره‌ای وجود ندارد.

گزینه «۲»: قبل از فعل «یجیء»، اسم نکره‌ای نیامده است.

گزینه «۳»: فعل «أَنْ تَعْجَلْ»، «طعاماً» را توصیف نمی‌کند. (ترجمه: اگر غذایی را بخوری بدون اینکه عجله کنی، از بیماری‌های گوناگون دور می‌شوی!)

(قواعد اسم)

## ۱۰۸- گزینه «۳»

(آیرین مصطفی زاده)

در گزینه «۳»، «لام» بر سر یک مصدر (اسم) آمده و از نوع حرف جرّ است، در نتیجه فعلی معادل مضارع التزامی نداریم؛ ترجمه عبارت: «متن‌های عربی را برای یادگیری زبان قرآن به شکلی بهتر می‌خوانم!»

## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «پدران و مادران از فرزندان خواستند تا در کار آن‌ها را کمک کنند!»  
گزینه «۲»: «شکوفه‌ها در فصل بهار باز می‌شوند تا اینکه بوی خوششان را استشمام کنیم!»

گزینه «۴»: «باید به ورزشگاه برویم زیرا تیم ما به تشویقمان نیاز دارد!»

(قواعد فعل)

## ۱۰۹- گزینه «۴»

(معمور بدربرین - یاسوج)

در گزینه «۴»، «درساً» مستثنی‌منه است، اما در سایر گزینه‌ها مستثنی‌منه حذف شده است.

(اسلوب استثناء)

## ۱۱۰- گزینه «۴»

(پیروز ومان - کنبر)

در گزینه «۴»، «الشّیماء» فاعل است که بعد از «إِلَّا» آمده است، از طرفی مستثنی‌منه هم در جمله وجود ندارد، پس «الشّیماء» همراه با لفظ «فقط»، تنها ترجمه می‌شود.

## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «أستاذ» مفعول است.

گزینه «۲»: «الجمال» مفعول است.

گزینه «۳»: «الفائز» نائب فاعل (برای فعل مجهول «لَا يُعْطَى») است.

(اسلوب استثناء)

## عربی زبان قرآن (۳) - اختیاری

## ۱۱۱- گزینه «۱»

(اهسان کلاته عربی)

«نزلنا»: فروفروستادیم (رد گزینه ۳) / «تنزیلاً»: (مفعول مطلق تأکیدی) قطعاً (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

## ۱۱۲- گزینه «۲»

(کظم غلامی)

«الفلاحون الخبراء»: کشاورزان خیره (آگاه) (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «معتقدون»: معتقد هستند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «اختلال توازن الطبیعة»: به هم خوردن تعادل طبیعت (رد سایر گزینه‌ها) / «من أهمّ أسباب»: از مهم‌ترین دلایل (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یکون»: می‌باشد، است (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

## ۱۱۳- گزینه «۳»

(کظم غلامی)

«الغازات الملوثة التي»: گازهای آلوده‌کننده‌ای که (ترکیب وصفی است) (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «تنتج المصافی»: پالایشگاه‌ها تولید می‌کنند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «المواطنین الكثيرین و النباتات»: هموطنان بسیار و گیاهان («الكثیرین» تنها صفت برای «المواطنین» است) (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «أن نحدّد»: محدود سازیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تُصنع»: ساخته می‌شوند (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

## ۱۱۴- گزینه «۲»

(علی رسولی)

هنگامی که پیش از «إِلَّا» جمله منفی آمده است و مستثنی‌منه ذکر نشده باشد، می‌توانیم عبارت را به صورت مثبت و مؤکد ترجمه کنیم. توجه داشته باشید که در این حالت، لفظ «تنها» یا «فقط» به جای «إِلَّا» می‌نشیند و اسم پس از آن بدون فاصله می‌آید.

ترجمه صحیح عبارت: فقط یک دانش‌آموز در مسابقه علمی شرکت کرد!

(ترجمه)

## ۱۱۵- گزینه «۱»

(سید مهران مرثیوی)

«نوعی از ماهی‌ها وجود دارد»: هناک نوع من الأسماك، یوجد نوع من الأسماك (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «مانند موجودات زنده نیاز ندارد»: لا یحتاج .... إحتیاج الأحياء (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «آب و غذا و هوا»: الماء والطعام و الهواء (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

## ۱۱۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مفعول مطلق لبیان نوع الفعل» نادرست است. «تصحیحاً» مفعول مطلق تأکیدی است.

گزینه «۲»: «مجرّد ثلاثی» نادرست است؛ فعل مزید ثلاثی از باب مفاعلة است.

گزینه «۳»: «ماضیه: تصحّح / نائب فاعله ضمیر» نادرست است. ماضی آن «صحّح» و نائب فاعلش «الأخطاء» است.

(تلیل صرفی و اعراب)



## تاریخ (۳)

## ۱۲۱- گزینه «۳»

(امیرهمسین کاروین)

در جنگ جهانی دوم، سربازان شوروی همان طور که از غرب روسیه به سمت شرق عقب‌نشینی می‌کردند، در سر راه خود مزارع و آذوقه‌ها را می‌سوزاند تا دشمن نتواند از آن‌ها استفاده کند. با این اوصاف نبرد به داخل روسیه کشیده شد و آلمانی‌ها که نتوانسته بودند تا قبل از زمستان سخت روسیه، به پیروزی برسند، به سبب سرمای شدید و کمبود آذوقه، به شدت ضعیف شده و ادامه نبرد برایشان مشکل شد.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی «دو» و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۶)

## ۱۲۲- گزینه «۲»

(کنکور قارج از کشور ۹۸)

پس از به زانو درآمدن نازی‌ها، جنگ با ژاپن ادامه یافت. در حالی که نشانه‌های شکست و تسلیم شدن ژاپنی‌ها آشکار شده بود، دولت آمریکا دو شهر هیروشیما و ناگاساکی ژاپن را برای اولین بار در تاریخ، با بمب‌های اتمی ویران کرد. با سقوط برلین و اعلام تسلیم از سوی ژاپن، جنگ جهانی دوم به طور رسمی خاتمه یافت.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی «دو» و جهان پس از آن، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

## ۱۲۳- گزینه «۴»

(امیرهمسین کاروین)

ژاپن، صنعتی‌ترین کشور آسیا، پس از شکست در جنگ جهانی دوم به اشغال آمریکا درآمد. قانون اساسی جدید آن کشور، دموکراسی را تقویت و قدرت سیاسی را از اختیار امپراتور و فرماندهان نظامی خارج کرد و به نمایندگان منتخب ملت سپرد. ژاپنی‌ها نیز با سخت‌کوشی و برنامه‌ریزی دقیق خیلی زود، به موفق‌ترین قدرت پیشرو اقتصادی در جهان تبدیل شدند.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی «دو» و جهان پس از آن، صفحه ۱۱۲)

## ۱۲۴- گزینه «۱»

(پواد میربلوکی)

در زمان مظفرالدین‌شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز سراسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داری و واگذار شد.

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۱۴ تا ۱۱۸)

## ۱۲۵- گزینه «۲»

(پواد میربلوکی)

سیاست موازنه منفی، یعنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو بود و دقیقاً خلاف سیاست موازنه مثبت تلقی می‌شد، که تسلیم شدن در برابر قدرت‌های بزرگ و اعطای امتیاز به آن‌ها را توصیه می‌کرد.

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۱۸)

## ۱۱۷- گزینه «۲»

(ولی بربری - ابهر)

«راجعت» فعل ماضی باب مُفاعلة است و ماضی این باب بر وزن «فاعل» می‌آید و باید دومین حرف اصلی آن فتحه بگیرد؛ بنابراین «راجعت» به معنای «مراجعه کردم» صحیح است. هم‌چنین «المُسْتَوْصَف» صحیح است. (ضبط حرکات)

## ۱۱۸- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

در گزینه «۳»، «مشاهده» مفعول مطلق تأکیدی برای فعل «بشاهد» است.

## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هیچ مصدر مشکوکی برای بررسی وجود ندارد.

گزینه «۲»: «إحسان» مفعول (مفعول‌به) برای فعل «لا ینس» است.

گزینه «۴»: «مُسْرَعاً» حال (قید حالت) است.

(مفعول مطلق)

## ۱۱۹- گزینه «۴»

(همسین رضائی)

در گزینه «۴»، «محاولة» مفعول مطلق تأکیدی است و بر فعل خود تأکید می‌کند.

## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مصدر داده‌شده مضاف‌إلیه گرفته است، پس مفعول مطلق نوعی محسوب می‌شود.

گزینه «۲»: مصدر داده‌شده صفت گرفته است، پس مفعول مطلق نوعی محسوب می‌شود.

گزینه «۳»: «مُساعدة» مفعول (مفعول‌به) برای فعل «یَطْلُبُن» است. (ترجمه: معلم‌ها دخترانی را یاری می‌کنند که از آن‌ها کمکی بخواهند!)

(مفعول مطلق)

## ۱۲۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور ریاضی ۱۴۰۰)

صورت سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن «مفعول مطلق» نیامده باشد. در گزینه «۳» مفعول مطلق نیامده است؛ «بعیداً» اصلاً مصدر هم‌جنس فعل قبل از خود نیست تا مفعول مطلق باشد. «کثیراً» هم صفت است.

## تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «إكْرَاماً» که مصدر منصوب فعل «أكرمْت» است، مفعول مطلق نوعی (بیانی) است؛ چون پس از آن «صفت (بالغاً)» آمده است.

گزینه «۲»: «تأديباً» که مصدر منصوب فعل «أدب» است، مفعول مطلق نوعی (بیانی) است؛ چون پس از آن «صفت (جمیلاً)» آمده است.

گزینه «۴»: «رغبةً» که مصدر منصوب فعل «رغب» است، مفعول مطلق نوعی (بیانی) است؛ چون پس از آن «صفت (کثیرة)» آمده است.

(مفعول مطلق)



## تاریخ (۳) - اختیاری

## ۱۲۶- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

برنامه‌های دولت آمریکا مانند پیوستن ایران به پیمان بغداد (سنتو)، تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک)، اعطای کمک‌های نظامی و مالی به ایران و اجرای بعضی اصلاحات در کشور ما، علاوه بر حفظ حکومت پهلوی و تداوم سلطه آمریکا، هدف مقابله با نفوذ شوروی در ایران را نیز دنبال می‌کرد.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۲۷)

## ۱۲۷- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

با وقوع قیام پانزده خرداد، هدف مبارزه تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزان شد.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۰)

## ۱۲۸- گزینه «۴»

(علی محمد کریمی)

هیئت‌های مؤتلفه اسلامی پس از تبعید امام خمینی (ره)، مبارزه مسلحانه و ترور سران حکومت پهلوی را محور کار خود قرار داد و حسنعلی منصور، نخست‌وزیر وقت را ترور کرد. پس از این واقعه، بیشتر اعضای این گروه دستگیر و چهار تن از آنان اعدام شدند و برخی هم به حبس‌های طولانی محکوم گردیدند.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۳)

## ۱۲۹- گزینه «۲»

(میلاد باغ‌شینی)

در چهلّم شهدای قم، در پی اعتراض به انتشار مقاله توهین‌آمیز نسبت به امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات، در ۲۹ بهمن سال ۱۳۵۶ مردم تبریز به پاخاستند که این اجتماع نیز با یورش نیروهای حکومت مواجه شد و تعدادی شهید و مجروح شدند.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۷)

## ۱۳۰- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

شاه پس از سرکوب تظاهرات دانشجویان و دانش‌آموزان در مقابل دانشگاه تهران (۱۳ آبان ۱۳۵۷)، ارتشبد غلامرضا اژه‌اری را جانشین شریف‌امامی کرد تا وی با برقرار کردن حکومت نظامی از سرعت حرکت انقلاب بکاهد.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۹)

## تاریخ (۱)

## ۱۳۱- گزینه «۲»

(زهرا دامیار)

مهرداد یکم با تسلط بر مناطق وسیعی در سرتاسر ایران، قدرت و قلمرو حکومت اشکانی را به طور چشمگیری افزایش داد. در دوران فرمانروایی او، سلسله اشکانیان از یک حکومت محلی در شرق فلات ایران به پادشاهی قدرتمندی تبدیل شد.

در زمان مهرداد دوم، فتوحات او وسعت قلمرو اشکانیان را به نهایت خود رساند و پایه‌های قدرت و سلطنت آنان استوار شد. در روزگار او، سفیرانی از سوی چین به ایران آمدند و در پی آن، روابط تجاری میان دو کشور با تکمیل جاده ابریشم توسعه پیدا کرد. در دوران او اشکانیان تا رود فرات پیش رفتند و با امپراتوری روم همسایه شدند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

## ۱۳۲- گزینه «۲»

(امیرحسین کاروبین)

دو کشور ایران و روم در زمان ساسانیان بر سر تسلط بر برخی سرزمین‌های مرزی، به‌ویژه منطقه ارمنستان، با یکدیگر اختلاف و درگیری داشتند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۹۶)

## ۱۳۳- گزینه «۳»

(جواد میربلوکی)

حکومت اشکانی به شکل غیرمتمرکز اداره می‌شد و اداره برخی از سرزمین‌ها و مناطق کشور به صورت موروثی در اختیار پادشاهان کوچک و حاکمان محلی بود که تا حدودی در اداره قلمرو خویش استقلال داشتند. شیوه غیرمتمرکز اداره حکومت اشکانیان، شیوه حکومت ملوک‌التوائی نامیده شده است.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۹۹ تا ۱۰۲)

## ۱۳۴- گزینه «۱»

(امیرحسین کاروبین)

پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر تشکیلات اداری (دیوان‌سالاری) را انسجام و نظم بخشیدند. در نتیجه این اقدام‌ها، از تعداد حکومت‌های موروثی محلی به طور محسوسی کاسته شد و مناطق مختلف کشور به‌ویژه نواحی جنوبی، مرکزی و غربی آن، تحت نظارت و سلطه مستقیم حکومت ساسانی قرار گرفت.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۰۳)



## ۱۳۵- گزینه «۲»

(پوار میربلوکی)

در دوران ساسانیان نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان طبقه حاکم، یعنی خاندان ساسانی و اشرافیت سیاسی، نظامی و دینی وابسته به آن از یک سو و توده مردم عادی از سوی دیگر افزایش یافت. طبقه فرادست و حاکم، در مقایسه با گذشته، گسترش چشمگیری یافت و در درون خود دارای مراتب و درجات متفاوت شد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۱۱)

## تاریخ (۲)

## ۱۳۶- گزینه «۳»

(پوار میربلوکی)

در ساختار نظام اداری ایران عصر سلجوقی، خواجه نظام‌الملک در تلاش بود که با تقویت حکومت مرکزی از طریق تقویت و توسعه نظام اداری مدنظر خود که مبتنی بر میراث اداری کهن ایرانی بود، ضمن ایجاد ثبات و استمرار، با نیروی سرکش امیران و نظامیان سلجوقی که به سنت‌های قبیله‌ای خود همچنان وفادار بودند، مقابله کند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

## ۱۳۷- گزینه «۲»

(پوار میربلوکی)

دوره سلجوقی یکی از دوره‌های مهم هنر اسلامی تلقی می‌شود. گسترش قلمرو، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان، در شکوفایی هر چه بیشتر هنر و معماری این دوره تأثیر به‌سزایی داشت.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۱۲)

## ۱۳۸- گزینه «۴»

(امیر حسین کاروبین)

بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان‌خان، از جمله اصلاح قوانین مالیاتی، بازسازی قنات‌ها و شبکه‌های آبیاری و اصلاح نظام زمین‌داری، به منظور پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی انجام گرفت.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۲۲)

## ۱۳۹- گزینه «۳»

(امیر حسین کاروبین)

قلمرو پهناوری که مغول‌ها در بخش وسیعی از آسیا از چین تا دریای مدیترانه فتح کردند، دارای پیشینه فرهنگی و هنری عظیم و پیشرفته‌ای بود. در نتیجه فتوحات مغول، تجارب و سنت‌های هنری و هنرمندان سرزمین‌های فتح شده با یکدیگر پیوند خوردند و زمینه مناسبی برای شکوفایی هنر در دوران ایلخانان و تیموریان فراهم شد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۲۸)

## ۱۴۰- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۱۴۰۲- نوبت دوم تیرماه)

## بررسی موارد:

(الف) در دوران مغول- تیموری، به سبب علاقه‌مندی فرمانروایان به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی، تاریخ‌نگاری بسیار رایج شد.

(ب) در این دوره مؤلفان تکنگاری به‌صورت متمرکز، تاریخ زندگی فرمانروایان را توصیف می‌کردند.

(ج) سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت. (درستی مورد «ج»)

(د) علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی، تأثیر بسزایی بر رشد و شکوفایی تاریخ‌نگاری در آن عصر نهاد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۲)

## جغرافیا (۳)

## ۱۴۱- گزینه «۴»

(صفا هاضری)

شناخت موقعیت گسل‌ها برای درک عمل لرزه زمین لرزه اهمیت زیادی دارد و پس از شکستگی و آزاد شدن انرژی به صورت زمین‌لرزه، از آن جایی که صفحات ثابت نیستند، تداوم حرکت موجب تجمع دوباره انرژی و شکستگی یا گسل جدید یا آزاد شدن انرژی در محل گسل‌های قدیمی می‌شود.

(جغرافیا (۳)، مقاطعات طبیعی، صفحه ۸۳)

## ۱۴۲- گزینه «۳»

(صفا هاضری)

بزرگی زلزله، مقدار انرژی‌ای است که زمین‌لرزه آزاد می‌کند. امروزه برای کاهش میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه (شدت) از روش‌های مختلفی استفاده می‌شود.

(جغرافیا (۳)، مقاطعات طبیعی، صفحه ۸۴)

## ۱۴۳- گزینه «۱»

(صفا هاضری)

آبدهی رودها معمولاً در طول سال تغییر می‌کند و در کشور ما در زمستان و اوایل بهار آبدهی رودها افزایش می‌یابد.

(جغرافیا (۳)، مقاطعات طبیعی، صفحه ۸۹)

## ۱۴۴- گزینه «۱»

(کنکور خارج از کشور ۹۸)

چنانچه حجم آب رودخانه از میانگین سالیانه آبدهی آن بیشتر شود، سیل رخ می‌دهد. اگر آبدهی رود آن قدر افزایش یابد که از ظرفیت رود فراتر برود و سرریز شود، سیل خسارت‌بار می‌شود.

(جغرافیا (۳)، مقاطعات طبیعی، صفحه ۸۹)



## ۱۴۵- گزینه «۱»

(کنکور سراسری نوبت اول ۱۳۰۲- دی ماه)

ویژگی‌های طبیعی حوضه رود در میزان سیل‌خیزی آن اثر دارد. هر قدر حوضه آبخیز یک رود، وسیع‌تر باشد آبدهی آن نیز بیشتر است. شکل حوضه، شیب و تعداد انشعابات حوضه نیز رابطه مستقیمی با سیل‌خیزی رود دارند. حوضه‌های آبخیز از نظر شکل به سه گروه گرد، دراز و پهن تقسیم می‌شوند. هر چه شکل حوضه آبخیز گردتر و شیب آن بیشتر باشد، سیل‌خیزتر است. به عکس، هرچه حوضه درازتر و کشیده‌تر باشد، سیل‌خیزی آن کمتر است.

در حوضه‌های گرد، مدت زمان کمتری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند؛ زیرا در حوضه‌های گرد به علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند و موجب سرریز و وقوع سیل می‌شوند. به عکس در حوضه‌های کشیده، مدت زمان طولانی‌تری سپری می‌شود تا آب جاری مسافت سرچشمه تا خروجی را طی کند و در نتیجه آب سرشاخه‌ها به تدریج و به طور متوالی از حوضه تخلیه می‌شوند.

(بجغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

## جغرافیا (۳) - اختیاری

## ۱۴۶- گزینه «۱»

(صفا هاضری)

## پرسی موارد نادرست:

«ب»: فعالیت‌های کشاورزی، خاک‌برداری و زیربُری دامنه‌های پرشیب برای ساخت جاده از دخالت‌های انسانی در وقوع زمین‌لغزش‌هاست.  
«ج»: ذوب تدریجی برف امکان نفوذ بیشتری را فراهم می‌کند و موجب اشباع مواد رسوبی سطح دامنه‌ها و از بین رفتن مقاومت آن‌ها و سرانجام حرکتشان می‌شود.

(بجغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

## ۱۴۷- گزینه «۲»

(علیرضا پدرا)

اگر میزان بارش در یک منطقه از حد میانگین بارندگی سالانه آن منطقه کمتر باشد، می‌توان گفت که در آن منطقه خشک‌سالی رخ داده است. خشک‌سالی ممکن است در هر نوع آب و هوایی اتفاق بیفتد. منطقه مرطوب بابل با بارندگی ۵۰۰ میلی‌متر، کمتر از میانگین بارش سالیانه آن است؛ بنابراین خشک‌سالی پدید می‌آید. میزان بارش ۸۰۰ میلی‌متر بالاتر از بارش معمول در شهر سندانج است؛ در نتیجه با خطر خشک‌سالی در این شهر مواجه نخواهیم بود.

(بجغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

## ۱۴۸- گزینه «۲»

(کنکور خارج از کشور ۱۳۰۱)

یکی از نشانه‌های وقوع احتمالی زمین‌لرزه، تغییر در آب‌های زیرزمینی است. در اثر فشار بر لایه‌های پوسته زمین، سطح آب زیرزمینی (چاه‌ها، چشمه‌ها و قنات‌ها) بالا یا پایین می‌رود یا ترکیب شیمیایی آن‌ها تغییر می‌یابد.

## پرسی نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دستگاه‌های حساس لرزه‌نگار، کاهش لرزش‌های کوچک زمین را ثبت می‌کنند.

گزینه «۳»: در اثر فشار بر لایه‌های پوسته زمین، سطح آب چاه‌ها به‌طور نامنظم بالا و پایین می‌رود.

گزینه «۴»: پس از توقف لرزش‌ها، امکان تجمع انرژی بیشتر می‌شود و ممکن است در اثر تخلیه یکباره انرژی، زمین‌لرزه شدیدتری رخ دهد.

(بجغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

## ۱۴۹- گزینه «۴»

(صفا هاضری)

عبارات صورت سؤال به ترتیب مربوط به مدیریت «بعد از زمین‌لرزه»، «زمان وقوع زمین‌لرزه» و «پیش از وقوع زمین‌لرزه» است.

(بجغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۰۳)

## ۱۵۰- گزینه «۲»

(صفا هاضری)

در روش‌های سازه‌ای مدیریت پیش از وقوع سیل، قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن براساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود. سپس، با به کارگیری روش‌های مهندسی و احداث سازه‌های مناسب، نسبت به هدایت، انحراف یا مهار سیل اقدام می‌شود. از جمله این روش‌ها اصلاح بسترهای رودخانه‌ها، ایجاد کانال‌های انحرافی، ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده، احداث سدهای ذخیره‌ای و سدهای تنظیمی (هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها) است.

اجرای روش‌های آبخیزداری از جمله روش‌های غیرسازه‌ای مدیریت پیش از وقوع سیل است.

(بجغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

## جغرافیای ایران

## ۱۵۱- گزینه «۲»

(زهرا کتیه)

پوشش گیاهی، منابع آب و دائمی یا موقت بودن رودها، معادن، خاک و ناهمواری‌ها از عوامل طبیعی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت هستند؛ مانند عبارات «ب» و «ج».

حمل و نقل و ارتباطات، سرمایه و فناوری، سرمایه‌گذاری دولت‌ها و پیشینه و سابقه تاریخی از عوامل انسانی مؤثر بر پراکندگی جمعیت هستند؛ مانند عبارات «الف» و «د».

(بجغرافیای ایران، بجغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)



۱۵۲- گزینه «۱»

(معمد ملک آباری زاره - بیربند)

متخصصان برای دستیابی به میزان افزایش یا کاهش جمعیت، رشد طبیعی جمعیت را اندازه‌گیری می‌کنند (رد گزینه ۲). سیاست کنترل جمعیت در کشور A به گونه‌ای است که در آینده، هرم سنی کشور به سمت سالمندی حرکت می‌کند (رد گزینه ۳). برهم خوردن تعادل جمعیتی، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروی دفاعی کشور از پیامدهای سیاست کاهش جمعیت در کشور B بوده است (رد گزینه ۴).

درستی گزینه «۱»:

$$\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت} = \frac{Y_0}{\text{نرخ رشد جمعیت}} = Y_0 \text{ قانون}$$

$$A = \frac{Y_0}{0.4} = 175 \quad \left\{ \begin{array}{l} A = \frac{175}{50} = 3.5 \\ B = \frac{Y_0}{1.4} = 50 \end{array} \right.$$

(پغرافیای ایران، پغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۹)

۱۵۳- گزینه «۳»

(زهره رامیار)

استان فارس از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار تشکیل می‌شود. شهرستان شیراز از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده است که توسط فرماندار اداره می‌شود. بخش‌های استان فارس از به هم پیوستن چند دهستان همجوار به وجود آمده است. دهستان‌های استان فارس از به هم پیوستن چند روستا تشکیل می‌شود. از لحاظ نظام اداری، دهستان تابع بخش، بخش تابع شهرستان (شیراز) و شهرستان (شیراز) تابع استان (فارس) است.

(پغرافیای ایران، پغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۱۵۴- گزینه «۲»

(معمد ملک آباری زاره - بیربند)

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در دوره قاجاریه، ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان.

گزینه «۲»: در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آن‌ها به واحدهایی تحت عنوان «ایالت» تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید. در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.

گزینه «۴»: کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه و هم‌چنین در سال ۱۳۱۶، قصبه است.

(پغرافیای ایران، پغرافیای انسانی ایران، صفحه ۷۳)

۱۵۵- گزینه «۲»

(صفا فاضری)

دهستان: کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود و از لحاظ محیط طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی همگن است و امکان خدمات‌رسانی و برنامه‌ریزی در سامانه و شبکه‌های واحد را فراهم می‌سازد. دهستان توسط دهدار اداره می‌شود.

روستا: واحد مبدأ تقسیمات کشوری است که از لحاظ محیط زیستی، وضعیت طبیعی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی همگن است.

شهر: محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، دارای سیمایی با ویژگی‌های خاص خود بوده، به طوری که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت‌های اداری اشتغال دارند. شهر توسط شهردار اداره می‌شود.

(پغرافیای ایران، پغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

### جغرافیا (۲)

۱۵۶- گزینه «۳»

(صفا فاضری)

فعالیت‌های نوع چهارم، بخشی از فعالیت‌های اقتصادی که فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است را شامل می‌شوند. مورد گزینه «۳» با این دسته از فعالیت‌های اقتصادی انطباق دارد.

(پغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۸۴)

۱۵۷- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

استفاده از کود، آفت‌کش‌های شیمیایی، ماشین‌آلات و بذرهای اصلاح‌شده در کشاورزی تجاری انجام می‌شود؛ در حالی که تصویر صورت سؤال، مربوط به کشاورزی غیرتجاری (معیشتی) است.

(پغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۸۴ تا ۸۶)

۱۵۸- گزینه «۳»

(صفا فاضری)

منظور از اقتصاد جهانی، تجارت بین‌المللی کالاها و خدمات است که بر مبنای ارزش یک پول معین صورت می‌گیرد.

اغلب ما در زندگی روزانه با اقتصاد جهانی سروکار داریم. برای مثال، برخی کالاهایی که ما مصرف می‌کنیم ممکن است در کارخانه‌هایی در مناطق دوردست خارج از کشور تولید شده و به دست ما رسیده باشد.

(پغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۱۰۰)



### فلسفه دوازدهم

۱۵۹- گزینه «۴»

(علیرضا پدرازی)

#### شکل صحیح موارد نادرست:

الف) کشورهای مرکز، در زمینه فناوری‌های جدید پیشرفته‌تر از کشورهای پیرامون هستند.

ب) کشورهای پیرامون، در خدمت کشورهای مرکز می‌باشند، و از نظر نیروی کار ماهر، ضعیف‌تر هستند.

پ) مهاجرت مغزهای متفکر از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز، طی دهه‌های اخیر افزایش یافته است.

ت) جایگاه کشورهای مختلف به عنوان کشور مرکز یا پیرامون طی سال‌ها، ممکن است تغییر کند و در طول زمان ثابت نیست.

(مغزافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۱۶۰- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

امروزه صاحبان اغلب مزارع تک‌محصولی تخصصی شرکت‌های بزرگ به‌ویژه شرکت‌های چندملیتی هستند. شرکت‌های چندملیتی شرکت‌هایی هستند که معمولاً بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آن‌ها در سایر نواحی ایجاد شده‌اند.

#### بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: محل استقرار دفتر مرکزی این شرکت‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد.

گزینه «۲»: بیشتر مزارع تک‌محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شده‌اند تا بتوان از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان استفاده کرد.

گزینه «۴»: این مزارع در کشورهای نواحی استوایی احداث شده‌اند.

(مغزافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۱۶۱- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سروان)

عقل‌گرایی و خردورزی‌ای که در ایران قدیم شکل گرفته بود، به تدریج از قدرت آن کاسته شد (رد گزینه «۱») و در عصر ساسانیان و اواخر این عصر به ضعف گرایید. (رد گزینه «۳» و تأیید گزینه «۲») باید توجه کرد که عقاید نابخردانه حاصل افول عقل‌گرایی هستند نه این که عقل‌ورزی ایرانیان باستان نتیجه این عقاید باشد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۵۹)

۱۶۲- گزینه «۲»

(پرگل رهیمی)

اولین مخلوق خدا، عقل اول است. عقول دیگر به ترتیب از عقل اول و در نتیجه خداوند، صادر می‌شوند. مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان و عقل بشری، مانند نسبت آفتاب و چشم است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۶۳- گزینه «۲»

(مهمر رضایی‌زاد)

عقل انسان پرتوی از عقل فعال است، نه صرفاً و مستقیماً از عقل اول. عقل اول، اولین مخلوق است و عقول دیگر به ترتیب از او صادر می‌شوند و عقلی که در انسان است، پرتوی از عالم عقول خواهد بود.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۶۴- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

در مرحله عقل بالملکه است که عقل مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند، مثلاً می‌داند که کل از جزء بزرگ‌تر است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۱۶۵- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

ملاصدرا معتقد است که فلسفه - اگر از مغالطه خالی باشد - و علوم یقینی و قطعی عقلی، هرگز با مفاد دینی که از قرآن و سنت پیامبر حاصل شده و برآمده‌اند، مخالف نخواهد بود. اگر چنین تعارضی پیش آید، یا آن معرفت عقلی، یقینی نبوده و آکنده از خطاست، یا آن‌چه قرآنی و دینی پنداشته می‌شده، در واقع دینی نبوده است. (تأیید گزینه «۱»)



گزینه «۲»: حیات عقلی به منزله زمین حاصلخیز است که دانه هر رشته علمی که در آن کاشته شود، رشد می‌کند و تبدیل به درخت تناور می‌شود و ثمر می‌دهد، نه اینکه به منزله خود رشد درختان و ثمر دادنشان باشد. در واقع، حیات علمی به منزله رشد درختان دانش و ثمر دادن آن‌هاست، نه حیات عقلی.

گزینه «۳»: دعوت به یادگیری علم و دانش ملت‌ها و تمدن‌های دیگر و استفاده از آن‌ها، در قرآن و گفتار و رفتار پیامبر (ص) مشاهده می‌شود، ولی یکی از مصادیق بارز اجرای آن در نهضت ترجمه که از قرن دوم آغاز شد، شکل گرفت.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

#### ۱۶۸- گزینه «۱»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

حکمت از نظر یک فیلسوف مشائی مانند ابن‌سینا عبارت است از: «فنی استدلالی و فکری که انسان عالم، وجود را آنچنان که هست، به وسیله این فن به دست می‌آورد و نفس خویش را به کمال می‌رساند و به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی تبدیل می‌شود و مستعد رسیدن به سعادت نهایی، به اندازه طاقت بشری می‌گردد.» و بنابراین با مفهوم بیت مطرح شده هم‌خوانی کامل دارد.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۴)

#### ۱۶۹- گزینه «۱»

(سبا معجززاده هابری)

فارابی مدینه فاضله را به بدنی سالم تشبیه می‌کند که هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای برعهده دارد و آن وظیفه را به‌نحو احسن انجام می‌دهد. همانگونه که در اعضای بدن، برخی بر برخی تقدم دارند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی دیگر مقدم‌اند؛ مثلاً همانطور که قلب بر همه اعضای بدن ریاست دارد، در مدینه فاضله هم باید کسی که ویژگی‌های ممتازی دارد، بر مردم ریاست کند. این تقسیم‌بندی اعضا و وظایف، مشابه با سخن افلاطون است که برای برخی از اعضای جامعه شایستگی و جایگاه بیشتر قائل شده و به برخی دیگر نیز با توجه به ویژگی‌های خود درجه کمتری داده است.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

#### ۱۷۰- گزینه «۳»

(همید سوریان)

بهترین مدینه‌ها، از نظر وی، مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایی آراسته‌اند که مجموعه مدینه را به سوی سعادت می‌برد و چنین جامعه‌ای از نظر فارابی «مدینه فاضله» است. فارابی مدینه فاضله را

البته این بدین معنا نیست که فلسفه به تمام حقایق دینی خواهد رسید، مثلاً رسیدن به بسیاری از احکام عبادی، مثل نماز و روزه و ... از طریق تعقل فلسفی ممکن نیست. (رد گزینه «۲»)

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۶)

#### ۱۶۶- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

نهضت ترجمه، نهضتی بود که از قرن دوم هجری آغاز شد و کمکی سترگ به شکل‌گیری «حیات فلسفی» در جهان اسلام نمود. در این نهضت، علوم سایر ملل به عالم اسلامی منتقل شد و مسلمانان با فراگیری معارف پیشینیان به سرعت سرآمد دانش در جهان شدند و با نقد و بررسی آن‌ها، به پیش‌برد و پیشرفت آن علوم کمک کردند و محصور و مقلد آن‌چه از قبل به آن‌ها رسیده بود، نماندند.

#### تکات مهم درسی:

سؤالات مطرح شده از این درس - به‌خصوص بخش ابتدایی آن - حفظی و متن‌محور هستند و طراح سؤال صرفاً با طراحی سؤالات جزئی از متن درس می‌تواند دانش‌آموز را به چالش بکشد و بنابراین برای کسب موفقیت در حل سؤالات آن، باید بر متن درس به‌نحو قابل توجه‌ای مسلط باشید.

#### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه صرفاً مختص علوم عقلی نبود، بلکه علوم تجربی و ادبی و سیاسی نیز به عربی ترجمه شدند.

گزینه «۲»: «دری» از جمله زبان‌هایی که ترجمه‌هایی از آن صورت گرفت، نبود. دقت کنید که زبان دری در آن زمان هنوز رواج نداشت و اصلاً متن خاصی از آن موجود نبود که بخواهد ترجمه‌ای از آن صورت بگیرد. آن‌چه در کنار سایر زبان‌ها، مورد توجه بود، زبان «پهلوی» بود نه «دری»!

گزینه «۳»: آن‌چه در آن زمان رخ داد، ترجمه محض نبود؛ بلکه نقد و بررسی آراء پیشینیان نیز در دستور کار بود.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۳)

#### ۱۶۷- گزینه «۴»

(همید سوریان)

بحث و گفت‌وگو در مباحث اعتقادی از همان زمان رسول خدا (ص) آغاز شد و به سرعت در میان مسلمانان گسترش یافت. بسیاری از این مباحث، از جنس مباحث فلسفی بودند. بنابراین مباحث فلسفی از همان ابتدا در تمدن اسلامی وجود داشته است، ولی دانش تخصصی فلسفه بعد از دو قرن ایجاد شد.

#### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: روش‌های خاص و بدیعی در ایجاد حیات عقلی به‌کار گرفته شد ولی آنچه سبب شد مسلمانان سرآمد زمان شوند، معارف خاص و بدیع نبود بلکه از طریق نهضت ترجمه متون، مسلمانان به‌زودی معارف پیشینیان را فرا گرفتند و در اغلب رشته‌های دانش سرآمد ملت‌های زمان خود شدند.





بر این اساس، بهترین مدینه‌ها، از نظر وی، مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایی آراسته‌اند که مجموعه مدینه را به سوی سعادت می‌برد و چنین جامعه‌ای از نظر فارابی «مدینه فاضله» است. بنابراین هم جامعه برای سعادت فرد است و هم فرد باید به سعادت جامعه کمک کند و این یعنی همه برای یکی و یکی برای همه.

#### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: خود فارابی هرگز مشاغل سیاسی را نپذیرفت و با اهل سیاست معاشرت نداشت. با وجود این، در سیاست بسیار اندیشید و آثاری در این زمینه نوشت.

گزینه «۳»: فارابی از این دلیل که حق حکومت از آن خداست، برای اثبات لزوم دادن ریاست جامعه به حجت خدا استفاده نکرد، بلکه با توجه به هدف جامعه که سعادت است، صلاحیت این کار را تنها برای چنین شخصی می‌دانست.

گزینه «۴»: در مدینه فاضله، هدف اصلی سعادت در دنیا و آخرت است و این دو منافاتی با هم ندارند و لذت‌های دنیایی و سلامت جسم هم سهم خاص خود را در سعادت دنیا دارند و باید به همان اندازه مورد توجه باشند.

البته در مواردی ممکن است برخی لذت‌ها فدای امور مهم‌تری شوند.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

به دنی سالم تشبیه می‌کند که هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای برعهده دارد و آن وظیفه را به‌نحو احسن انجام می‌دهد. بنابراین در مدینه فاضله مردم به‌دنبال رشته‌های پرطرفدار دانشگاهی نیستند بلکه اصلاً رشته پرطرفداری وجود ندارد و هر رشته به اندازه نیاز جامعه عضو می‌پذیرد و هر کس به‌دنبال رشته دانشگاهی یا فنون و حرفه‌های غیردانشگاهی متناسب با خود است که از طریق آن بتواند مجموعه مدینه را در رسیدن به سعادت دنیا و آخرت یاری دهد و با توجه به ویژگی‌های خودش، نقش خاص و ویژه خود در جامعه را ایفا کند (تأیید گزینه «۳» و رد گزینه «۱»). بنابراین مدرسه هم باید براساس استعدادها و ویژگی‌های متفاوت افراد به آن‌ها امکانات متفاوتی بدهد تا بتوانند در زمینه هدف خاص تحصیلی خود و استعدادی که دارند، رشد کنند (رد گزینه «۴»). البته در این شرایط وقتی مشخص شد وظیفه هر کس تلاش در کدام مسیر است، رتبه و جایگاه علمی و تحصیلی در آن مسیر حتماً مهم است تا تقدم اعضا شکل بگیرد و برخی بر برخی دیگر مقدم شوند و ریاست پیدا کنند. مثلاً برترین پزشک بر دیگر پزشکان و برترین مهندس بر دیگر مهندسان تقدم و ریاست پیدا کند (رد گزینه «۲»).

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

#### فلسفه دوازدهم – اختیاری

#### ۱۷۱- گزینه «۲»

(نیمه بواهری)

فارابی در کتاب «الجمع بین رأی‌الحکیمین» میان فلسفه افلاطون و ارسطو وحدت ایجاد می‌کند و به بیان اشتراک نظر آن‌ها می‌پردازد. عبارت صورت سؤال اشاره به نظریه مثل افلاطون دارد که فارابی به نشانه‌های آن در فلسفه ارسطو اشاره می‌کند. از آنجایی که با این نظریه در فلسفه افلاطون آشنا شده‌اید می‌توان نتیجه گرفت چنین موضوعی درباره ارسطو باید در کتاب جمع رأی حکیمین بیان شده باشد.

با این حال جالب است بدانید که در فلسفه ارسطو واقعاً چنین نیست و دلیل تألیف این کتاب فارابی بیشتر این بود که کتابی از آموزه‌های فلوطین به اشتباه به‌نام ارسطو در جهان اسلام ترجمه شد!

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۵)

#### ۱۷۲- گزینه «۱»

(همید سوریان)

به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد و به همین جهت باید هدف اصلی جامعه و مدینه نیز سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد (پس سعادت تک‌تک اعضا در جامعه مهم و مورد توجه است).

(حسن صدری)

#### ۱۷۳- گزینه «۳»

شکل‌گیری علوم طبیعی در گروهی کشف ویژگی‌ها و روابط پدیده‌های آن است. اما از نظر ابن‌سینا «دانشمند» و «عالم» طبیعت باید علاوه بر کشف ویژگی‌ها و روابط پدیده‌های آن، به رابطه این جهان طبیعت با مبدأ وجودی آن نیز بپردازد و در آن تفکر کند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

(نیمه بواهری)

#### ۱۷۴- گزینه «۴»

ابن‌سینا می‌گوید وقایع ویرانگر طبیعی تنها در مرتبه موجودات عالم طبیعت که موجب خسران یا ضرر به آن‌ها می‌شوند، شر محسوب می‌شوند، اما در کل مجموعه نظام طبیعت موجب خیر هستند و لازمه جهان طبیعت و جهان مادی هستند. ذات این وقایع فی‌نفسهم شر نیست.

#### بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این وقایع در مجموعه نظام طبیعت موجب خیر هستند، نه شر و ناسامانی.

گزینه «۲»: این وقایع در نسبت با برخی پدیده‌ها موجب خسران و ضرر می‌شوند و این‌گونه نیست که خیر مطلق باشند.



گزینه «۳»: ابن سینا نمی‌گوید که ما اصلاً نمی‌توانیم درباره‌ی خیر یا شر بودن این وقایع داوری کنیم. بلکه منظور او این است که نباید شرّ نسبی یک پدیده نسبت به پدیده‌ی دیگر را به کل نظام طبیعت تسری دهیم، بلکه آن امر در مجموعه‌ی نظام شرّ نیست و خیر است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۱)

-----

**۱۷۵- گزینه «۴»** (نیما پورهای)

موجودات تاریک و ظلمانی (یعنی همان امور مادی و کیفیات جسمانی) بهره‌ای از نور ندارند و نمی‌توانند به مراتب بالاتر نور صعود کنند. نور آنها عارضی و از بیرون است و در ذات خود نور نیستند. کمال و رستگاری نهایی رفتن یک نور به مراتب دیگر نور و در نهایت رسیدن به مرتبه‌ی نور محض است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۴)

-----

**۱۷۹- گزینه «۳»** (مهمم رضایی‌نقا)

وقتی می‌گوییم «دیپلمه ریاضی»، یعنی کسی که دیپلم انسانی ندارد؛ پس مقدم را نفی و رفع کرده‌ایم.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

-----

**۱۸۰- گزینه «۲»** (عمیر سوریان)

اگر کودک چنین برداشت کرده باشد که امروز می‌تواند انتخاب کند که یا یک اسباب‌بازی بخرد یا برود پارک و نه هر دو و نه هیچ‌کدام، در این صورت با استدلال براساس این قضیه شرطیه، یک قیاس انفصالی حقیقی تشکیل داده است. در این گزینه از آنجا که کودک از نفی یک طرف (چشم‌پوشی از اسباب‌بازی جدید)، به اثبات طرف دیگر رسیده (گزینه‌ای به جز پارک رفتن برایش باقی نخواهد ماند) (نه هیچ‌کدام) و از اثبات یک طرف (امروز به پارک رفتن)، به نفی طرف دیگر (تنها با چشم‌پوشی از خرید اسباب‌بازی جدید) (نه هر دو) رسیده است، پس از قیاس انفصالی حقیقی بهره برده است.

#### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در اینجا کودک فهمیده است که نمی‌تواند هیچ‌کدام از دو طرف را انتخاب نکند (نه هیچ‌کدام)، ولی ممکن است گمان کند هر دو طرف را هم می‌تواند انتخاب کند (شاید هر دو).

گزینه «۳»: در اینجا کودک فهمیده است که نمی‌تواند هر دو طرف را با هم داشته باشد (نه هر دو)، ولی ممکن است گمان کند هیچ‌کدام از دو طرف را می‌تواند انتخاب نکند (شاید هیچ‌کدام).

گزینه «۴»: با توجه به امکان جمع شدن اسباب‌بازی و پارک رفتن در امروز (شاید هر دو)، این گزینه نمی‌تواند یک استنتاج انفصالی حقیقی باشد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

-----

**۱۷۶- گزینه «۳»** (فرهاد قاسمی‌نژاد)

مقدم به‌لحاظ معنی مقدم است و تالی به‌لحاظ معنی بعد از مقدم می‌آید. در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» ابتدا مقدم ذکر شده و بعد تالی، اما در گزینه «۳» ابتدا تالی ذکر شده و بعد مقدم.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

-----

**۱۷۷- گزینه «۲»** (فیروز نژادنیف - تبریز)

قضیه منفصله مانع‌الجمع غیرقابل جمع در صدق، ولی قابل جمع در کذب می‌باشد. قضیه «خودکار یا آبی است یا قرمز» مانع‌الجمع است و هر دو می‌توانند کاذب باشند. یعنی خودکار می‌تواند نه آبی باشد نه قرمز و مثلاً سبز باشد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸)

-----

**۱۷۸- گزینه «۳»** (علیرضا نصیری)

به استدلالی که از دو مقدمه حملی - که توسط گزاره‌ای که حدّ وسط می‌نامیم، به هم مرتبط شده‌اند - و نتیجه‌ای حملی تشکیل شده باشد، قیاس اقترانی حملی می‌گوییم. در مقابل به قیاسی که از یک مقدمه شرطی - متصل یا منفصل - و یک قضیه حملی - که عین یا نقیض بخشی از مقدمه اول است - به همراه نتیجه‌ای حملی تشکیل شده باشد، قیاس استثنایی می‌گوییم. بنابراین در هر دوی این قیاس‌ها، مقدمه‌ای حملی - در قیاس

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۸۷)

-----

-----

## فلسفه یازدهم

## ۱۸۱- گزینه ۱

(پرگل ریمی)

این آموزه که بارزترین دارایی انسان نفس اوست، و وظیفه اصلی هرکس باید مراقبت از آن باشد، از آموزه‌های افلاطون است.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۲)

## ۱۸۲- گزینه ۳

(سبا بعفرزاده صابری)

کانت گفت انسان یک موجود اخلاقی و برخوردار از وجدان اخلاقی است و یک چنین ویژگی بدون وجود اختیار و اراده آزاد معنا ندارد. اختیار نیز ویژگی نفس است، نه بدن که یک امر مادی است.

**علت رد سایر گزینه‌ها:**

گزینه ۱: در این دوره، همان‌طور که فیلسوفان اروپایی از جهت معرفت‌شناسی به دو گروه (عقل‌گرایان) و (تجربه‌گرایان) تقسیم شدند، از جهت انسان‌شناسی نیز به تدریج، دو تلقی از انسان پیدا کردند و دو جریان را پدید آوردند.

گزینه ۲: یک جریان در دوره جدید اروپا همانند افلاطون و ارسطو، همچنان معتقد به وجود (نفس) یا روح هستند و برای انسان دو بعد روحی و مادی قائل‌اند و حقیقت انسان را همان روح و نفس وی می‌دانند.

گزینه ۴: دکارت بدن انسان را همچون ماشینی پیچیده می‌داند نه خود انسان و نفس را.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۳)

## ۱۸۳- گزینه ۲

(مهم رضایی‌بغا)

از نظر دکارت روح و بدن کاملاً از یکدیگر مجزا هستند و خاصیت‌های متفاوت دارند، گرچه با یکدیگر هستند و روح از بدن استفاده می‌کند. روح از قوانین فیزیکی آزاد است، ولی بدن مانند دیگر اجسام از قوانین فیزیکی تبعیت می‌کند و آزاد نیست. این جدایی روح و بدن، مانع از توضیح تأثیر دوسویه و متقابل روح و جسم بر یکدیگر می‌شود.

**نکته:** توماس هابز و کارل مارکس اساساً قائل به نفس مجرد از ماده نیستند و بنابراین نیازمند نیستند که رابطه‌ای دوسویه را میان این دو تبیین کنند.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۴)

## ۱۸۴- گزینه ۴

(کتاب آبی پیمان‌های)

باور مطرح‌شده در صورت سؤال، قابلیت انتساب به ماده‌باورها یا ماتریالیست‌ها را دارد. این دسته از متفکران به علت نفی ساحت روحانی از انسان و نگاه مادی صرف، مجبور بودند که اخلاق و فعل اخلاقی را نیز به نحوی صرفاً ماده‌انگارانه توجیه کنند.

**نکته:** این‌که انسان نوعی حیوان راست‌قامت است هم مورد قبول ماده‌باورها و داروینیست‌ها و هم مورد پذیرش فیلسوفان الهی است. محل تمایز این دو، نفی یا پذیرش ساحت غیرمادی است؛ اما بر سر وجود بعد مادی انسان اختلافی وجود ندارد.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

## ۱۸۵- گزینه ۴

(فرهار قاسمی‌نژاد)

ماتریالیست‌ها همه موجودات از جمله انسان را صرفاً دارای یک بعد و یک ساحت می‌دانند که همان بعد مادی و جسمانی است. آن‌ها ذهن بشر را یک ماشین پیچیده مادی می‌دانستند نه روح و نفس را. این گروه از فلاسفه اساساً برای انسان روح و نفس قائل نیستند.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

## ۱۸۶- گزینه ۲

(فرهار قاسمی‌نژاد)

این بیت بیانگر جدایی و مفارقت تامّ نفس و بدن می‌باشد که از میان همه حکیمان مطرح‌شده، در نگاه مکتب اشراق و سهروردی بیشتر به چشم می‌خورد. همچنین مشابهت رویکرد شهودی سهروردی و ابیات این‌چنینی نیز مؤید این نظر خواهد بود.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه‌های ۷۸ و ۸۰)

## ۱۸۷- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمان‌های - کنگور قارچ از کشور ۱۴۰۱)

ابن‌سینا نفس را یک امر مجرد و غیرمادی می‌داند که هنگامی که جنین صاحب اندام‌های گوناگون شد به آن تعلق می‌گیرد. اما روح پس از مرگ بدن از آن جدا می‌شود و امری فانی نیست و حیات آن ادامه دارد.

**بررسی سایر گزینه‌ها:**

گزینه ۲: عبارت مطرح‌شده در پایان این گزینه مربوط به نظر ماتریالیست‌ها پیرامون انسان است.

گزینه ۳: نفس از نظر سهروردی ذاتی نورانی است و از جنس انوار است. ظلمت همان جسم انسان است نه نفس او. پس نفس انسان حقیقتی نورانی است، نه آمیخته‌ای از نور و ظلمت.

گزینه ۴: فیلسوفان مسلمان با استناد به معارف دینی و آموزه‌های قرآن برای روح انسانی جایگاهی والا قائل بودند و آن را مسجود فرشتگان می‌دانستند؛ نه به خاطر تأثیرپذیری از آراء فلاسفه یونان یا شهودی که خود فلاسفه اسلامی داشتند.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۱)



## اقتصاد

## ۱۹۱- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

- کالاهای واسطه‌ای کالاهایی هستند که در تولید سایر کالاها از جمله کالاهای نهایی استفاده می‌شوند. لاستیک خودرو و شکر کالاهای واسطه‌ای هستند. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، تنها کالا و خدمات نهایی در نظر گرفته می‌شود؛ نه کالاهای واسطه‌ای چراکه خدمات و کالاهای واسطه‌ای همگی در تولیدات نهایی محاسبه شده‌اند و اگر آن‌ها را هم جداگانه محاسبه کنیم دچار خطای محاسبه مجدد شده‌ایم.

- تولید ناخالص داخلی (GDP)، دربردارنده تولیداتی است که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود. (چه توسط افراد کشور که در داخل ساکن هستند چه توسط خارجی‌های مقیم کشور. بدهی است در محاسبات تولید داخلی، تولید افراد کشور که در خارج ساکن هستند، لحاظ نمی‌شود).

«ارائه خدمات مهندسی در حوزه الکترونیک توسط مهندسان ژاپنی در ایران» و «تولید برنج توسط کشاورزان پاکستانی در استان فارس» در محاسبه تولید ناخالص داخلی ایران لحاظ می‌شوند.

«ارائه خدمات مهاجرتی توسط وکلای ایرانی در کشور ترکیه» و «فروش خودروی ایرانی در کشور روسیه» در محاسبه تولید ناخالص داخلی ایران لحاظ نمی‌شوند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

## ۱۹۲- گزینه «۲»

(تفرین سامری)

اگر در جامعه‌ای میزان تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد، می‌گوییم در آن جامعه رشد صورت گرفته است. بنابراین رشد به معنای افزایش تولید است و این امر به درآمد بیشتر می‌انجامد. همچنین با گذشت زمان، ظرفیت تولیدی کشور افزایش می‌یابد و مرز امکانات تولید به سمت بالا و بیرون منتقل می‌شود.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

## ۱۹۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

با در نظر گرفتن سال اول به عنوان سال پایه، میزان تولید کل به قیمت اسمی در این سال با میزان تولید کل به قیمت واقعی در همان سال برابر خواهد بود:

= تولید کل به قیمت اسمی در سال اول (پایه)

میلیون ریال ۲۲۰ = تولید کل به قیمت واقعی در سال اول (پایه)

## ۱۸۸- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

سهروردی نیز مانند سایر حکمای اسلامی، انسان را موجودی می‌داند که دو جنبه مادی و غیرمادی، یا محسوس و غیرمحسوس دارد. سهروردی جنبه نورانی انسان را نفس که متعلق به مشرق وجود است، و جنبه ظلمانی انسان را بدن او می‌داند که مرتبط به مغرب عالم است. بنابراین از نظر سهروردی انسان مطلقاً در مشرق عالم نیست و به‌طور مطلق نیز در مغرب قرار نگرفته است. (رد گزینه‌های «۱» و «۲») از نظر سهروردی انسان دارای دو وجه ظلمانی و نورانی است و بنابراین از مغرب تا مشرق عالم امتداد یافته است؛ در حالی که فرشتگان متعلق به مشرق عالم می‌باشند.

**تکلیف:** نفس انسانی است که با کسب نورانیت بیشتر، حقایق را بهتر درک می‌کند؛ نه جنبه ظلمانی او، یعنی بدنش.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۰)

## ۱۸۹- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سراوان)

محمدبن ابراهیم قوامی شیرازی ملقب به ملاصدرا مکتب فلسفی متعالیه را تأسیس کرد و ایشان همانند بسیاری دیگر از فیلسوفان انسان را دارای دو جنبه روح و بدن می‌داند. از نظر حکمت متعالیه روح انسان آخرین درجه تکاملی موجودات زنده است.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: روح نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن (نه نفس) است.

گزینه «۲»: روح و بدن وحدتی حقیقی دارند به گونه‌ای که روح باطن بدن است.

گزینه «۳»: براساس مکتب متعالیه روح چیزی ضمیمه شده به بدن نیست.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۱)

## ۱۹۰- گزینه «۲»

(علیرضا نصیری)

ملاصدرا «نفس ناطقه» یا «نفس انسانی» را آخرین مرحله تکاملی موجودات زنده می‌داند که انسان می‌تواند به آن برسد و با رسیدن به مرحله نفس ناطقه، انسان ظرفیتی بی‌نهایت می‌یابد تا بتواند بی‌نهایت رشد کند و دارای کمالات شود، و همچنین تا بی‌نهایت تنزل یابد و شرارت اندوزد. بنابراین مرحله‌ای که ملاصدرا آن را آخرین مرحله تکاملی موجودات زنده می‌داند، همان چیزی است که در بیت دوم این شعر که از مولوی ذکر شده است، به آن اشاره شده. (مصراع «مردم از حیوانی و آدم شدم») از نظر ملاصدرا سایر فضایی که در ادامه این بیت آمده نیز در ذیل همین نفس انسانی، ممکن و میسر است و فراتر از آن نیست.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۱)



شاخص‌ها نظیر شاخص امید به زندگی میزان سواد یا شاخص‌های مربوط به بهداشت ترکیب کنیم، تصویر کامل‌تری از پیشرفت اقتصادی یک کشور به دست می‌آوریم.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۶)

(تقریرین ساپری)

### ۱۹۶- گزینه «۳»

(الف)

= تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۱۴۰۱

$$(200,000 \times 235) + (120,000 \times 140) = 47,000,000 + 16,800,000$$

$$= 63,800,000 \text{ تومان} = 63 / 800 \text{ میلیون تومان}$$

= تولید ناخالص داخلی واقعی سال ۱۴۰۰

$$(100,000 \times 230) + (50,000 \times 110) = 23,000,000 + 5,500,000$$

$$= 28,500,000 \text{ تومان} = 28 / 500 \text{ میلیون تومان}$$

(ب) چون تولید ناخالص داخلی به واحد پولی اندازه‌گیری می‌شود، با مشکل تغییرات قیمت مواجه هستیم (قیمت کالاها و خدماتی که تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهند به‌طور مداوم در حال تغییر است). بنابراین باید اثرات انحرافی تغییر قیمت بر محاسبه تولید حذف شود و تولید واقعی اندازه‌گیری شود.

(ج)

= تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۱۴۰۰

$$(150,000 \times 230) + (70,000 \times 110) = 34,500,000 + 7,700,000$$

$$= 42,200,000 \text{ تومان} = 42 / 200 \text{ میلیون تومان}$$

= تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۱۳۹۹ (سال پایه)

$$(100,000 \times 200) + (50,000 \times 80) = 20,000,000 + 4,000,000$$

$$= 24,000,000 \text{ تومان} = 24 \text{ میلیون تومان}$$

میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال پایه:

$$\text{ارزش تولید کل در سال پایه} - \text{ارزش تولید کل در سال ۱۴۰۰ به قیمت جاری} =$$

$$= 42 / 200 - 24 = 18 / 200 \text{ میلیون تومان}$$

$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل}} =$  نرخ رشد تولید

$$100 \times \frac{x - 230}{230} = 10 \text{ نرخ رشد تولید اسمی در سال دوم نسبت به سال اول}$$

$$\Rightarrow x = 253 \text{ میلیون ریال}$$

$$5 = 100 \times \frac{y - 225}{225} \text{ نرخ رشد تولید واقعی در سال سوم نسبت به سال دوم}$$

$$\Rightarrow y = 341 / 25 \text{ میلیون ریال}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۲ و ۱۲۳)

### ۱۹۴- گزینه «۲»

(مبیین فزینی)

#### بررسی عبارات صورت سؤال:

(الف) نادرست است؛ تعداد بیکاران در این کشورها کم است، اما برابر با صفر نیست.

(ب) صحیح است.

(ج) نادرست است؛ از ثبات نسبی (نه کامل) قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند.

(د) صحیح است.

(ه) صحیح است.

(و) نادرست است؛ در شرایط بحرانی می‌توانند نیازهای اولیه خود را تأمین و حتی مازاد آن را صادر کنند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۱۸)

### ۱۹۵- گزینه «۴»

(مهوری کارران)

#### تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: یکی از شاخص‌های رایج جهانی برای اندازه‌گیری پیشرفت‌های اقتصادی کشورهای گوناگون، شاخص‌های توسعه انسانی یا (HDI) است.

گزینه «۲»: مؤلفه‌هایی چون نرخ باروری، نابرابری‌های جنسیتی، دسترسی به آب آشامیدنی سالم، بهداشت عمومی، شاخص‌های فقر و پایداری محیطی، در گزارش‌های توسعه انسانی منعکس می‌شود.

مؤلفه‌هایی نظیر میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیل، سرانه درآمد ناخالص ملی و شاخص‌های نابرابری، تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی است.

گزینه «۳»: اگر معیارهای اندازه‌گیری رشد اقتصادی، یعنی رشد تولید ناخالص داخلی را با معیارهای اندازه‌گیری نابرابری‌های درآمدی و نیز سایر



(سارا شریفی)

## ۱۹۸- گزینه «۴»

تولید خارجیان مقیم کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی  
 سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند +

$$۳۴۵ = ۳۲۰ - x + ۳۲ \Rightarrow ۳۴۵ = ۳۵۲ - x \Rightarrow x = ۷$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

(کتاب آبی پیمان‌های)

## ۱۹۹- گزینه «۱»

الف) هر چه شاخص مربوط به توزیع درآمد، کوچک‌تر باشد، توزیع درآمد عادلانه‌تر و بالعکس هر چه عدد مربوط به شاخص توزیع درآمد بزرگ‌تر باشد، توزیع درآمد ناعادلانه‌تر است.

بنابراین در سال ۱۳۸۷ که شاخص توزیع درآمد از همه کوچک‌تر (برابر با ۱۰) است عادلانه‌تر و در سال ۱۳۹۰ که این عدد بزرگ‌تر است (برابر با ۲۵) توزیع درآمد ناعادلانه است.

ب) در سال ۱۳۸۱، شاخص مربوط به توزیع درآمد برابر با ۲۰ است، یعنی ده درصد ثروتمندان، بیست برابر ده درصد فقرا درآمد داشته‌اند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۵)

(سارا شریفی)

## ۲۰۰- گزینه «۳»

بررسی عبارات صورت سؤال:

الف) صحیح است.

ب) غلط است؛ شاخص‌های دیگری مانند: مبارزه با فساد، بهبود فضای کسب و کار، رشد علم و فناوری، موضوعات محیط‌زیستی و پیشرفت‌های فرهنگی و معنوی در ارزیابی از پیشرفت، در نظر گرفته نمی‌شود.

پ) صحیح است.

ت) صحیح است.

ث) صحیح است.

ج) غلط است؛ اهمیت عدالت اقتصادی و اجتماعی برای کشورهای مختلف (مثلاً کشور ما با کشورهای سرمایه‌داری غربی) یکسان نیست.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۷ و ۱۲۸)

میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال پایه:

$$\text{ارزش تولید کل در سال پایه} - \text{ارزش تولید کل در سال ۱۴۰۱ به قیمت جاری} = \text{میلیون تومان } ۳۹ / ۸۰۰ - ۲۴ = ۶۳ / ۸۰۰$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

## ۱۹۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های - خارج از کشور تیرماه ۱۳۰۲)

$$\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص دهک}$$

$$۷ = \frac{۲۱}{۳} = \text{شاخص دهک در کشور «الف» در سال ۱۳۷۰}$$

$$۵ = \frac{۲۰}{۴} = \text{شاخص دهک در کشور «الف» در سال ۱۳۸۰}$$

$$۴ / ۷۵ = \frac{۱۹}{۴} = \text{شاخص دهک در کشور «الف» در سال ۱۴۰۰}$$

هرچه عدد مربوط به شاخص وضعیت توزیع درآمد (شاخص دهک - نسبت سهم دهک دهم به سهم دهک اول) کمتر باشد: توزیع درآمد در آن جامعه مناسب‌تر است و بالعکس. (هرچه عدد مربوط به شاخص توزیع درآمد بزرگ‌تر باشد، توزیع درآمد ناعادلانه‌تر است). مشاهده می‌شود شاخص دهک در کشور «الف» از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۴۰۰ رو به کاهش است، در نتیجه وضعیت توزیع درآمد در این کشور رو به بهبود و به سمت عادلانه‌تر شدن است.

$$\frac{۱۸}{۵} = ۳ / ۶ = \text{شاخص دهک در کشور «ب» در سال ۱۳۷۰}$$

$$\frac{۱۵}{۶} = ۲ / ۵ = \text{شاخص دهک در کشور «ب» در سال ۱۳۸۰}$$

$$\frac{۱۶}{۷} = ۲ / ۲۸ = \text{شاخص دهک در کشور «ب» در سال ۱۴۰۰}$$

مشاهده می‌شود شاخص دهک در کشور «ب» نیز از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۴۰۰ رو به کاهش است، در نتیجه وضعیت توزیع درآمد در این کشور رو به بهبود و به سمت عادلانه‌تر شدن است.

به‌طور کلی شاخص دهک در کشور «ب» در مقایسه با شاخص دهک‌ها در کشور «الف» در هر سال، عددی کوچک‌تر است، در نتیجه می‌توان گفت وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در کشور «الف» است.

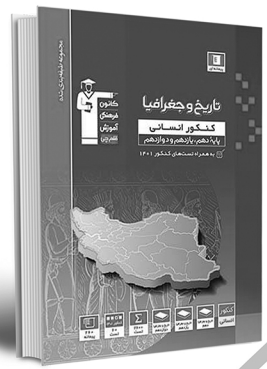
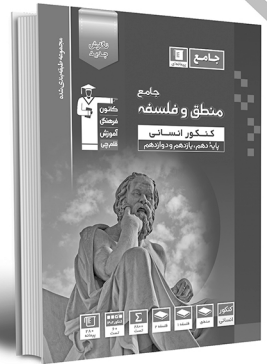
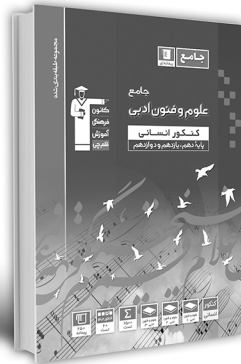
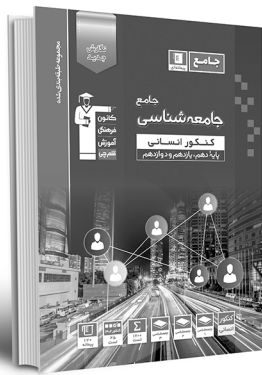
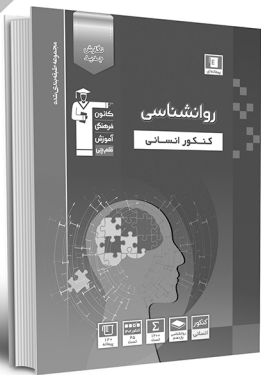
(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)



# کتاب‌های آیة انسانیت را



## پیمانانای قمرین کنید



فصلنامه  
ادبیات  
فلسفه  
تاریخ  
جغرافیا  
ریاضیات  
آمار



۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

